

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI ALUNIȘ PENTRU PERIOADA
2022-2027

2022

FIȘA PROIECTULUI

Denumirea proiectului:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ALUNIȘ PENTRU PERIOADA 2022-2027

Beneficiar:

PRIMĂRIA COMUNEI Aluniș

Localitatea Aluniș, Principală, nr 83, județ Cluj

Proiectant general:

SC ECO MAPS SRL – Cluj

Director General ing. CĂLIN ROMAN

Proiectanți:

dr. econ. MARIUS CRISTEA

geograf DANIELA ROMAN

ing. ADRIAN PODARU

Proiect nr.: **158/ 2022**

Cluj Napoca, August 2022

Cuprins

<u>CAPITOLUL I. ANALIZA DIAGNOSTIC A DEZVOLTĂRII SOCIO-ECONOMICE LA NIVELUL COMUNEI ALUNIȘ</u>	<u>5</u>
I.1 Elementele geografice generale, încadrarea în teritoriu și rețeaua de localități	5
I.2 Demografia	9
I.3 Activitatea economică	14
I.3.1 Agricultură	15
I.3.2 Industria, construcțiile și serviciile	19
I.3.3 Forța de muncă.....	20
I.4 Accesibilitatea și infrastructura de transport.....	23
I.5 Infrastructura tehnico-edilitară.....	25
I.5.1 Alimentarea cu apă și canalizarea	25
I.5.2 Alimentarea cu energie electrică și iluminatul public	28
I.5.3 Încălzirea și asigurarea combustibilului pentru gătit la nivelul locuințelor	28
I.5.4 Telecomunicații	28
I.6 Fondul locativ.....	30
I.7 Educația	39
I.8 Sănătatea	41
I.9 Incluziunea socială.....	41
I.10 Protecția mediului și managementul riscurilor	42
I.11 Patrimoniul, cultura și sportul.....	44
I.12 Turismul și activitățile recreative	45
I.13 Capacitatea administrativă	46
<u>ANALIZA SWOT.....</u>	<u>51</u>
<u>CAPITOLUL II. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI ALUNIȘ PENTRU PERIOADA 2022-2027</u>	<u>60</u>
II.1. Contextul strategic.....	60
Documente strategice relevante de la nivel european:.....	60
Documente strategice relevante de la nivel național:.....	63
Documente strategice relevante de la nivel regional:	80
Documente strategice relevante de la nivel județean:.....	81

Documente strategice relevante de la nivel microregional:..... 82

Documente strategice relevante de la nivel local:..... 83

II.2. Viziunea pe termen lung (2030) și obiectivul general pentru orizontul anului 2027.... 84

II.3. Obiective specifice, Priorități de intervenție și acțiuni Propuse 85

CAPITOLUL III. PLANUL DE ACTIUNE ȘI MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ALUNIȘ113

III.1. Portofoliul (fișele) de proiecte prioritare ale Comunei pentru perioada 2022-2027:.113

III.2. Pașii necesari pentru implementarea proiectelor prioritare122

III.3. Managementul implementării strategiei. Comunicarea aferentă acesteia125

III.4. Monitorizarea implementării strategiei129

CAPITOLUL I. ANALIZA DIAGNOSTIC A DEZVOLTĂRII SOCIO-ECONOMICE LA NIVELUL COMUNEI ALUNIȘ

ELEMENTELE GEOGRAFICE GENERALE, ÎNCADRAREA ÎN TERITORIU ȘI REȚEAUA DE LOCALITĂȚI

Comuna Aluniș este situată în depresiunea colinară a Transilvaniei, în partea de nord a județului Cluj (regiune NUTS3), la aproximativ 22 km de cel mai apropiat centru urban din zonă, Municipiul Gherla, la 32 de km de municipiul Dej, respectiv la aproximativ 46 km de municipiul Cluj-Napoca. Din punct de vedere administrativ, comuna Aluniș se învecinează cu următoarele unități administrativ-teritoriale, aflate toate în județul Cluj: la N cu comuna Jichișu de Jos, la E cu municipiul Dej și cu comuna Iclod, la S cu comuna Iclod, iar la V cu comuna Cornești. Comuna Aluniș are în componența sa următoarele sate: Aluniș (reședință de comună), Corneni, Ghirolt, Pruneni și Vale.

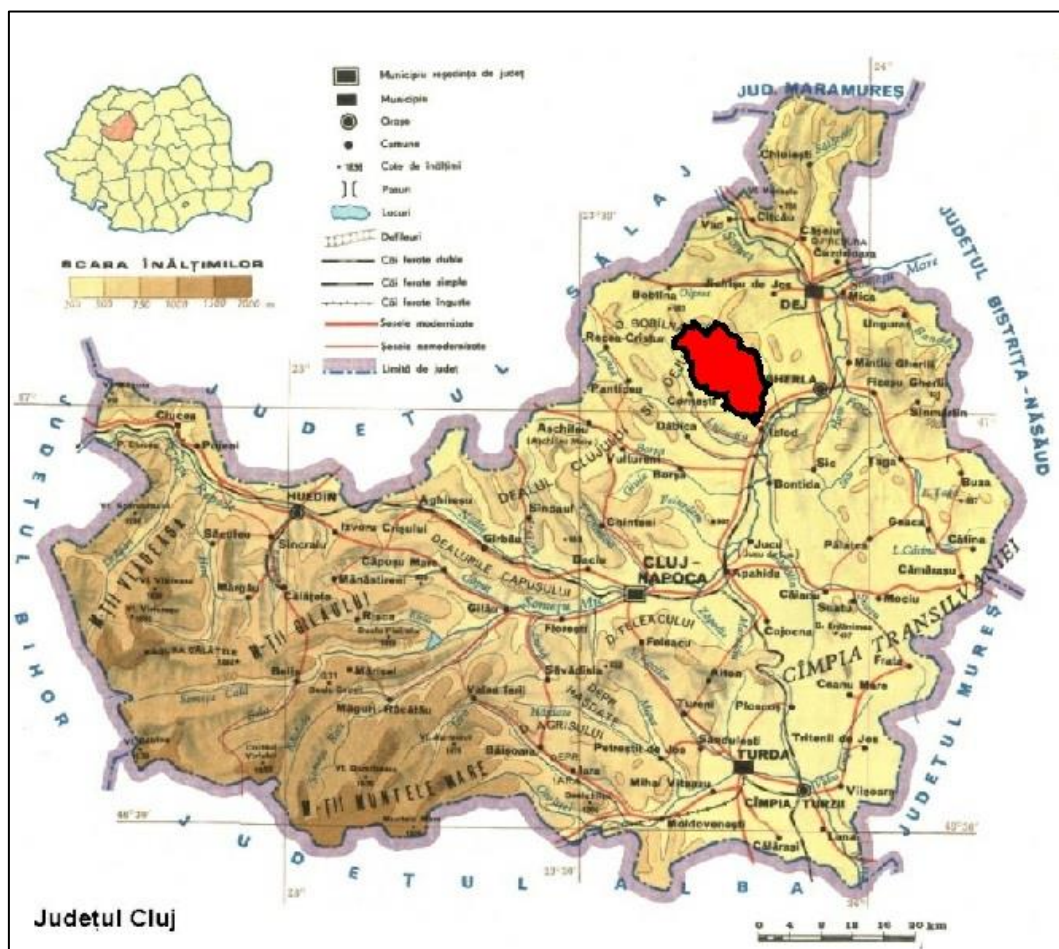

Figura 1 – Poziționarea comunei Aluniș în context județean

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

Satul Aluniș este atestat documentar din anul 1279, și apare în documentele istorice sub diverse nume: Ketsed, Kecsed, Kechech, Kechet de Sorcodos, Kykyt – în maghiară; Chiceghea, Chicediu, Chiceti, Aluniș – în română. Satul Corneni (atestat documentar încă din 1219, sub numele de vila [satul] Scil) a purtat de asemenea mai multe nume, pe aceeași structură bilingvă: Szükerek, Zilkerek, Szilkerék – în maghiară; Șintereag și Corneni – în română. Satul Ghirolt (atestat documentar în 1333, sub numele de Gerold) are varianta maghiară Girolt. Satul Pruneni (atestat documentar în 1275) are variantele maghiare Ketsed Szilvas și Kecsedszilvás. Satul Vale (atestat documentar în 1405) a avut mai multe denumiri: Totfalu, Totfálu, Bánffyótófalu – în maghiară; Grabendorf – în germană.

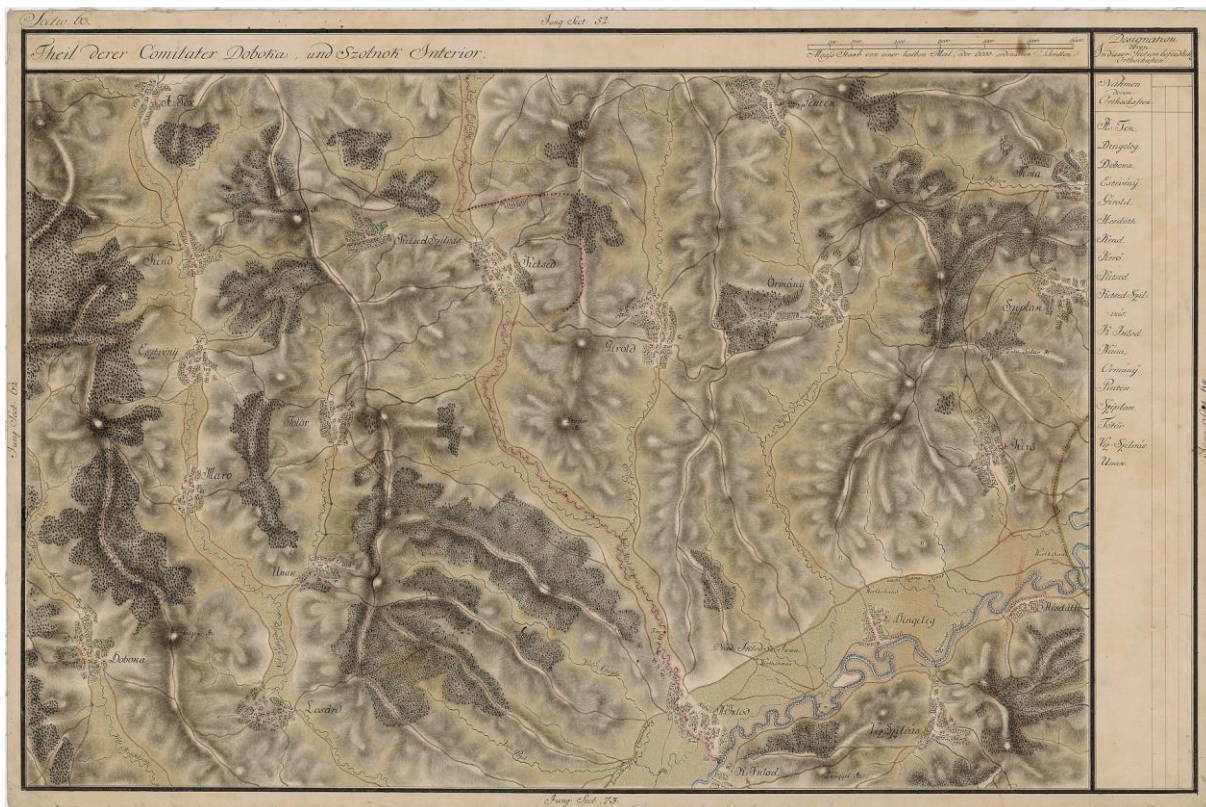

Figura 2 – Poziționarea comunei Aluniș în context județean

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

Din secolul al XII-lea și până în anul 1784 comuna Aluniș a făcut parte din Comitatul Solnocul Interior (cunoscut și ca Dinăuntru sau Someșan) al Principatului Transilvaniei, în timp ce ulterior (1876-1920) a devenit parte a Comitatului Solnoc-Dăbâca al Regatului Ungariei, ambele cu capitala la Dej. După Marea Unire, teritoriul comunei a făcut parte din județul interbelic Someș, plasa Gherla, care a fost desființat de autoritățile comuniste în anul 1950. După mai multe modificări de scurtă durată, comuna a intrat în anul 1968 în componența județului Cluj, în configurația sa actuală.

Suprafața totală a comunei Aluniș este de 5653 ha (56,53 kmp), ceea ce o plasează sub zona mediană la nivelul suprafețelor comunelor din județul Cluj și din țară. Reședința comunei însumează 42% din populația comunei, completată de Ghirolt (34%), Corneni (11%), Vale

(10%) și Pruneni (3%). Tendința generală observată la nivelul tuturor satelor din comună între recensămintele din 2002 și 2011 este de scădere a populației stabile, cu o valoare aproximativă de 11%. Per ansamblu, comuna s-a depopulat între cele două recensăminte de la 1403 locuitori stabili în 2002, la 1223 în 2011.

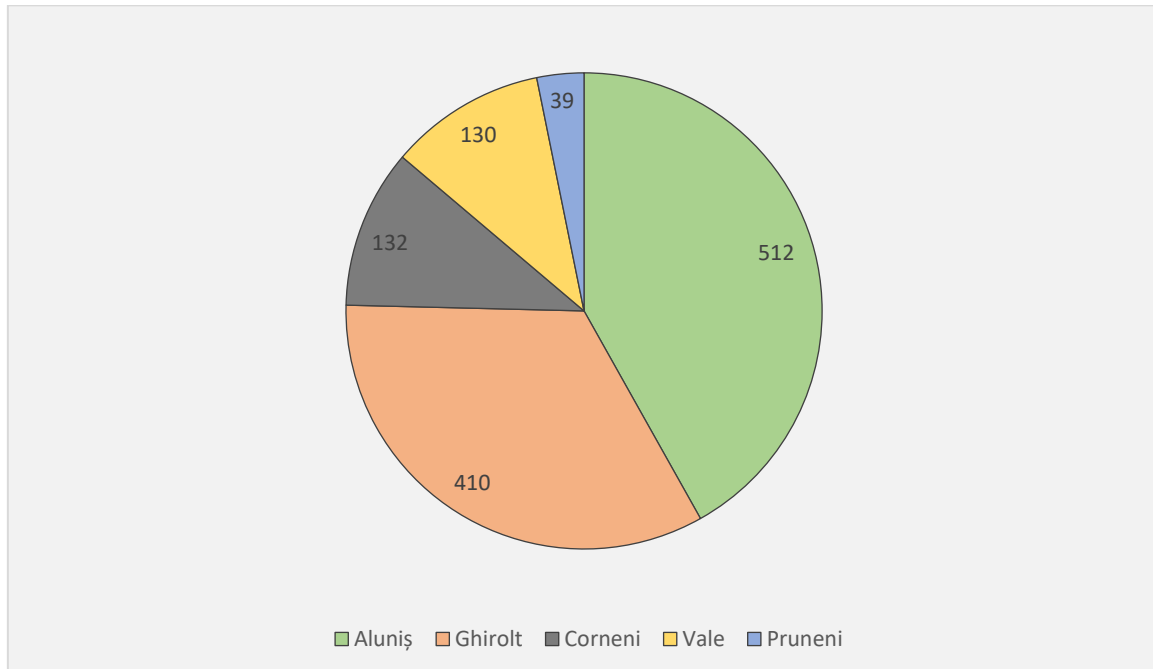
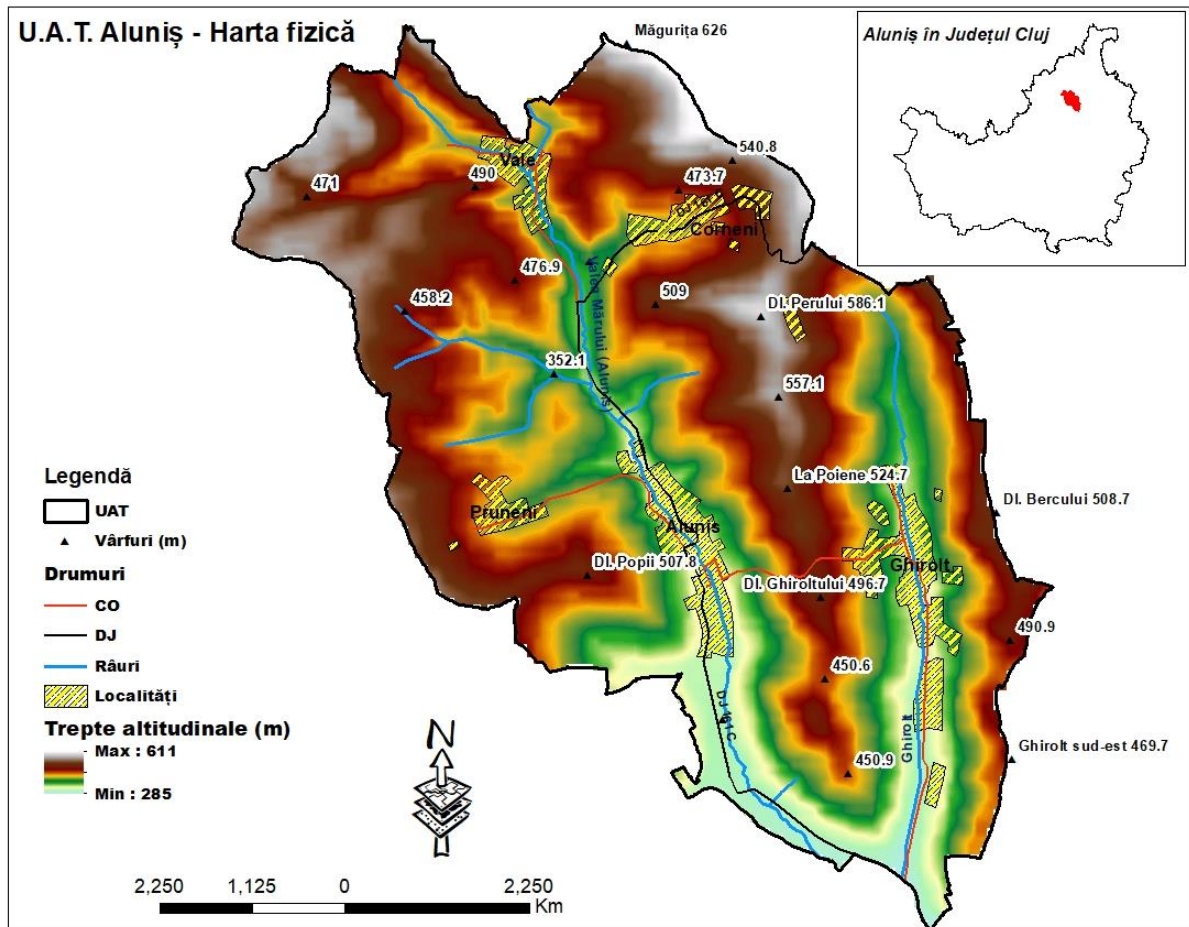

Figura 3 – Populația stabilă pe sate componente la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Comuna Aluniș este amplasată în Depresiunea Transilvaniei și cuprinde caracteristicile tipice ale acesteia, context în care relieful predominant este cel de deal. Cu o diferență redusă între extremele treptelor altitudinale (altitudinea minimă de pe teritoriul comunei este 285 m în albia cursului inferior al râului Valea Mărului, în vreme ce altitudinea maximă, din apropiere de Măgurița, este de 611 m), teritoriul comunei prezintă un relief colinar blând, marcat de prezența unui curs de apă permanent, Valea Mărului (sau Aluniș), ce se varsă în Someșul Mic pe teritoriul comunei Iclod, și de afluenții săi: Valea Ghiroltului, Valea Corneniului și Valea Pruneniului.

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

Din punct de vedere geologic, cea mai mare parte din teritoriul comunei e format din conglomerate de gresii și argile marnoase, sub formă de custe formate pe calcarele Eocene, straturile de Hida și tuful de Dej. Teritoriul a început să se formeze în Palogen și s-a definitivat în Neogen.

Solurile de pe arealul comunei cuprind în special cernoziomuri, din soluri brune argiloiluviale, soluri negre clinohidromorfe, soluri cernoziomoide și alte tipuri de soluri, într-o proporție mai puțin relevantă. Acestea sunt mai degrabă favorabile pășunatului decât culturii plantelor, în contextul în care au o fertilitate modestă.

Climatul zonei este influențat de poziționarea geografică, relief și circulația atmosferei. Temperatura medie anuală este de 8-9 °C, fiind mai scăzută în zonele înalte și mai ridicată în zonele mai joase din văile cursurilor de apă. În mod similar, cantitatea medie anuală de precipitații urcă de la circa 600 mm/an în văi la peste 700 mm în zonele mai înalte, fiind mai bogate în sezonul cald (mai-iunie) și mai scăzute în cel rece (octombrie – ianuarie). Numărul de zile cu strat de zăpadă este de circa 30/an, cel mai adesea în intervalul decembrie – martie.

Vântul bate mai ales dinspre nord-vest, dar are valori destul de scăzute (o medie de 1-2 m/s), exceptând sezonul rece.

Vegetația predominantă este cea specifică zonelor de deal și podiș, caracteristică etajului pădurilor de foioase, care au fost însă defrișate, în cea mai mare parte, pentru a face loc așezărilor umane și practicilor agricole. Astfel, suprafețe mai extinse de pădure au rămas doar în partea de nord a teritoriului, unde regăsim amestecuri de foioase (stejar, fag, carpei, tei, ulm, frasin). În zonele defrișate folosite în scop agricol, mai ales pastoral, regăsim mai ales specii precum iarba vântului, păiușul roșu, coada șoricelului, firuța, colilia, ovăsciorul, la care se adaugă vegetația fungică (bureți de rouă, bureți iuți, hribi etc.), dar și unele specii de plante medicinale (de ex. mușețel, sunătoare etc.).

Fauna cuprinde specii de mamifere (hârciog, popândău, șoarece de câmp, iepure, lup etc.), păsări (prepețița, potârnichea, dropia, ciocârlița, cioara), reptile (șarpele de casă și de alun, năpârca, șopârla fără membre, gușterul).

DEMOGRAFIA

Conform datelor INS de la 1 ianuarie 2022, în comuna Aluniș erau domiciliate 1096 de persoane, fapt ce confirmă o populație redusă în raport cu celelalte așezări rurale din județul Cluj. Față de anul 1990, când în comună locuiau 2189 de persoane, populația a scăzut cu 1093 de locuitori, adică -49,9% din valoarea de referință, cu mult peste media înregistrată la nivel național (-5,3%) și județean (+0,6%).

Din totalul locuitorilor înregistrați cu domiciliul în localitățile componente ale comunei la data de 1 ianuarie 2022, 564 (51,5%) erau de sex masculin, iar 532 (48,5) erau de sex feminin. Numărul bărbaților este superior celui al femeilor până la vârsta de 64 de ani, pe fondul natalității mai ridicate și a migrației mai scăzute, însă ponderea populației feminine este net superioară după vârsta de 65 de ani, datorată speranței de viață mai ridicate.

Cu privire la structura populației pe grupe mari de vârstă la 1 ianuarie 2022, 12% dintre locuitori aveau vârsta între 0 și 14 ani, 56,4% între 15 și 59 de ani, iar 31,6% aveau peste 60 de ani. Astfel, ponderea populației vârstnice se situa mult peste media județeană (24,2%) și națională (23,3%), în vreme ce ponderea populației tinere prezenta o valoare ușor inferioară mediilor din județ (14,5%) și din țară (14,5%). În plus, raportul dintre persoanele vârstnice și cele tinere era de 2,64, ceea ce indică o îmbătrânire accentuată a populației domiciliate pe teritoriul comunei Aluniș.

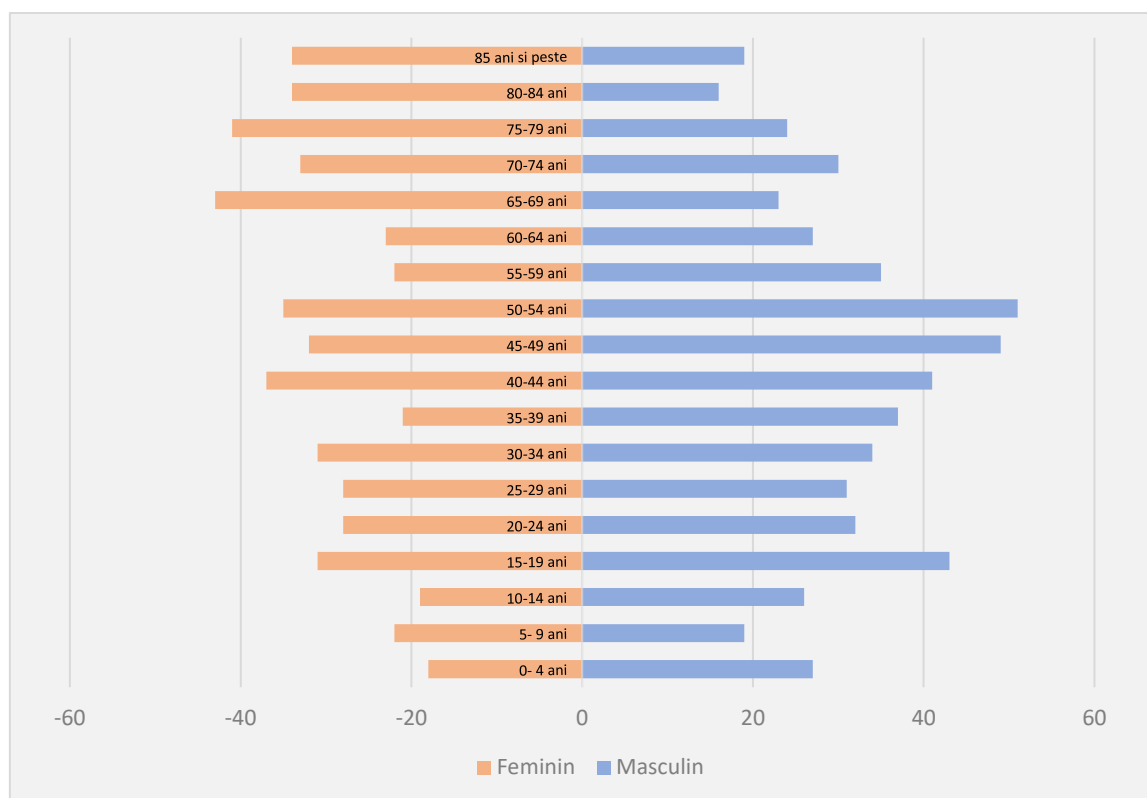

Figura 5 – Piramida vârstelor la nivelul comunei Aluniș în anul 2022

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Piramida vârstelor indică o reducere a natalității în ultimii 15 ani, cu tendință de stabilizare în jurul valorii medii de 9 persoane/an, o migrație masivă în rândul femeilor de vârstă adultă, care sunt mai înclinate către migrația internă și externă, respectiv un vârf foarte larg al piramidei în cazul populației feminine. O astfel de structură indică premise clare pentru un spor natural negativ în următorul deceniu, în condițiile în care numărul mare de persoane vârstnice va menține mortalitatea la cote înalte. De asemenea, este de așteptat să asistăm la o creștere a populației vârstnice de sex masculin, pe fondul înaintării în vârstă a generației "decrețeilor" născuți după anul 1966.

Din punct de vedere istoric, populația comunei Aluniș a variat în special în ultimii 65 de ani. După o perioadă foarte stabilă, cu o tendință generală de creștere (de 54% din 1850 până în 1956, când s-a atins un maxim de peste 3.400 de locuitori), numărul locuitorilor comunei a intrat într-un declin constant. Astfel, cele 1096 de persoane estimate de INS la 1 ianuarie 2022 reprezintă doar 31,9% din populația declarată în anul 1956. Constanța acestui declin se datorează în principal migrației populației tinere spre zonele urbane din apropiere (Gherla, Dej, dar și Cluj-Napoca), atât în epoca comunistă, al cărui avânt industrial din anii '70 a avut un impact direct asupra populațiilor rurale, cât și după Revoluție, când tinerii au fost atrași de viața la oraș. În plus, poziționarea geografică a comunei descurajează parțial, fără să anuleze, practica navetei, ceea ce favorizează plecările definitive către zonele urbane.

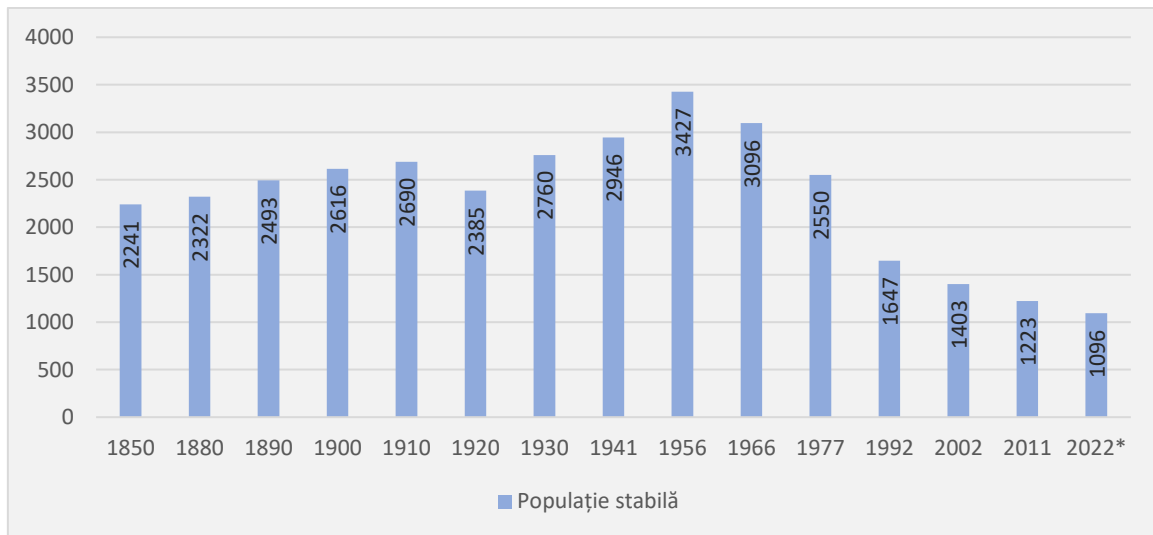

Figura 6 – Populația stabilă a comunei Aluniș în perioada 1850-2022

Sursa: ECO MAPS PUG Comuna Aluniș; * estimare INS Tempo Online

Conform recensământului din 2011, populația majoritară este într-o proporție mai mult decât semnificativă de etnie română: 95,7%. Aceasta este urmată de maghiari (0,6%) și romi (0,3%). Pentru 42 de persoane (3,4%) nu s-a putut identifica etnia întrucât acestea nu au putut fi interogate de către recenzori. Starea actuală reflectă un trend stabil în ultimii 50 de ani. Din punct de vedere istoric, comuna a găzduit o comunitate maghiară (estimată la un maxim de 9,9% în 1941), care a scăzut treptat după cel de Al Doilea Război Mondial. Etnicii germani (3,4% în 1910) au părăsit practic comuna înainte de Primul Război Mondial, în 1920 nemaifiind declarat niciunul, iar etnicii romi s-au redus simțitor, de la 2,3% în 1920 (populația romă a fost relativ stabilă în comună în perioada interbelică) la numai 4 persoane la recensământul din 2011.

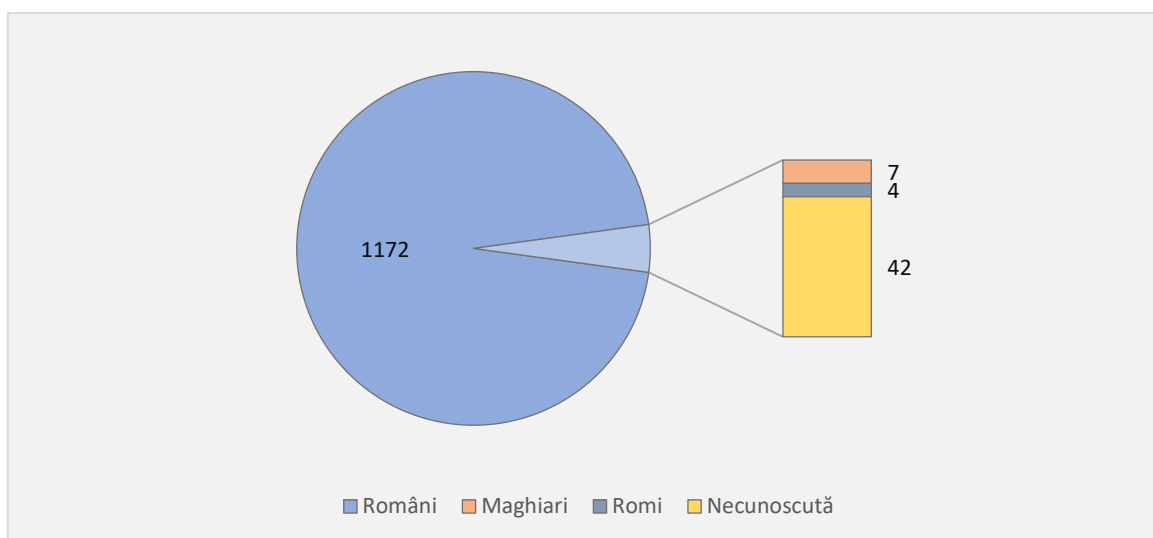

Figura 7 – Structura etnică a populației comunei Aluniș, la recensământul din 2011

Sursa: ECO MAPS PUG Comuna Aluniș

Structura confesională a comunei este preponderent ortodoxă (87,9%), completată de penticostali (4,7%), baptiști (3,1%), reformați (0,8%) și greco-catolici (0,2%). Un procent de 3,5% nu au dorit sau nu au fost disponibili să-și afirme confesiunea la recensământul din 2011. Dintr-o perspectivă diacronică, evoluția ponderii confesiunilor a fost dinamică, începutul secolului precedent fiind marcat de predominanța greco-catolicilor (converțiți la ortodoxie de către autoritățile comuniste la sfârșitul anilor 90, când Biserica Română Unită cu Roma a fost interzisă), a romano-catolicilor, a reformaților ș.a., la care se adăuga o comunitate mozaică până la sfârșitul anilor '30 (4,2% în anul 1900).

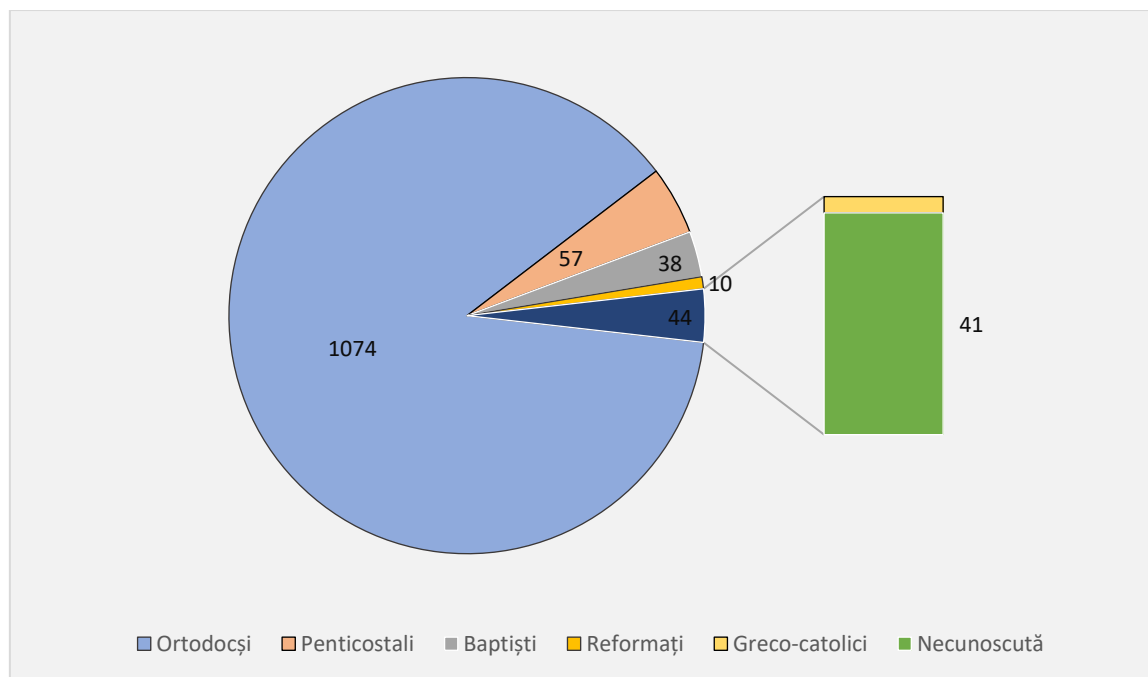

Figura 8 – Structura confesională a populației comunei Aluniș la recensământul din 2011

Sursa: ECO MAPS PUG Comuna Aluniș

În intervalul 2010-2020, la nivelul comunei Aluniș s-au înregistrat 281 de decese și doar 98 de nașteri. Raportul (oglintit aproximativ constant pe parcursul anilor analizați) de 2,86 în favoarea deceselor atestă depopularea continuă a localităților comunei și, implicit, sporul natural negativ. Motivul de bază stă în îmbătrânirea demografică a comunei.

Rata natalității a fost în anul 2020 de 13,4‰, peste mediile județeană (9,5‰) și națională (9,1‰). Pe de altă parte, rata mortalității a fost în același an de 22,4‰, aproape dublă față de mediile județeană (12,5‰) și națională (13,4‰), justificată de populația îmbătrânită din satele comunei. Deficitul natural de -9‰ a fost astfel cu mult peste deficitul natural calculat la nivelul județului Cluj (-3‰) și al întregii țări (-4,3‰), pentru același an.

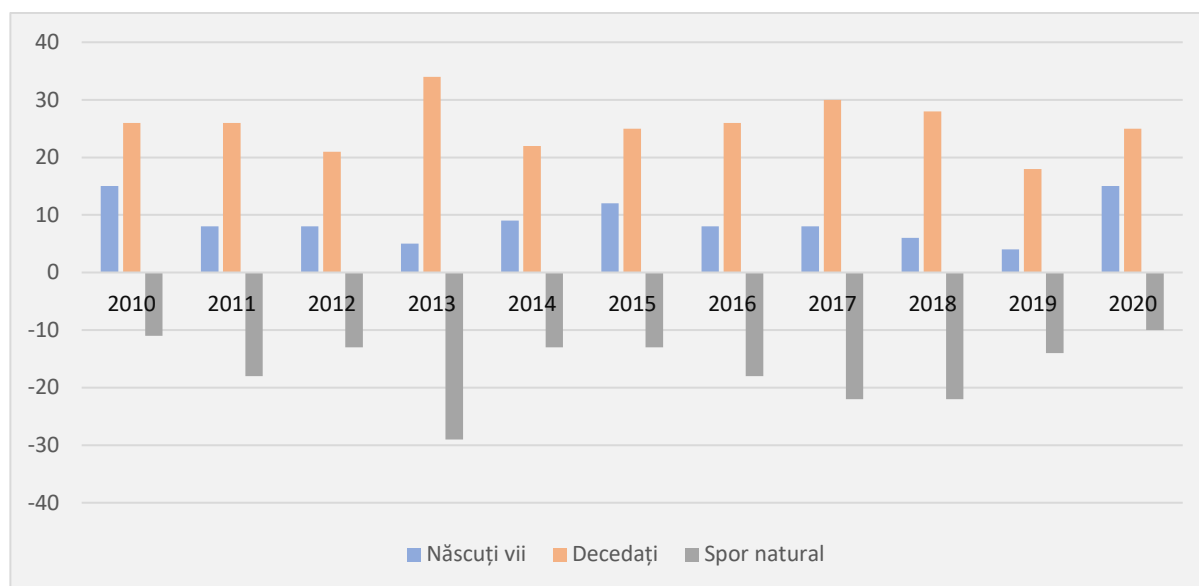

Figura 9 – Mișcarea naturală a populației comunei Aluniș în perioada 2010-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În anul 2020, s-a înregistrat 1 căsătorie în comuna Aluniș, cu o rată a nupțialității de 0,9‰, cu mult sub mediile județeană (4,1‰) și națională (3,7‰). Toate cele trei medii prezintă o scădere semnificativă față de mediile anilor precedenți pe fondul epidemiei de Covid, în timpul căreia autoritățile au interzis în repetate rânduri organizarea de astfel de evenimente. Din 2010 până în 2020, în comună s-au constituit doar 47 de familii noi, o premisă nefavorabilă pentru creșterea natalității locale. Pe de altă parte, în anul 2020 s-a înregistrat 1 divorț, rata divorțialității (0,9‰) fiind bine corelată cu ratele similare județeană (0,9‰) și națională (1‰).

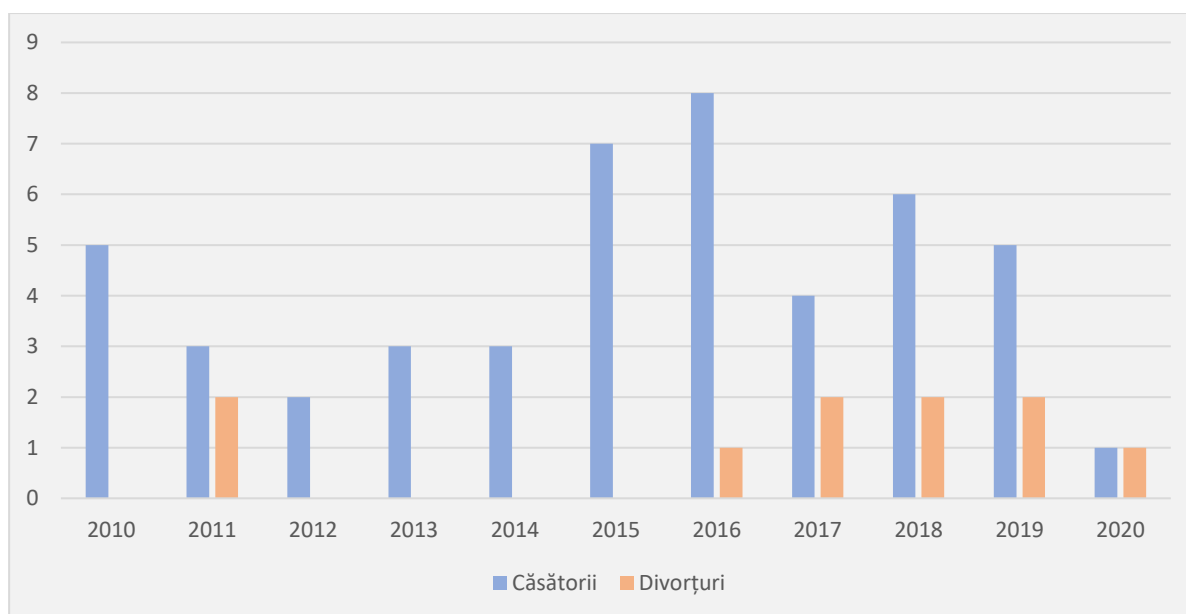

Figura 10 – Nupțialitatea și divorțialitatea în comuna Aluniș în perioada 2010-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Soldul oficial al migrației cu domiciliul, atât internă, cât și externă, din perioada 2010-2020 a fost negativ (-24 de persoane), accentuând sporul natural negativ deja existent. Sporul migratoriu nu prezintă un trend stabil, valorile negative fiind secondate de cele pozitive (2010, 2014, 2020), fără o posibilitate de predicție relevantă. Chiar dacă în localitate revin unele persoane care au migrat în trecut către centrele urbane, există încă un fenomen de migrație a tinerilor către acestea sau chiar către alte țări.

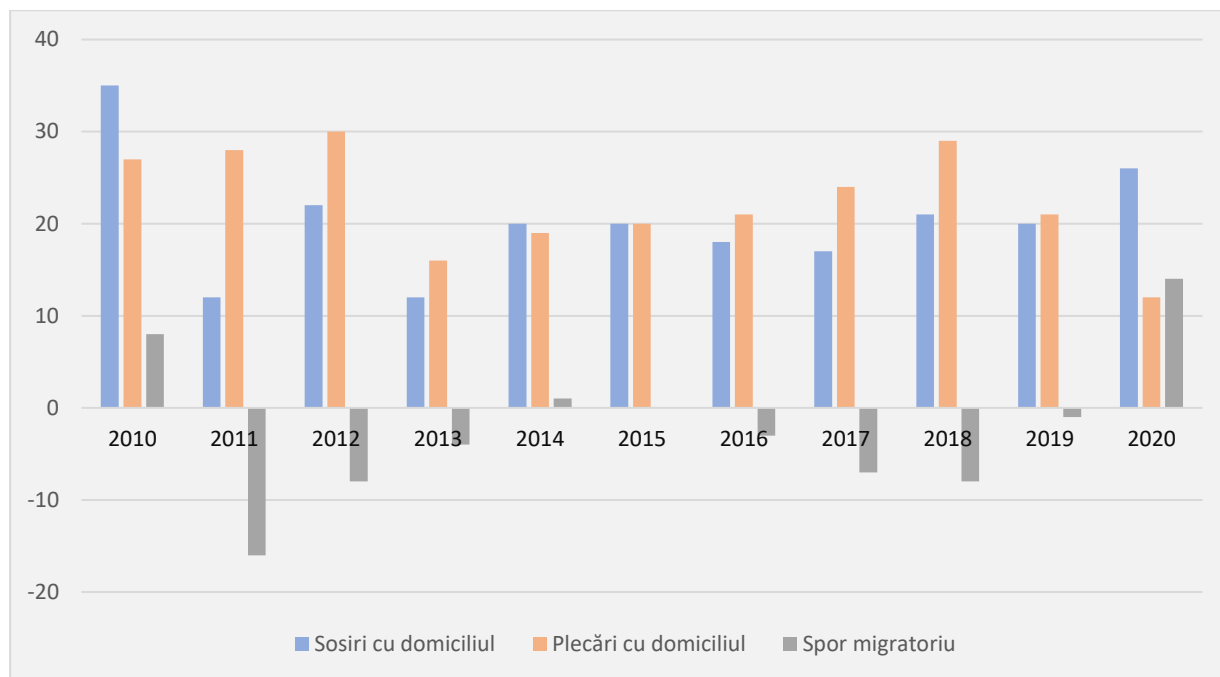

Figura 11 – Mișcarea migratorie a populației comunei Aluniș, în perioada 2010-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

La recensământul din anul 2011, un număr de 84 de locuitori ai comunei au fost înregistrați ca fiind plecați în străinătate, ceea ce reprezenta circa 7% din populația totală (față de o medie județeană de 5%). Dintre aceștia, 50% erau de sex masculin, iar 73% erau plecați de peste 1 an. Date actualizate cu privire la fenomenul migrației externe vor putea fi colectate doar la publicarea rezultatelor finale ale recensământului din anul 2022.

ACTIVITATEA ECONOMICĂ

Comuna Aluniș are un profil economic predominant agricol, situație care s-a perpetuat încă de la înființarea sa. În ultimii 50 de ani, zona a fost afectată în două trepte de dezvoltare a industriilor din orașele învecinate și de tranzițiile sociale și demografice asociate acestora. Astfel, în anii '60-'70, administrația comunistă a impus formele de colectivizare bine-cunoscute și a intensificat activitățile industriale din orașele mari și mici deopotrivă. În comuna Aluniș, evoluția consecutivă a acestor decizii a fost tipică: agricultura a fost subsumată cooperativelor agricole de stat, iar o parte însemnată din forța de muncă locală a migrat spre orașele învecinate, angajându-se în diverse industrii (industria de prelucrare a lemnului, a

sticlăriei, a prelucrării metalelor, a materialelor de construcții, alimentară etc.). După Revoluție, terenurile au fost retrocedate, ceea ce a dus la o reorientare spre agricultură a populației locale în contextul unui declin al activităților industriale ce a survenit în toată regiunea odată cu trecerea la economia de piață. Ele au fost urmate în următoarele două decenii de o creștere moderată a activităților agricole private, dar și de menținerea unei ponderi importante a navetiștilor spre orașele învecinate (în special Gherla), unde aceștia din urmă lucrează în industrie, în servicii private sau ca angajați ai sectorului public. Specifică acestor ultimele două decenii este și tendința puternică de concentrare a populației tinere și a forței de muncă bine plătite în zona municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane.

I.1.1 AGRICULTURA

Conform rezultatelor Recensământului General Agricol din anul 2010, în comuna Aluniș existau 924 de exploatații agricole cu o suprafață totală de 4471 ha, dintre care 4257 ha aveau destinația de suprafață agricolă (restul fiind construcții, drumuri, păduri), ceea ce reprezenta 75,3% din suprafața administrativă totală a comunei. Din totalul exploatațiilor agricole, 499 (54%) erau mixte (vegetale și zootehnice), 424 (45,9%) se ocupau doar cu producția vegetală, iar 1 (0,1%) doar cu creșterea animalelor.

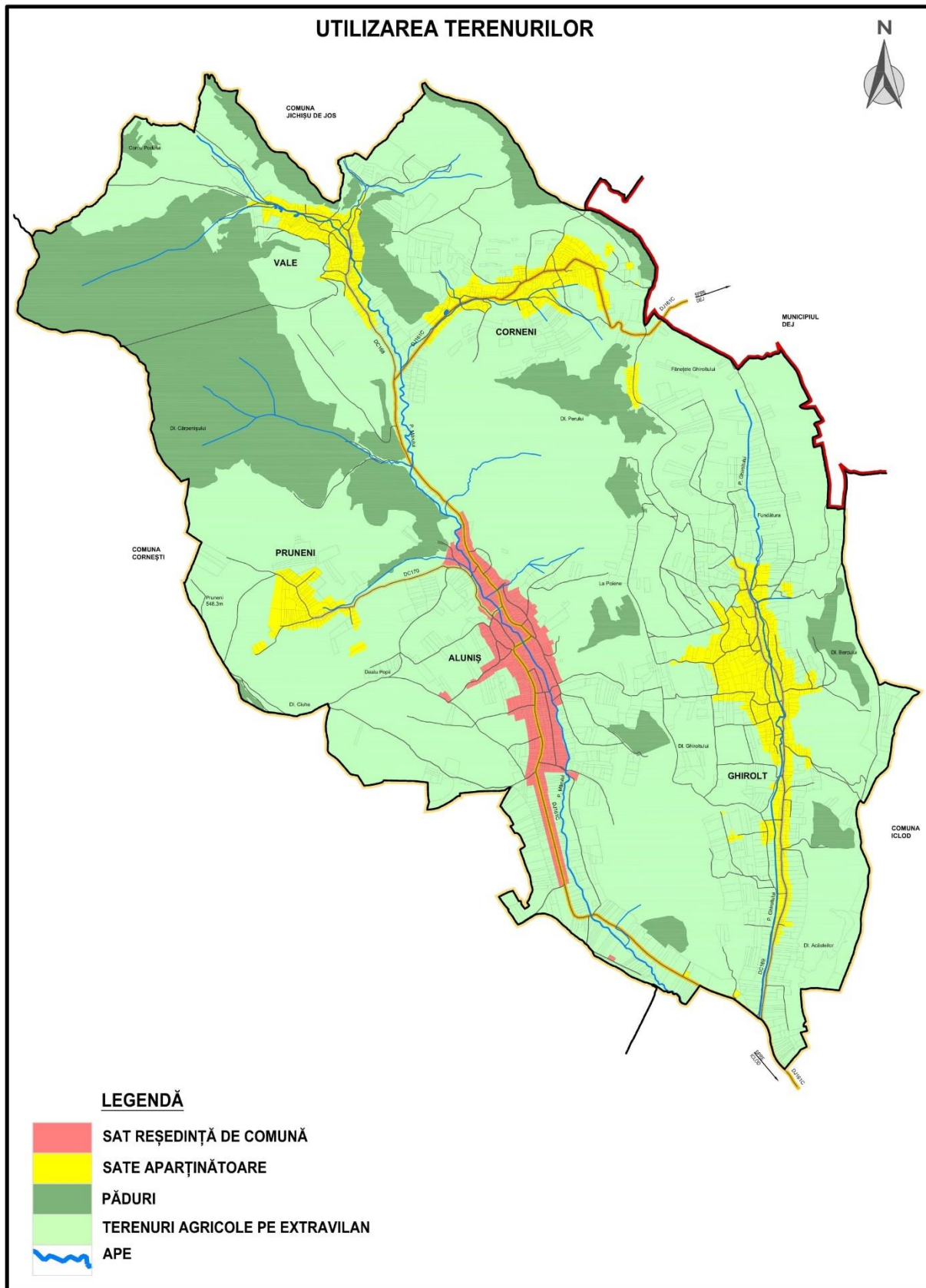

Figura 12 – Modul de utilizare a terenurilor din comuna Aluniș

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

Mărimea medie a unei exploatații agricole din comuna Aluniș era, la recensământul din 2010, de 4,4 ha, peste mediile județeană (3,6 ha) și națională (3,5 ha). Din totalul de peste 900 de exploatații din comună cu activitate de producție vegetală, numai 2 administrau peste 100 ha de teren (exclusiv pășuni), 3 între 50 și 100 ha, 5 lucrau între 30 și 50 ha, iar alte 5 între 20 și 30 ha, în timp ce 63% dintre acestea administrau între 2 și 20 ha și alte 35% sub 2 ha. Din perspectiva suprafețelor agricole utilizate la nivel local, numai 27% erau lucrate de ferme de peste 20 ha, în timp ce 39% erau exploatate de ferme mai mici de 5 ha. Așadar, un procent semnificativ din ferme locale aveau un grad redus de competitivitate la nivel european, unde doar fermele de peste 20 ha sunt considerate viabile economic.

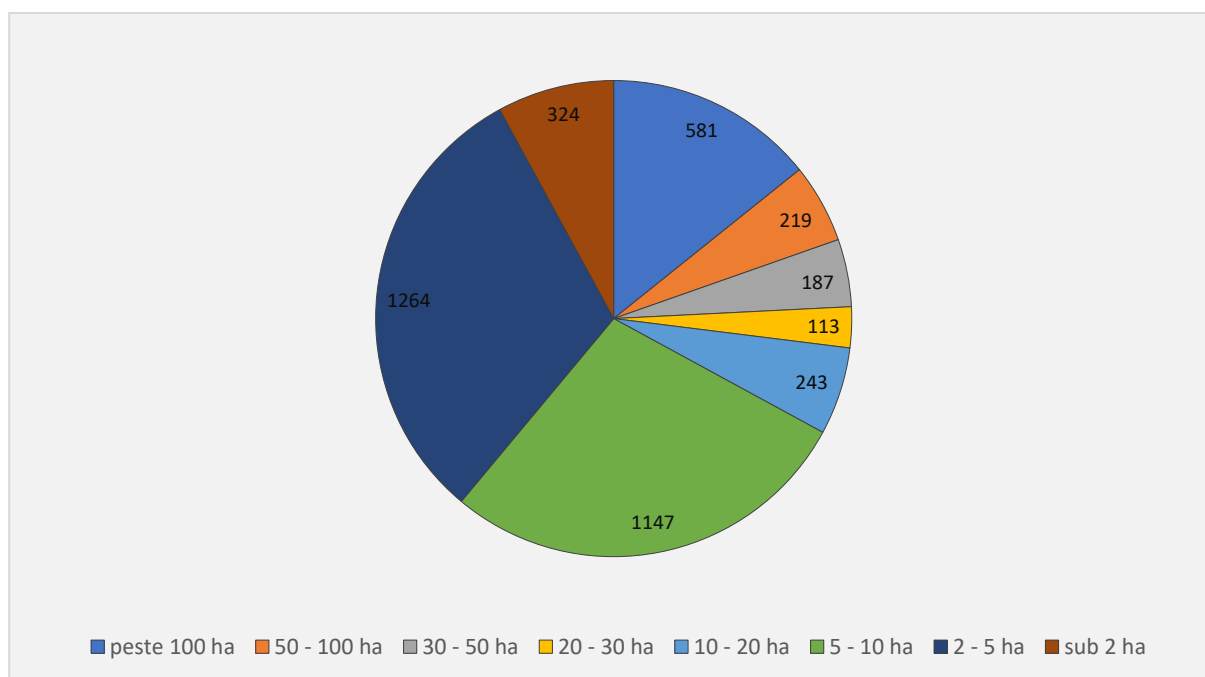

Figura 13 – Suprafețele de teren agricol utilizat la nivelul comunei Aluniș, în funcție de mărimea fermei, la recensământul din 2010

Sursa INS. RGA 2010

Din totalul terenurilor agricole exploatate la nivel local, 88,8% erau lucrate direct de către proprietari, 2% în arendă, 0,6% în parte, 0,6% în regim gratuit, iar 8% erau închiriate (pășuni). În cazul terenurilor arabile, ponderea celor lucrate direct de către proprietari era și mai mare (95%), ceea ce denotă faptul că la nivel local predomina încă agricultura tradițională, bazată pe mici parcele individuale, lucrate cu mijloace materiale modeste, în special pentru asigurarea autoconsumului (așa-numita agricultură de subzistență).

Din totalul celor 4078 ha de terenuri agricole utilizate în anul 2010, cele mai multe aveau destinația de pășuni și fânețe (72,7%), urmate de terenuri arabile (26%), grădini familiale (1%) și de livezi (0,3%). La acestea se adaugă o suprafață moderată (178 ha) de terenuri agricole neutilizate. Această structură a utilizării terenurilor este strâns corelată cu condițiile pedoclimatice din zonă care, după cum am indicat, sunt favorabile mai ales pășoritului.

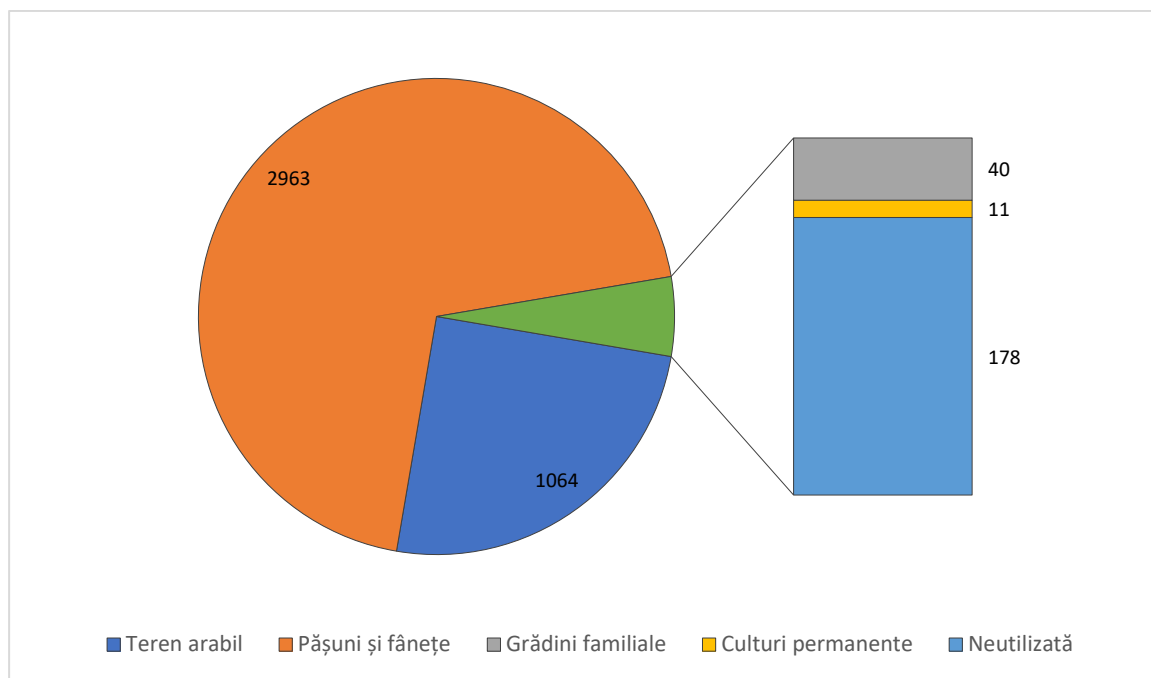

Figura 14 – Structura suprafețelor agricole din comuna Aluniș în funcție de destinația lor, la recensământul din 2010

Sursa INS. RGA 2010

În sectorul vegetal se cultivă mai ales porumb (528 ha) și plante verzi de nutreț (495 ha), acestea fiind mai adaptabile la condițiile de sol și climă din zonă decât alte tipuri de culturi. La acestea se adaugă, pe baza datelor furnizate de Primărie, circa 118 ha cultivate cu grâu, 82 ha cu cartofi, 40 ha cu orzoaică de primăvară și orz, 12 ha cu floarea soarelui și 14 ha cu diferite legume și leguminoase.

În comuna Aluniș, pomicultura nu este bine dezvoltată, doar puțin peste 11 ha fiind acoperite cu livezi. Dintre specii predomină prunul (82%), la care se adaugă meri, peri, împreună cu alți pomi și arbuști fructiferi. Cea mai mare parte din producție este destinată autoconsumului, în vreme ce livezile sunt îmbătrânite și afectate de dăunători și schimbările climatice, având o productivitate redusă comparativ cu media europeană.

Comuna Aluniș prezintă un potențial ecologic ridicat, în condițiile în care majoritatea terenurilor sunt cultivate de către micii proprietari, care folosesc arareori îngrășăminte chimice. Cu toate acestea, agricultura bio este slab dezvoltată la nivel local, din perspectiva numărului de fermieri și de suprafețe certificate ecologic.

În ceea ce privește zootehnia, la recensământul agricol din anul 2010, în comuna Aluniș s-au înregistrat 5182 de ovine, 732 de bovine, 858 de porcine, 6991 de păsări, 217 de cabaline, 123 de caprine, 21 de iepuri de casă și 155 de familii de albine. Datele transmise de Primărie pentru anul 2021 indică efective de 4530 de ovine, 497 de bovine, 150 de porcine, 4173 de păsări, 65 de cabaline și 194 de caprine. În afară de caprine, ce au înregistrat o creștere moderată, restul

efectivelor a fost în scădere, animalele aflându-se în mare parte în exploatații agricole individuale. Acesta este rezultatul direct al scăderii și îmbătrânirii populației, concomitent cu lipsa unor exploatații cu personalitate juridică de mari dimensiuni.

În comună nu există un spațiu dedicat comercializării produselor agroalimentare. Pentru fermierii locali ce doresc să-și valorifice produsele, cel mai apropiat centru de acest fel se află în Gherla (lunea și vinerea zile de piață, lunea târg săptămânal).

În privința dotării cu mașini și unelte agricole, în comuna Aluniș existau în 2010: 48 de tractoare, 39 de pluguri pentru tractoare, 27 de grape mecanice, 4 motocultoare, 4 mașini pentru erbicidat și executat tratamente, 4 semănători cu tracțiune mecanică, 3 combinatoare etc. Gradul de mecanizare este inferior mediei naționale, circa 18% dintre exploatații indicând că au folosit mijloace mecanizate (tractor cu plug și grapă, semănători, grape mecanice etc.). În plus, multe dintre aceste echipamente agricole erau uzate și utilizate ineficient pe parcele mici de teren, în lipsa unor forme asociative puternice.

Conform recensământului din 2010, numărul persoanelor care practica munci agricole era de 1.562 de persoane (858 de bărbați și 704 femei), cifră mai mare decât populația stabilă a comunei. Acest lucru indică faptul că o parte dintre cei născuți în comună dar care locuiesc acum în mediul urban revin pe plaiurile natale pentru a practica agricultura, de ex. la sfârșit de săptămână. Totuși, numărul celor pentru care agricultura reprezenta principala sursă de venit era de doar 200, cei mai mulți fiind pensionari care cultivă plante sau cresc animale pentru completarea veniturilor. Astfel, forța de muncă din agricultura locală este una foarte îmbătrânită, care se va reduce substanțial în următorul deceniu.

I.1.2 INDUSTRIA, CONSTRUCȚIILE ȘI SERVICIILE

În domeniul industriei, foarte slab reprezentat, în comuna Aluniș își are sediul o firmă cu profil fabricarea de mâncăruri preparate (catering), care are însă punct de lucru în municipiul Dej.

În ceea ce privește construcțiile, în comuna Aluniș funcționează 2 firme cu profil lucrări de construcții ale clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, cu o cifră de afaceri foarte redusă (circa 70.000 de lei în 2021) și cu un singur salariat.

În domeniul comerțului, există la nivelul comunei Aluniș 2 agenți economici ce se ocupă cu comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun, cu o cifră de afaceri de circa 250.000 de lei și 2 angajați.

În privința serviciilor, în comuna Aluniș funcționează o firmă importantă de transport rutier de mărfuri (cu o cifră de afaceri de peste 4,1 mil. lei și 7 salariați), care are însă punct de lucru în municipiul Cluj-Napoca, una în domeniul ingineriei agricole, una de creditare și una de întreținere peisagistică – acestea din urmă având o activitate foarte restrânsă (cifră de afaceri cumulată de circa 30.000 lei) și niciun salariat.

Având în vedere discrepanța majoră dintre numărul total de angajați în firmele locale (aproximativ 10) și populația activă din comună (peste 350), vorbim de un potențial crescut de dezvoltare în perioada următoare.

I.1.3 FORȚA DE MUNCĂ

La recensământul din 2011, la nivelul comunei Aluniș erau înregistrate 369 de persoane active economic, ceea ce reprezenta 30% din populația stabilă totală. Dintre acestea, 344 erau efectiv ocupate, iar 25 de persoane erau în căutarea unui loc de muncă. La acestea se adăugau circa 73 de persoane casnice și 45 cu alt statut economic, care aveau, teoretic, vârstă de muncă, dar nu erau active. Așadar, în comparație cu alte zone din județ, rata de activitate și de ocupare a populației din comună este ridicată, un rol esențial în acest sens avându-l posibilitatea de practicare a navetismului către municipiul Gherla și zona municipiului Cluj-Napoca.

Însă nu toate persoanele ocupate beneficiau și de un venit constant. Astfel doar 48% aveau statut de salariat sau întreprinzător, 16% lucrau pe cont propriu, iar 36% lucrau în propria gospodărie fără a fi remunerați (în general, fermieri de subsistență). Această ultimă categorie este nu doar relevantă ca procent, indicând o rată de absorbție mică în economia formală, dar este și cea mai expusă riscului de sărăcie, fiind vorba despre persoane cu venituri incerte și frecvent nemonetizabile.

La momentul recensământului din anul 2011 peste 50% din populația ocupată a comunei era angrenată în sectorul agricol, cei mai mulți fiind lucrători pe cont propriu și lucrători neremunerați în propria gospodărie. În sectorul industrial activa circa 15% din forța de muncă locală, aceștia fiind navetiști către Gherla, Iclod, Cluj-Napoca sau Jucu, unde activau în special în companii cu profil industrie alimentară, a prelucrării metalelor și a echipamentelor electrice și electronice. În sectorul construcțiilor lucrau circa 9% dintre locuitori, aceștia fiind atât salariați navetiști, cât și lucrători pe cont propriu. Ponderea ocupării în sectorul comerțului era redusă (circa 5%), pe fondul puterii scăzute de cumpărare de la nivel local, la fel ca și cea din domeniul serviciilor private (HORECA, transporturi, pază, curățenie etc.). În fine, în sfera serviciilor publice regăseam circa 9% din forța de muncă, cea mai mare parte în sectorul administrației, apărării, sănătății, învățământului, religiei și serviciilor sociale.

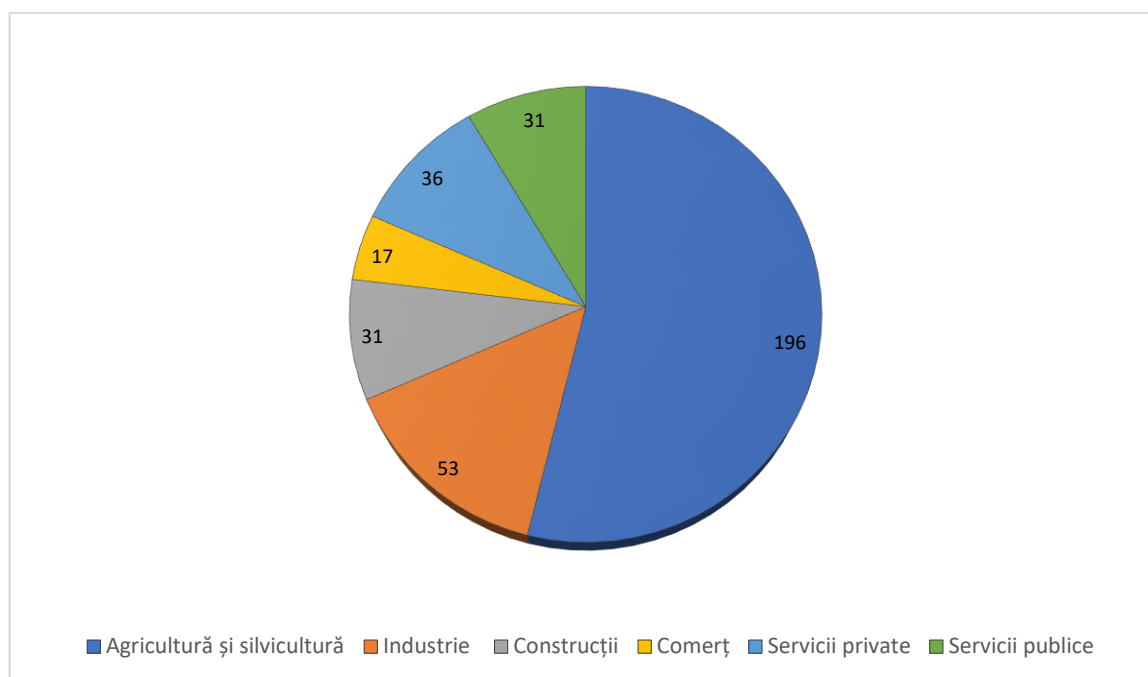

Figura 15 – Structura populației ocupate de la nivelul comunei Aluniș, pe principalele activități economice, la recensământul din 2011

Sursa INS. RGPL 2011

La recensământul din 2011, doar 1,5% din locuitorii comunei (cu vârsta de peste 10 ani) aveau studii superioare, iar 13,8% aveau studii liceale sau postliceale și de maiștri, cu mult sub media națională de circa 42% pentru aceste categorii. Această pondere foarte scăzută a populației cu nivel superior de pregătire teoretică este strâns legată de lipsa locurilor de muncă din comună în sectoare cu valoare adăugată mare. 10,2% din locuitori erau absolvenți de școli profesionale (în general, muncitori calificați în industrie și construcții), în vreme ce un procent hotărâtor de 74,1% dețineau doar studii primare sau gimnaziale, în special în rândul persoanelor în vârstă și al celor implicați în agricultură. Restul de 0,4% din populație nu aveau încheiat ciclul primar. În aceste condiții, atragerea de investiții private noi este puternic limitată de disponibilitatea forței de muncă calificate.

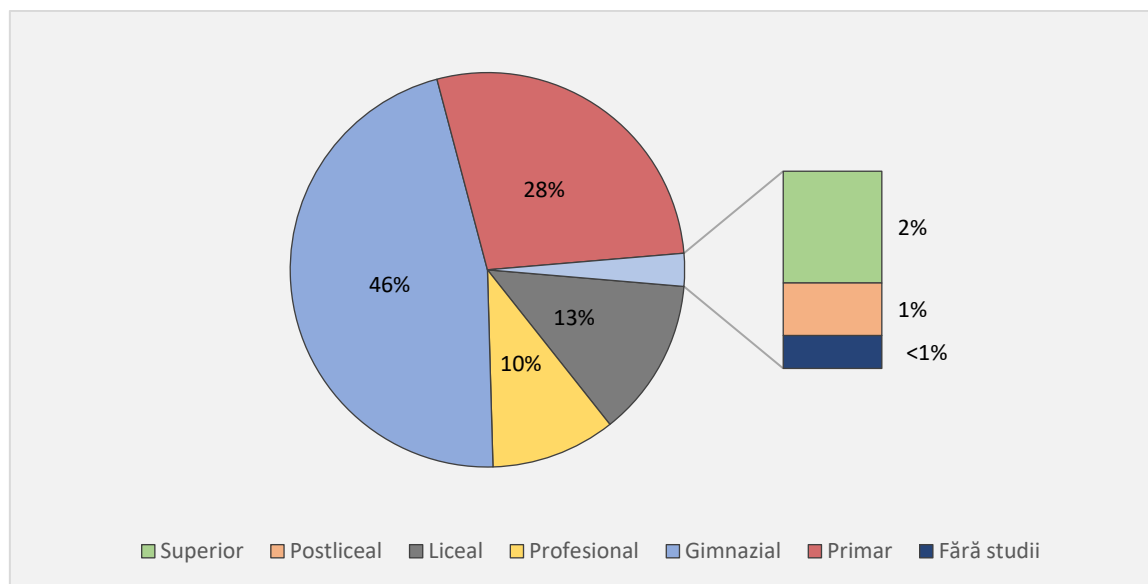

Figura 16 – Structura populației stabile cu vârsta de peste 10 ani din comuna Aluniș, după nivelul studiilor absolvite, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Numărul de locuri de muncă din comuna Aluniș a fost în anul 2020 de numai 55, ceea ce reprezintă o creștere de 5,8% față de anul 2010, când erau 52 de angajați, dar o scădere de 24,7% față de anul 2015, când erau 73 de angajați. Cei mai mulți angajați activează în sectorul public și asimilat (Primărie, Școală Gimnazială, Cabinetul de Medicină de Familie, Postul de Poliție, parohii), în timp ce în sectorul privat există circa 10 locuri de muncă.

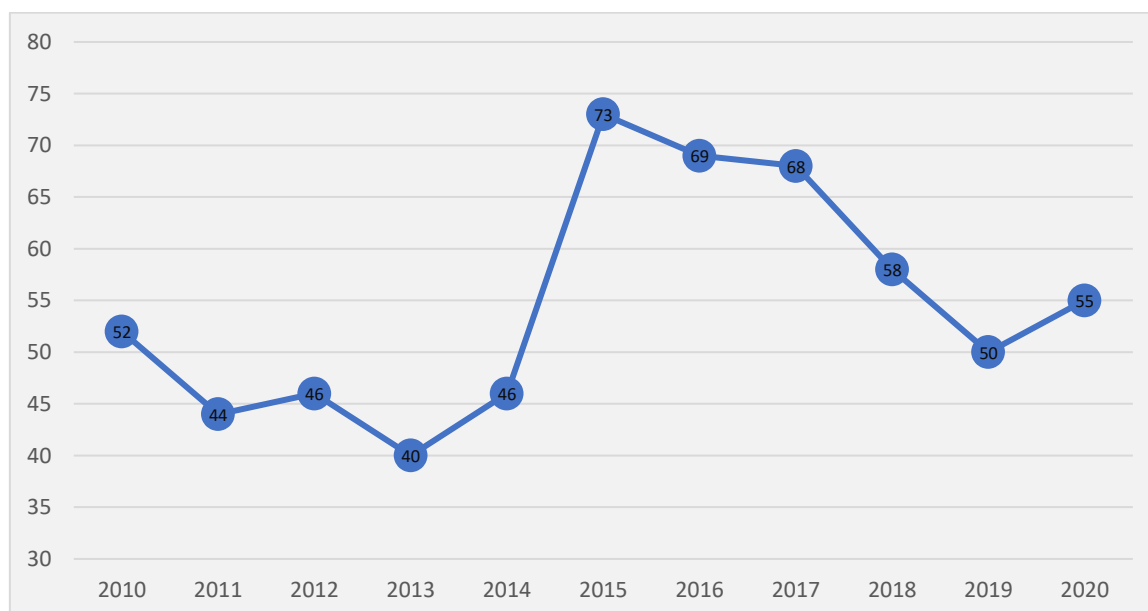

Figura 17 – Numărul mediu de salariați din comuna Aluniș, în perioada 2010-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Conform datelor ANOFM, în comuna Aluniș erau înregistrați în anul 2022 doar 2 șomeri, 1 persoană de sex masculin și 1 persoană de sex feminin. Totuși, cifrele nu sunt în mod necesar relevante, având în vedere că acestea cuprind numai persoanele înregistrate la AJOFM, în vreme ce în comună există, după cum a reieșit deja, multe persoane ce lucrează în propria gospodărie, fără remunerație. Fenomenul șomajului a fost influențat în perioada analizată și de migrația externă a forței de muncă. Variațiile vizibile în graficul aferent indică faptul că o mare parte dintre șomerii înregistrați sunt beneficiari de ajutor social apti de muncă care sunt obligați să se înscrie la AJOFM.

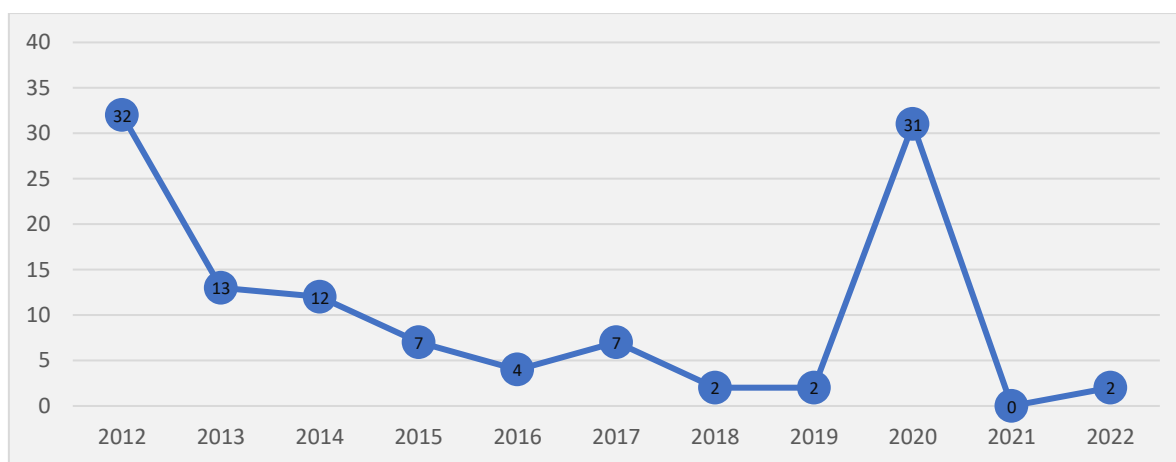

Figura 18 – Numărul mediu anual de șomeri din comuna Aluniș, în perioada 2012-2022

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

ACCESIBILITATEA ȘI INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

Din perspectiva accesibilității, comuna Aluniș nu beneficiază de o poziție privilegiată, singura cale de acces în comună fiind un drum județean secundar. Dezvoltarea socio-economică a teritoriului a avut de suferit din cauza poziționării geografice periferice față de culoarele majore de transport și centrele urbane mari din regiune. Ca urmare, de-a lungul anilor au apărut prea puțini investitori, în vreme ce populația aptă de muncă a dezvoltat o tendință de migrare temporară sau definitivă. Infrastructura de transport se află în corelație directă cu accesibilitatea, al cărei trend îl urmează. Astfel, satele comunei sunt mai izolate decât alte localități similare din regiune, ce au deschidere la un drum național, o cale ferată, o autostradă, sau la toate acestea, după caz.

Accesul în comună se face exclusiv pe DJ 161C, ce leagă reședința acesteia de satul Iclod în partea de S-E a comunei. DJ 161C continuă în partea de N, legând satul Corneni de satul Pintic, ce aparține de municipiul Dej. DJ 161C a fost reabilitat recent, pe o lungime de circa 11 km, de către CJ Cluj, dar numai până în satul Corneni, sectorul Corneni-Pintic rămânând greu practicabil. Pentru acest sector s-a depus cerere de finanțare prin PNI „Anghel Saligny”. Din Iclod, accesul se realizează pe DN 1C, spre N către Dej și Gherla, respectiv spre S către Cluj-Napoca, drum aflat în stare foarte bună de funcționare. Cea mai apropiată gară de transport

persoane și mărfuri se află la o distanță de 10 km de Aluniș, în comuna Iclod, iar cel mai apropiat aeroport se situează la 41 de km depărtare, în municipiul Cluj-Napoca.

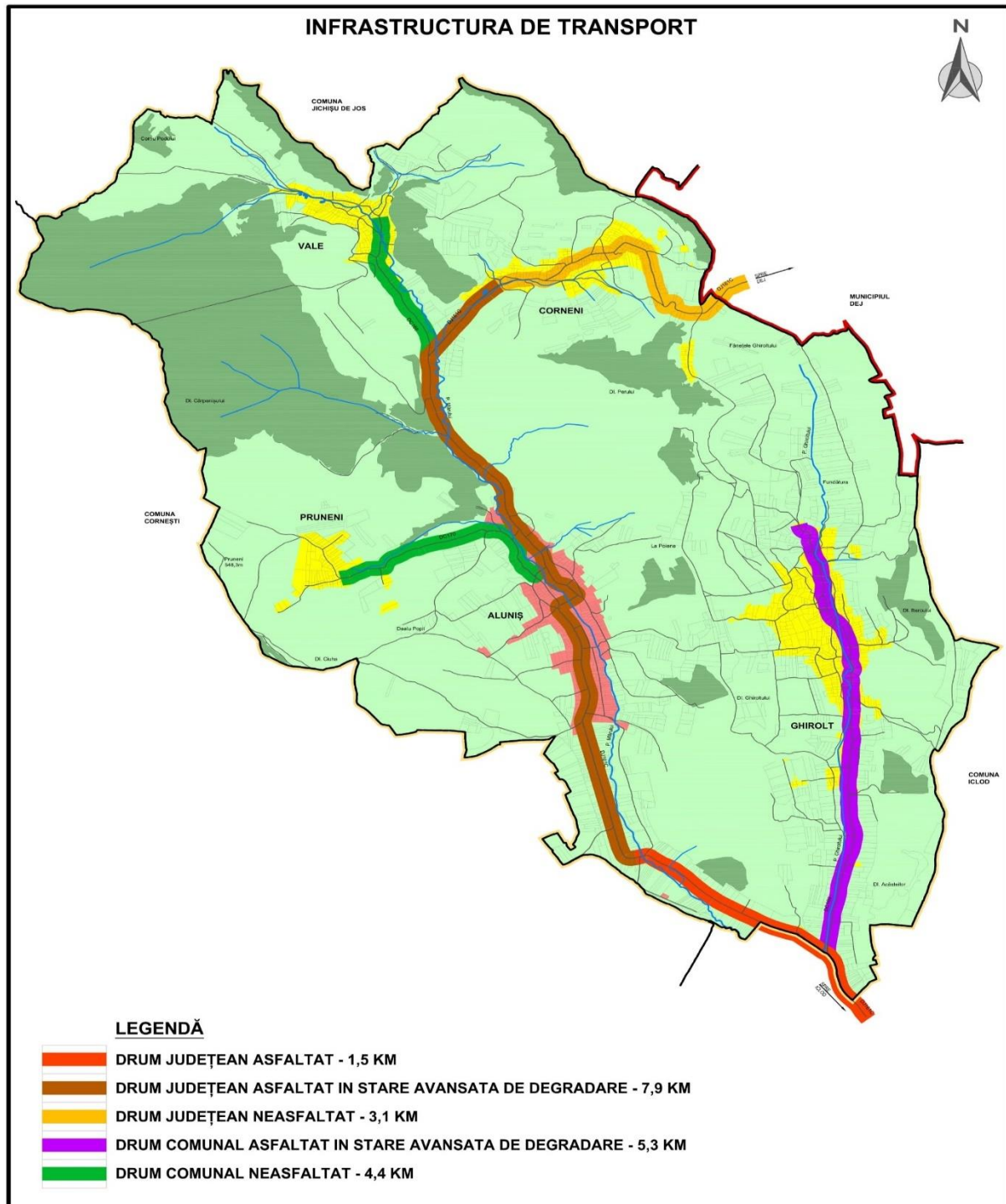

Figura 19 – Rețeaua de transport la nivelul comunei Aluniș

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

Căile rutiere din interiorul comunei, aflate în administrarea Primăriei, au fost parțial reabilitate, după cum urmează: DC Aluniș-Pruneni reabilitat prin reciclare (3 km); DC Aluniș-

Ghirolt reabilitat prin reciclare (5 km); DC Aluniș-Vale reabilitat prin pietruire (3 km). Rețeaua totală de drumuri, inclusiv străzi și drumuri agricole, măsoară aproximativ 50 de km. Străzile și drumurile pietruite (27,36 km) și de pământ (22,5 km) afectează mobilitatea localnicilor, care, lipsiți de trotuare și piste de biciclete, sunt obligați să folosească spațiul carosabil. Mai mult, lipsa drumurilor asfaltate din localitățile comunei crește considerabil dificultatea deplasării, a întreținerii acestora, crește gradul de poluare fizică și sonoră și are un impact direct asupra dezvoltării sustenabile a economiei locale. Comuna implementează un proiect PNDL II de modernizare a infrastructurii rutiere (11 străzi și 1 drum comunal – cu o lungime totală de 6,4 km, 33 de podețe, 1 pod nou), însă acesta nu acoperă nevoile tuturor localităților din comună, fiind necesare fonduri pentru mai multe drumuri agricole și pentru străzile din satele Vale și Pruneni.

Transportul public este asigurat de către operatori privați (Megalop) înspre și dinspre autogara Bus Trans Gherla. Există două curse pe zi pe rutele Gherla – Aluniș și retur, respectiv Gherla – Corneni și retur, între orele 7 și 14, în zilele de lucru. Durata deplasării este de aproximativ 50 de minute, astfel încât locuitorii comunei ce lucrează în alte localități sunt supuși la o navetă destul de dificilă.

Transportul feroviar proxim – gara din comuna Iclod – este bine reprezentat, punând la dispoziție peste 20 de curse pe zi în direcțiile Cluj-Napoca, Dej Călători, Sighetu Marmăției, Bistrița și Baia Mare.

În privința transportului aerian, comuna este cel mai ușor conectată la Aeroportul Internațional „Avram Iancu” din Cluj-Napoca, cu un tranzit de persoane de aproximativ 1,5 mil. (2021), oferind curse regulate spre destinații multiple din Europa (București, Londra, München, Bergamo, Paris Beauvais, Barcelona, Bologna ș.a.), operate de companii *low cost* (Wizz Air, Blue Air) și *regular* (Tarom, British Airways, Air Bucharest, Turkish Airlines etc.).

INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ

I.1.4 ALIMENTAREA CU APĂ ȘI CANALIZAREA

Comuna Aluniș dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă, cu o lungime de 24,1 km, ce deservește doar satele Aluniș și Ghirolt (din 2009). Prin PNI „Anghel Saligny”, s-a depus un proiect pentru alimentarea cu apă a satelor Corneni, Vale și Pruneni, care nu dispun în acest moment de apă curentă – pe o lungime a rețelei de distribuție de 10,9 km, la care se adaugă 9,8 km de conducte de aducțiune apă de la sursă, 2 stații de pompare și 3 rezervoare.

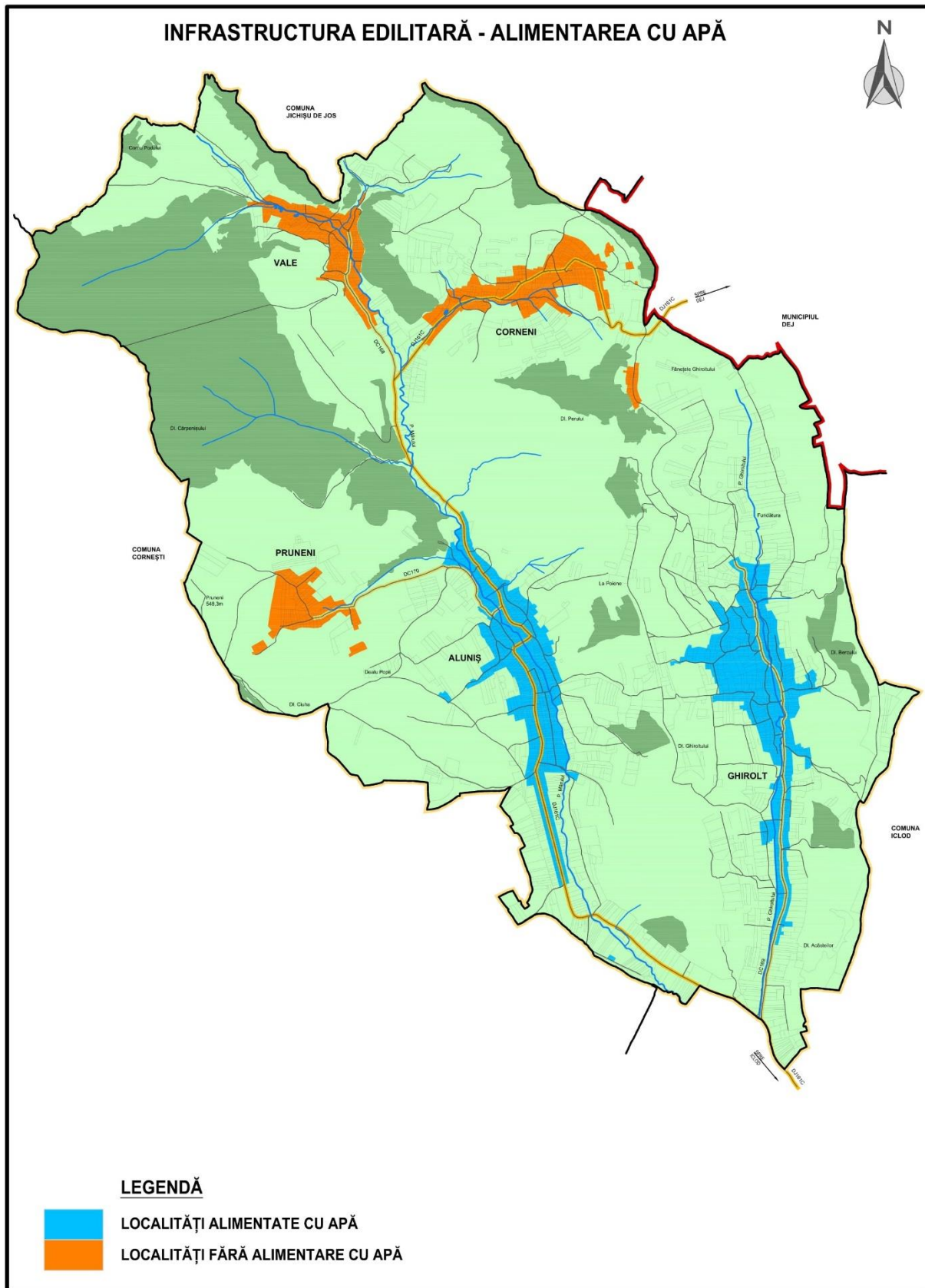

Figura 20 – Rețeaua de alimentare cu apă potabilă din comuna Aluniș

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

La recensământul din 2011, un număr de 123 de gospodării (18% din total) erau conectate la rețeaua publică, alte 281 (40%) dispuneau de alimentare cu apă din rețea proprie (de ex. hidrofor), în timp ce restul de 289 (42%) nu dispuneau de apă curentă. Datele aferente anului 2020 transmise de către Primăria Aluniș indică faptul că numărul gospodăriilor branșate la rețeaua publică de alimentare cu apă a ajuns la 525, adică 76% din total.

Sistemul de alimentare cu apă este administrat de către operatorul regional Compania de apă „Someș”, în condițiile în care comuna Aluniș a aderat în 2008 la ADI Bazinul Hidrografic Someș-Tisa și a delegat către această entitate serviciul public de alimentare cu apă. În anul 2020, operatorul a distribuit la nivel local o cantitate de 33000 mc de apă potabilă, dintre care 32000 pentru consumatori casnici și 1000 pentru firme și instituții, tendința fiind de creștere a volumului livrat, pe fondul racordării tot mai multor gospodării.

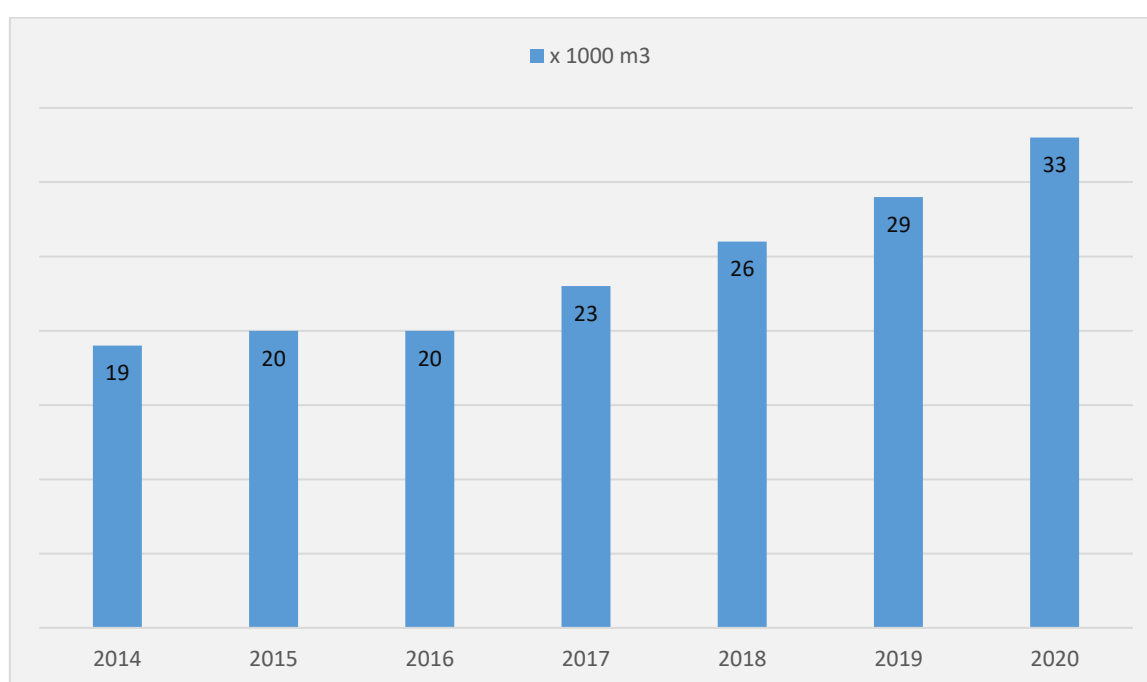

Figura 21 – Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din comuna Aluniș, în perioada 2014-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Sistemul de canalizare din comuna Aluniș este limitat în prezent la localitatea de reședință, cuprinzând 18,4 km de rețea și 3 stații de pompare, finalizate în anul 2015 cu fonduri PNDR. Întrucât niciunul dintre satele comunei nu depășește 2000 de locuitori, prag prevăzut în directiva ce reglementează acest sector, introducerea canalizării nu este un obiectiv prioritar în Master Planul județean, și nu va beneficia în perioada de programare 2020-2025 de fonduri europene pentru implementare. Astfel, autoritățile locale sunt obligate să găsească soluții alternative de finanțare pentru această investiție.

La recensământul din 2011, 150 de locuințe (21,6% din total) aveau parte de instalații proprii de canalizare în interiorul locuinței, în vreme ce 543 de locuințe (78,4% din total) foloseau

latrine uscate. Datele Primăriei indică faptul că în anul 2021 erau conectate la rețeaua publică de canalizare circa 300 de gospodării, adică 43% din totalul celor existente în comună. Lipsa unei canalizări sustenabile în toate satele comunei crește riscul de infestare a apelor subterane, implică deversarea apelor uzate direct în cursurile de apă de suprafață și prezintă astfel un risc constant la adresa factorilor de mediu.

I.1.5 ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ ȘI ILUMINATUL PUBLIC

Alimentarea cu energie electrică a comunei Aluniș se face de către operatorul Electrica Furnizare, prin linii electrice aeriene de 20 kV, dispuse în toate cele 5 sate componente. Deși operatorul de profil a realizat investiții în rețea în ultimii ani, unele componente ale acesteia rămân învechite și expuse diferitelor intemperii, ceea ce conduce uneori la întreruperea furnizării.

Rețeaua de iluminat public este administrată direct de către Primărie, folosind infrastructura rețelei de distribuție a energiei electrice, pe stâlpi din beton și lemn. Spre deosebire de alte localități, la nivel local nu s-a trecut la utilizarea corpurilor de iluminat de tip LED pentru sistemul de iluminat public, care ar permite realizarea de economii importante la bugetul local.

I.1.6 ÎNCĂLZIREA ȘI ASIGURAREA COMBUSTIBILULUI PENTRU GĂTIT LA NIVELUL LOCUINTELOR

Comuna Aluniș nu dispune de sistem de distribuție a gazelor naturale, element de infrastructură ce reprezintă o prioritate pentru toate localitățile aferente acesteia, deși numărul mic de gospodării distribuit pe o suprafață destul de mare face o astfel de investiție neatractivă pentru operatorii din domeniu. Lipsa racordării la rețeaua națională de gaz obligă locuitorii comunei la găsirea de surse tradiționale de încălzire și de combustibil pentru gătit în locuință. Astfel, pentru prepararea hranei, un procent hotărâtor de 94% dintre locuințe foloseau instalații de gătit pe bază de lemne, în vreme ce 6% foloseau aragaze cu butelie.

I.1.7 TELECOMUNICAȚII

Serviciile de telecomunicații de la nivelul comunei Aluniș de mai mulți operatori de telefonie fixă, mobilă și internet (de ex. Telekom, Orange, Vodafone, DIGI), calitatea acestora fiind satisfăcătoare. Cu toate acestea, tehnologia 4G nu este disponibilă pe întreg teritoriul comunei, astfel încât serviciile de transfer de date mobile lasă de dorit.

Satul Ghirolt beneficiază de un proiect cu fonduri europene pentru extinderea infrastructurii de comunicații în bandă largă cu rețele de tip NGN. De asemenea, operatorii privați continuă să investească în rețele aeriene și subterane de fibră optică (de ex. RCS&RDS).

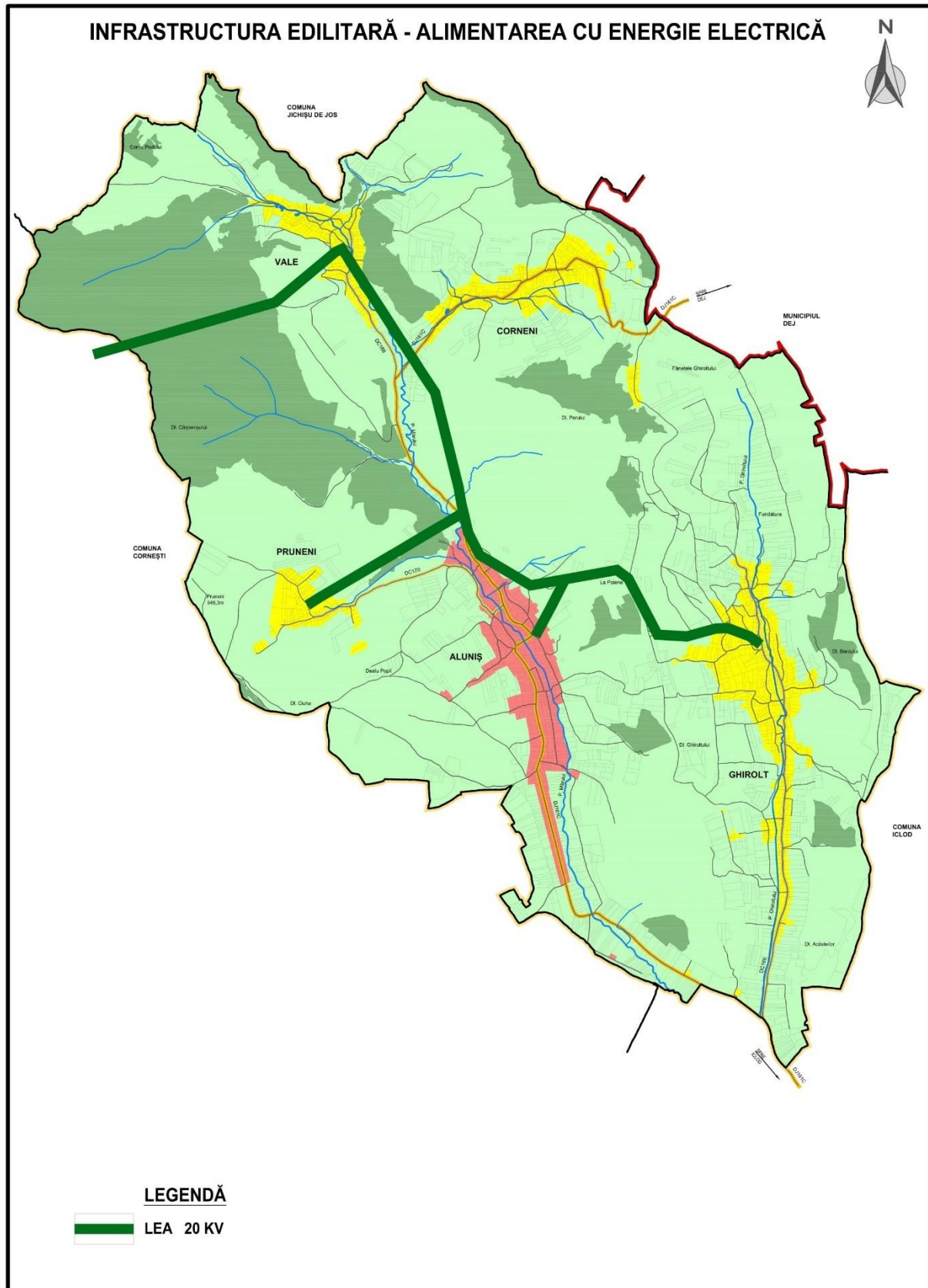

Figura 22 – Rețeaua de distribuție a energiei electrice din comuna Aluniș

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

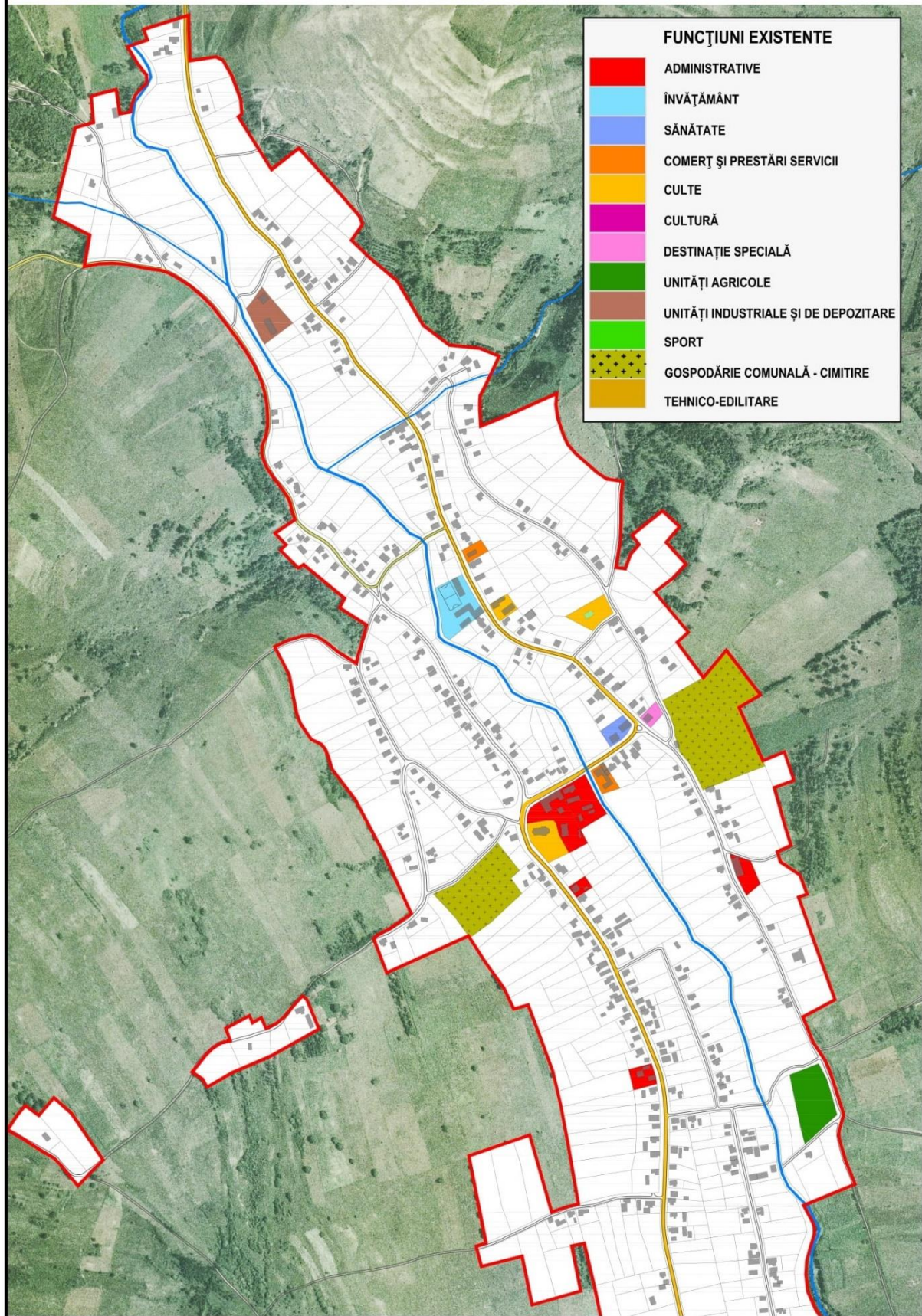
FONDUL LOCATIV

PUG al Comunei Aluniș prevede mărirea suprafeței totale de intravilan de la 485 ha la 532 ha, distribuite pe satele componente după cum urmează:

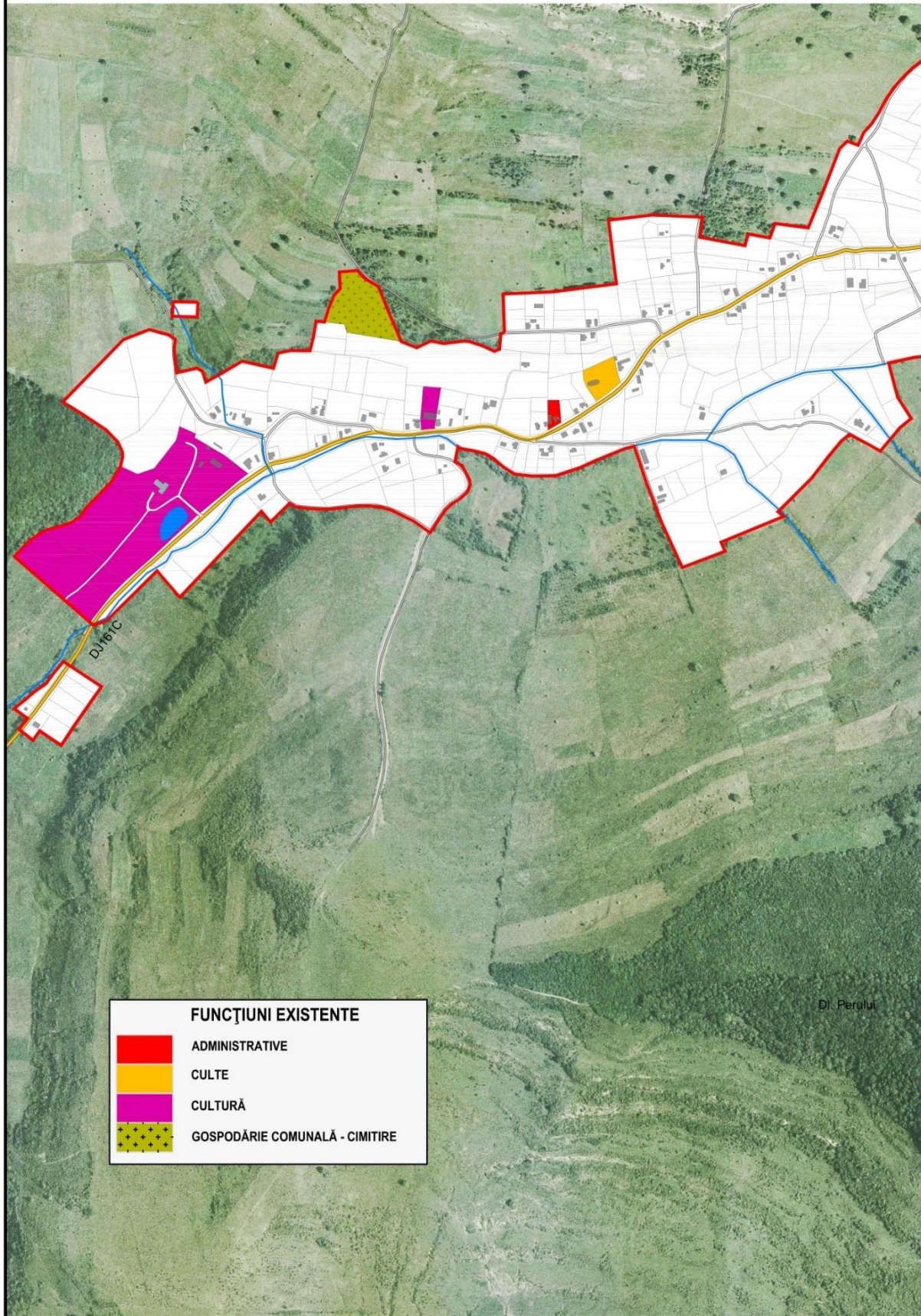
Satul component	Intravilan (ha)
Aluniș	153,39
Corneni	90,84
Ghiolt	180,38
Pruneni	44,58
Vale	63,10

Modificările propuse vizează toate satele din comună, extinderile fiind în Ghiolt (+22 ha), Aluniș (+20 ha), Vale (+9 ha) și Corneni (+4 ha), în vreme ce în Pruneni s-a operat o excludere (-2,5 ha). Extinderea intravilanului se face mai ales în cazul funcțiunilor de locuire cu regim mic de înălțime (+32 ha), al unităților agricole (+8 ha), al spațiilor verzi, de agrement și perdele de protecție (+6 ha), al căilor rutiere / pietonale și construcțiilor aferente (+3 ha) și al instituțiilor și serviciilor de interes public (+2 ha). Creșterea acestor suprafețe se va face pe baza scoaterii din circuitul agricol a unor terenuri. Așadar, se estimează o consolidare a funcției rezidențiale și agricole a comunei.

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT ALUNIȘ

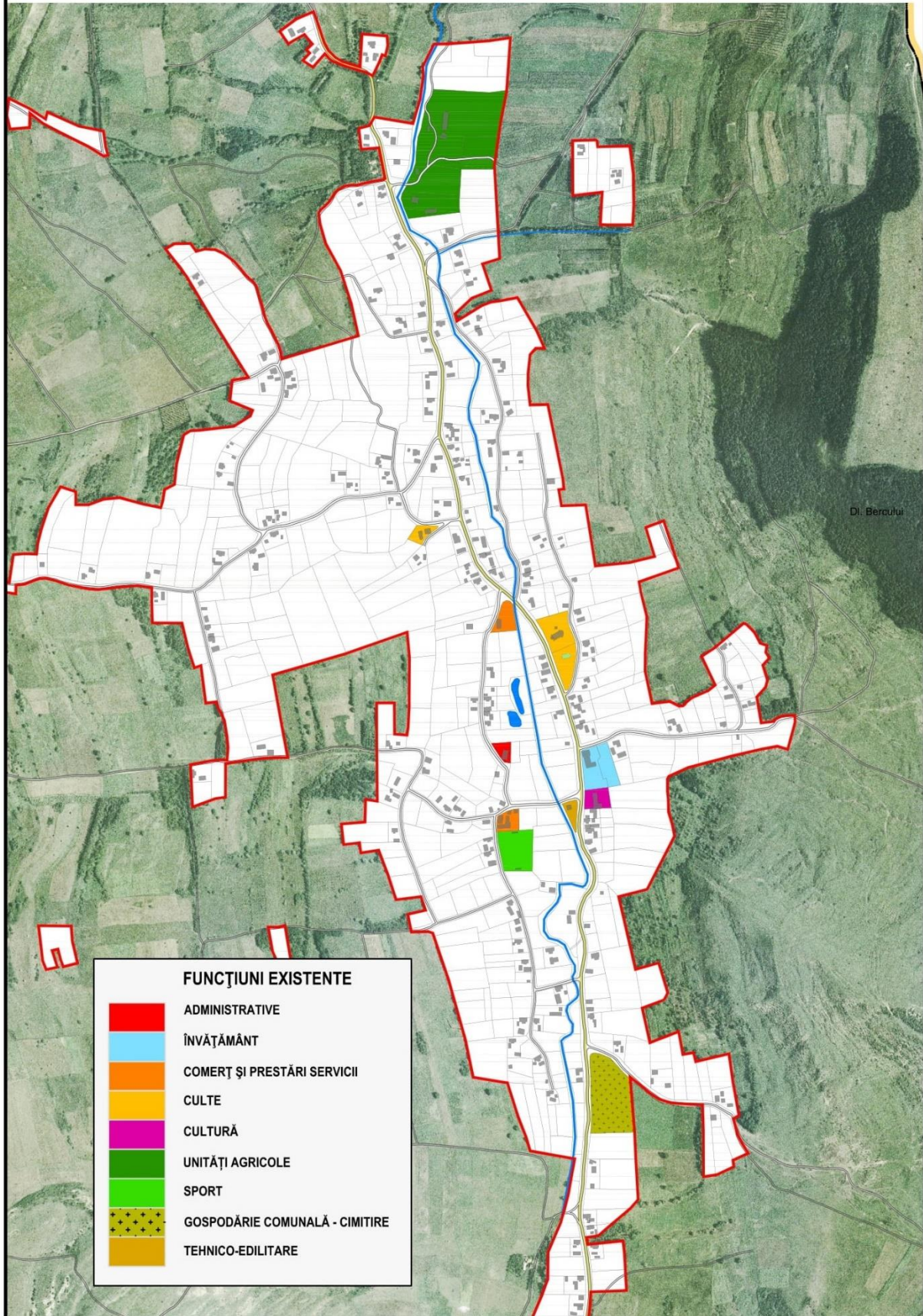

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT CORNENI

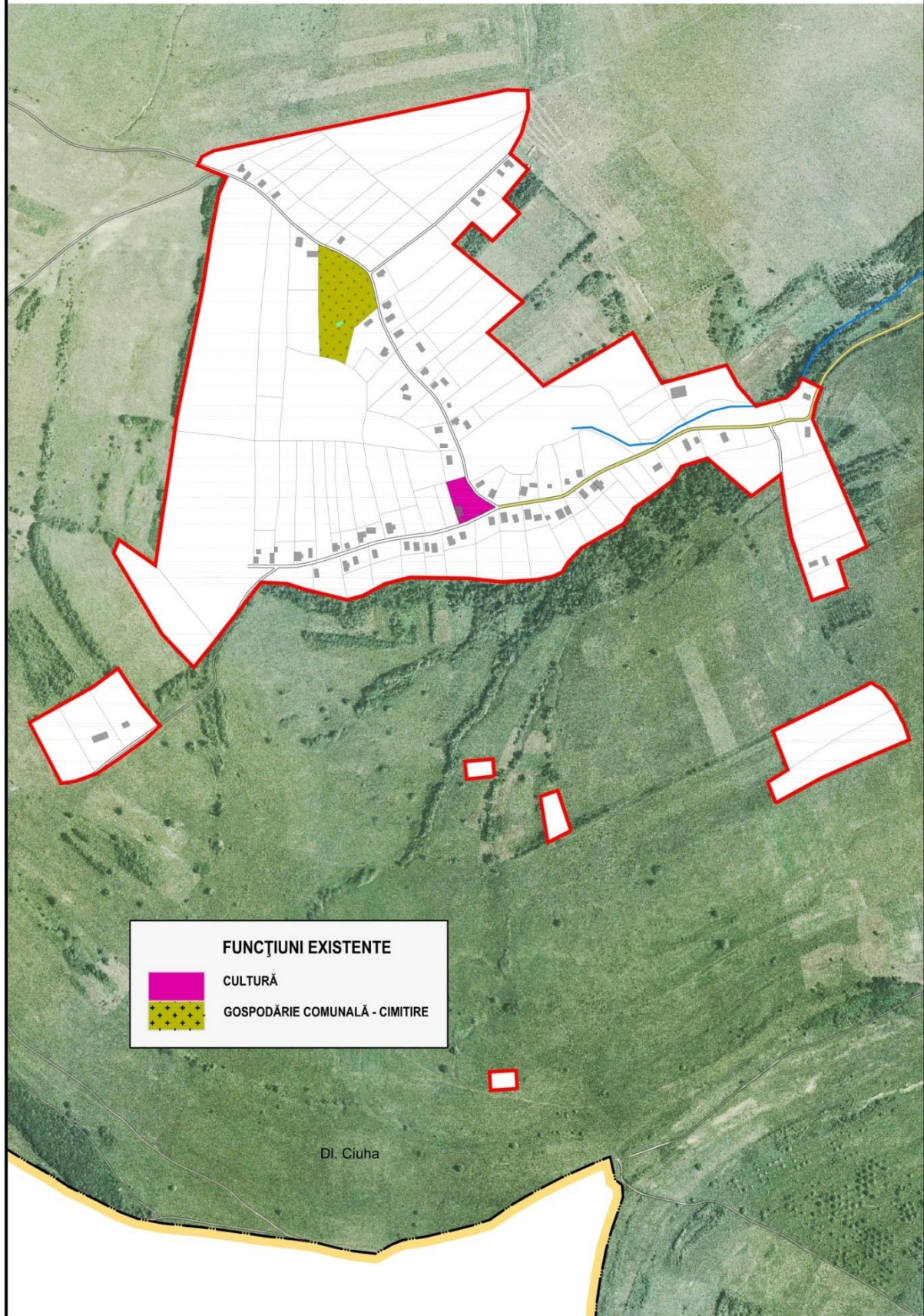

Dr. Perului

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT GHIROLT

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT PRUNENI

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT VALE

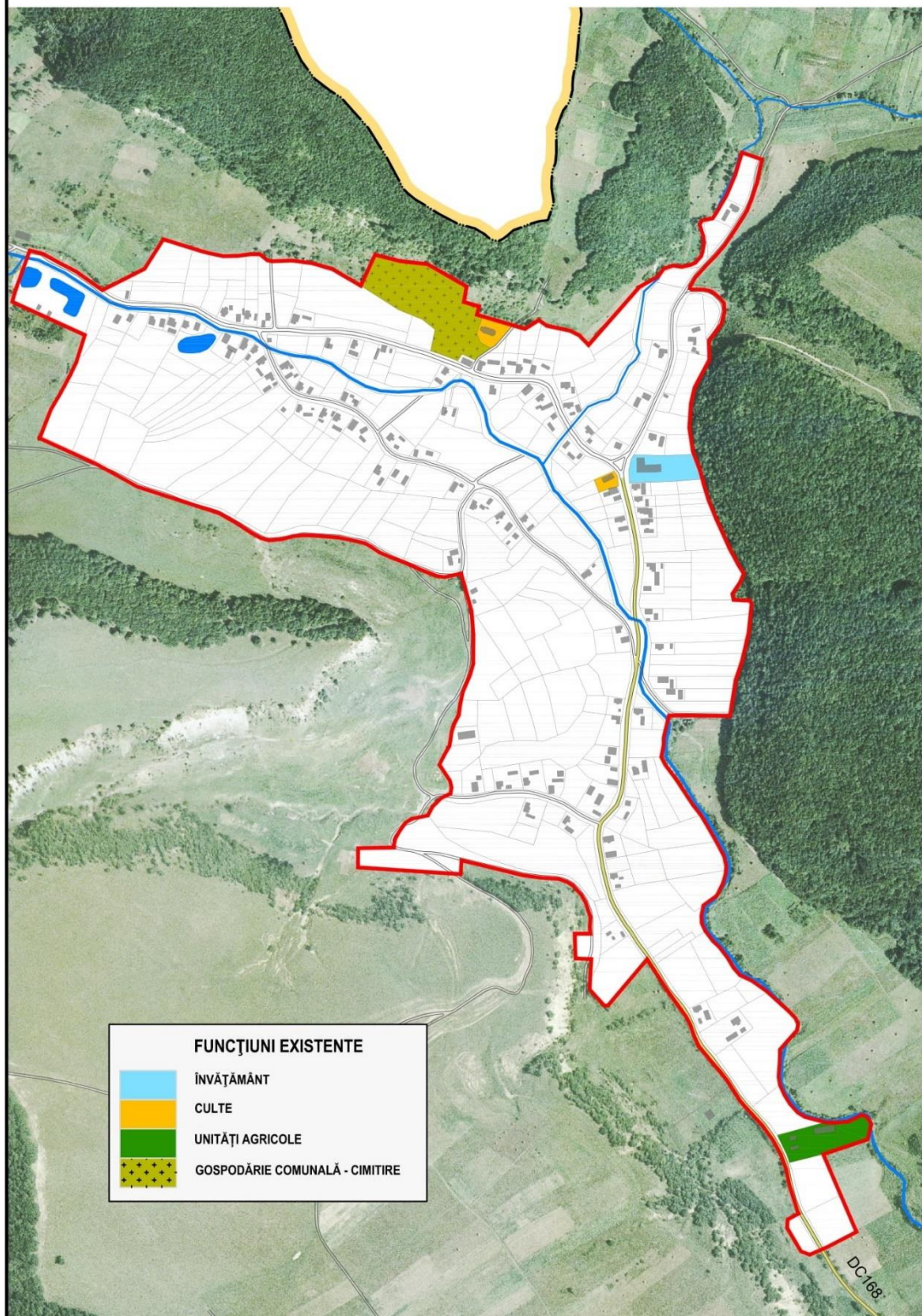

Figura 23 – Modul de utilizare a terenurilor intravilane din satele componente ale comunei Aluniș, după funcțiunile urbanistice

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Aluniș

În 2020, estimările INS indicau existența la nivelul comunei Aluniș a unui număr de 694 de locuințe (692 private și 2 publice), în creștere cu numai 1 față de recensământul din 2011, și în scădere (-1,7%) față de 1990. Numărul de locuințe nou ridicate și recepționate pe teritoriul comunei s-a menținut la cote foarte scăzute în ultimii ani (o medie de sub 1 locuință / an). Totuși, experiența de la recensămintele precedente indică faptul că numărul real al locuințelor din comună diferă față de cel estimat de INS (spre exemplu, în anul 2011 au fost identificate pe teren 685 de locuințe, față de 693 estimate). Așadar, numărul exact al locuințelor va fi determinat doar la publicarea rezultatelor recensământul din 2022.

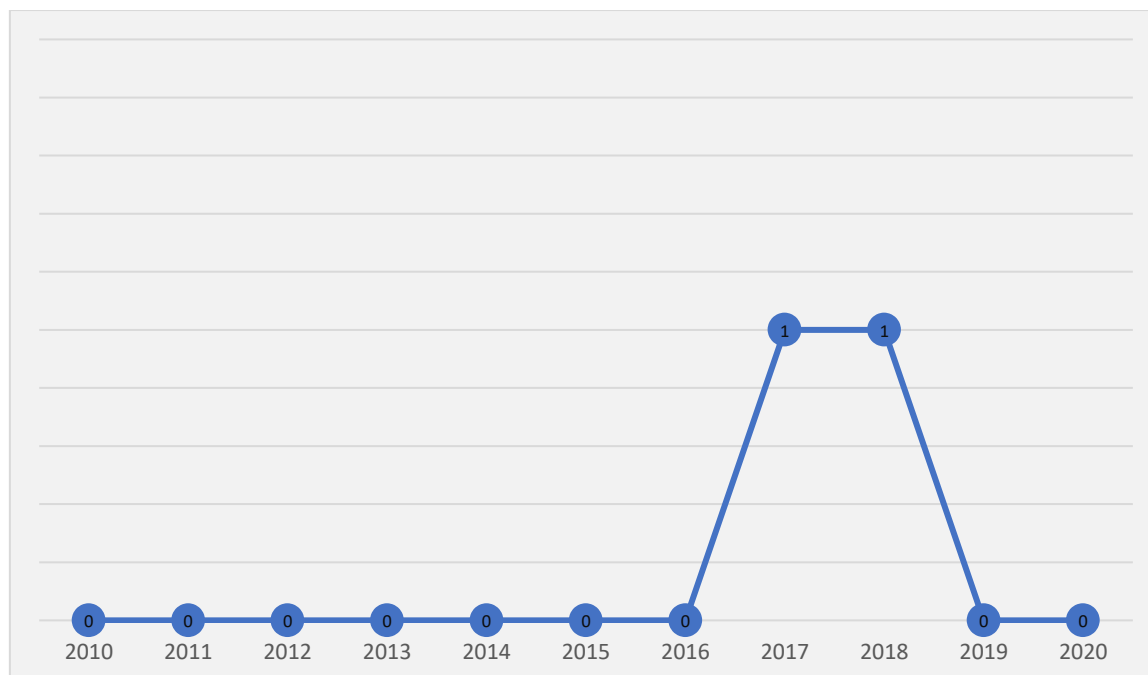

Figura 24 – Numărul de locuințe finalizate în comuna Aluniș, în perioada 2010-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Suprafața locuibilă în arie desfășurată a locuințelor din comună a fost estimată de INS la 25.203 mp în anul 2020, adică echivalentul a 36,3 mp / locuință, cu mult sub mediile județeană (49,3 mp) și națională (47,8 mp), pentru același an. Aceasta a scăzut cu 1% față de recensământul din 2011, dar a crescut cu 16,7% față de 1990, ceea ce indică faptul că unii localnici au investit în extinderea locuințelor existente sau în construirea de locuințe mai spațioase.

Conform recensământului din 2011, aproape toate locuințele din comună erau de tip casă individuală cu regim de înălțime parter, exceptând circa 1% din case care aveau regim de înălțime P+1. Pe de altă parte, peste 93% dintre case sunt amplasate într-o zonă de locuire continuă, de-a lungul drumurilor și străzilor, în timp ce 45 de gospodării sunt amplasate în grupuri de case, în zone de locuire mai răsfirate sau chiar în zone izolate, cu locuințe situate la mai mult de 200 m una de cealaltă.

Circa 79% dintre locuințele existente în comună au fost ridicate în perioada comunistă, în special între 1946 și 1960, pe fondul mai multor factori, precum creșterea naturală a populației (în 1956, comuna a înregistrat un maxim de populație, de peste 3.400 de locuitori), politica autorităților comuniste cu privire la locuire, creșterea nivelului de trai după cel de Al Doilea Război Mondial etc. Anii '70-'80 au adus o schimbare radicală, în sensul încurajării fenomenului de urbanizare și industrializare, ce a antrenat migrația forței locale de muncă înspre orașele din zonă (mai ales Gherla și Dej) și, implicit, reducerea cererii pentru noi locuințe în comună. Nici după anul 1990 nu s-a observat o creștere importantă a cererii de locuințe, întrucât populația locală s-a înjumătățit, singura tendință remarcabilă fiind creșterea segmentului de locuințe secundare.

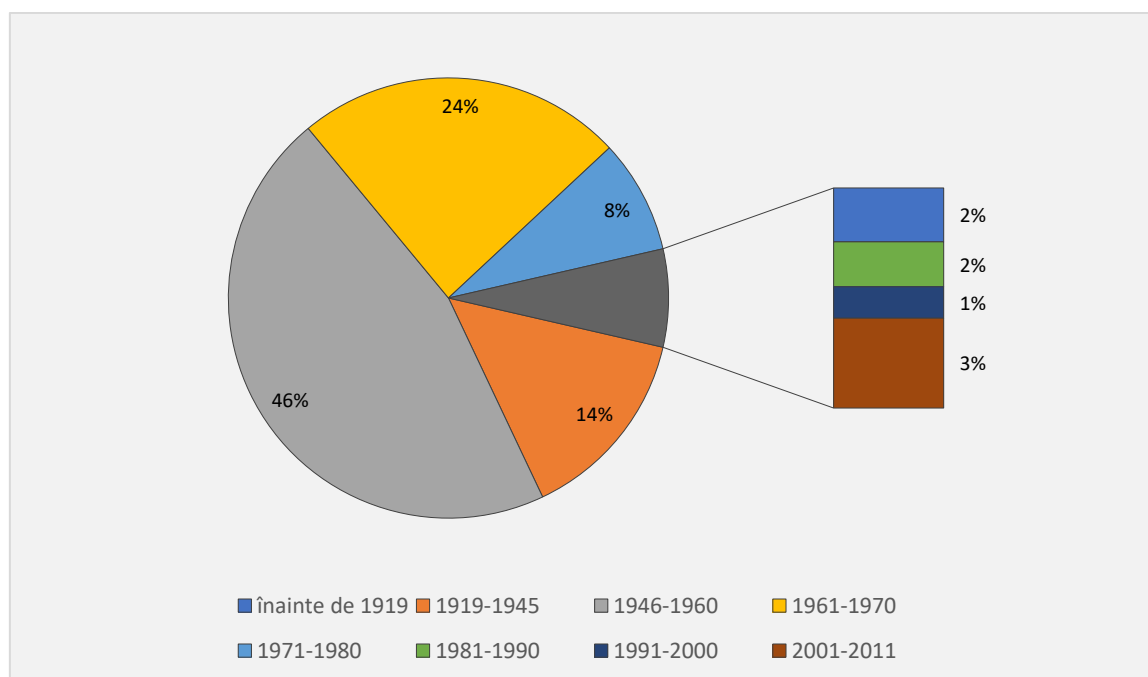

Figura 25 – Locuințele din comuna Aluniș în funcție de perioada de construcție, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Cele mai multe locuințe din comună (82%) au pereții exteriori din cărămidă, în vreme ce 8% au pereții exteriori din prefabricate din beton (cum ar fi BCA), fiind așadar clădiri mai rezistente la diverse hazarduri. Cu toate acestea, aproximativ 10% dintre gospodăriile sunt realizate din lemn sau paiantă, fiind în general case mai vechi, a căror expunere la riscuri este mai ridicată.

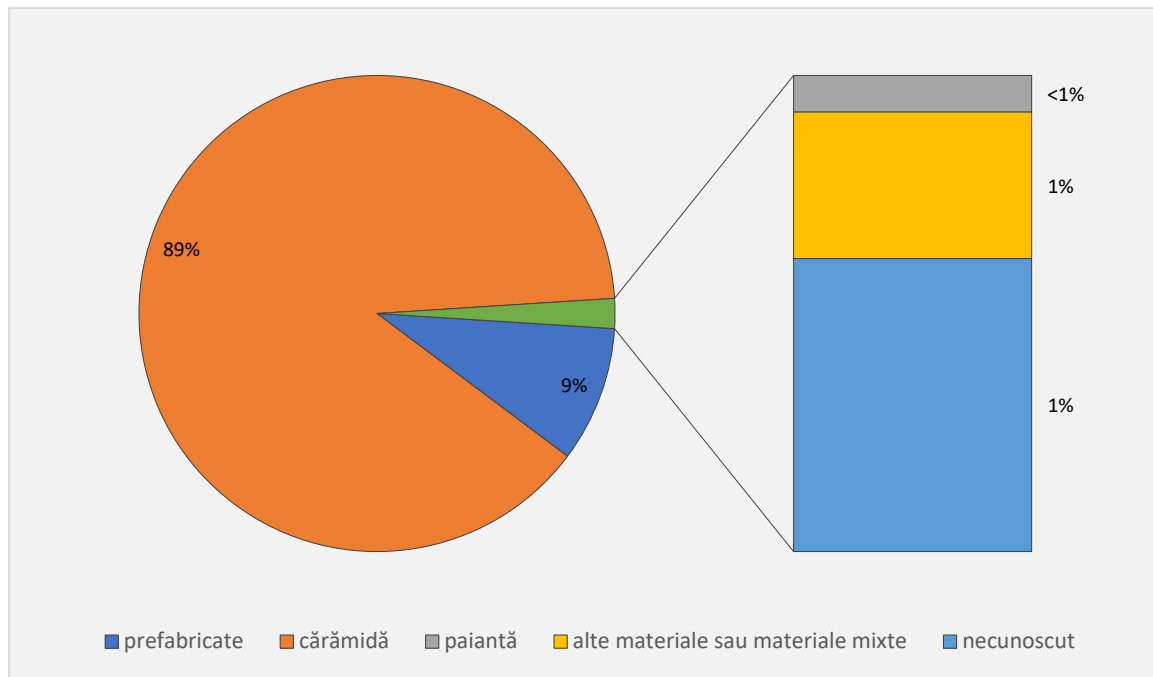

Figura 26 – Locuințele din comuna Aluniș în funcție de materialul de zidărie folosit, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

La recensământul din 2011, doar 38 de locuințe din comună (aproximativ 5% din total) erau reabilitate termic sau construite deja cu izolare termică, iar 99 (14%) aveau tâmplărie termoizolantă din PVC, aluminiu sau lemn stratificat. Chiar dacă în intervalul scurs de la recensământ ponderea locuințelor ce au beneficiat de investiții pentru eficientizare energetică a mai crescut, o bună parte dintre acestea continuă să înregistreze pierderi mari de energie, ce se reflectă în costul mare al utilităților, respectiv în confortul termic din locuințe.

Aproximativ 77% din locuințele din comuna Aluniș dispun de 2 camere de locuit, în vreme ce alte 13% au 3 dormitoare, ceea ce indică un confort corespunzător, dacă luăm în calcul mărimea medie a unei gospodării (circa 1,8 persoane) și faptul că pe teritoriul comunei exista doar 1 casă în care locuiau 2 nuclee familiale și nicio casă în care să locuiască 3 sau mai multe familii.

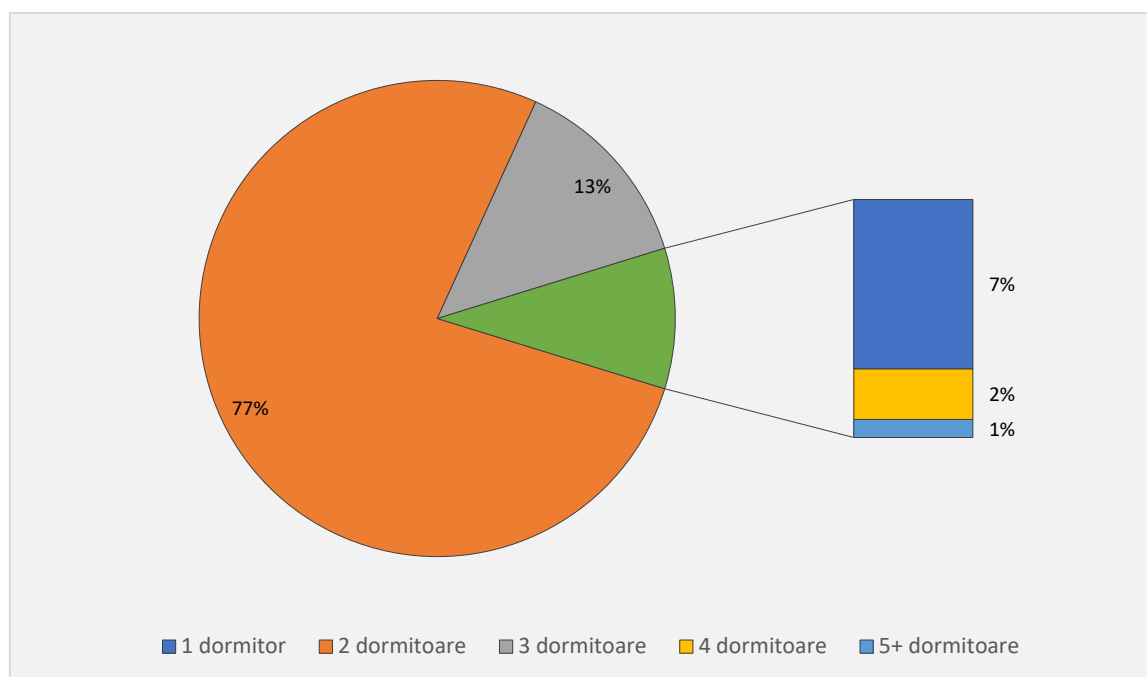

Figura 27 – Locuințele din comuna Aluniș după numărul de camere de locuit, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Din totalul locuințelor existente în comună la același recensământ, doar 486 (70% din total) erau locuite permanent, 124 (18%) erau folosite temporar (ca reședințe secundare sau sezoniere), în timp ce 83 (12%) erau neocupate în mare parte din an. Numărul locuințelor neocupate se află în creștere, în condițiile în care populația este tot mai îmbătrânită și mai redusă numeric. După decesul foștilor proprietari, multe locuințe sunt moștenite de către descendenții ai acestora, care nu locuiesc în zonă.

EDUCAȚIA

La nivelul comunei Aluniș funcționează o unitate școlară cu personalitate juridică (Școala Gimnazială Aluniș), cu următoarele unități arondate:

- Școala Gimnazială Aluniș (53 de elevi)
- Școala Primară Ghirolt (11 elevi)
- Grădinița cu Program Normal Aluniș (10 copii)
- Grădinița cu Program Normal Ghirolt (9 copii)

Acestea reunesc 2 grupe de grădiniță, 4 clase de ciclu primar și 3 clase de ciclu gimnazial (exclusiv la școala din Aluniș), toate cu predare în limba română. Astfel, predarea se face parțial în mod simultan, fapt ce are un impact direct asupra calității educației din comună, implicit a pregătirii elevilor. Primăria asigură deplasarea gratuită cu microbuzul școlar a elevilor din satele componente care învață la școala din Aluniș (în număr de circa 20), exceptând ciclul preșcolar și primar din Ghirolt.

Populația școlară de la nivelul comunei Aluniș se ridică în anul 2020 la 91 de preșcolari și școlari (doar 8% din populația stabilă la acea dată), dintre care 24 în ciclul preșcolar (grădiniță), 32 în cel primar (clasele 0-IV) și 35 în cel gimnazial (clasele V-VIII). Față de anul 2010, populația școlară a scăzut cu circa 36%, un procent îngrijorător, în principal pe fondul reducerii natalității. .

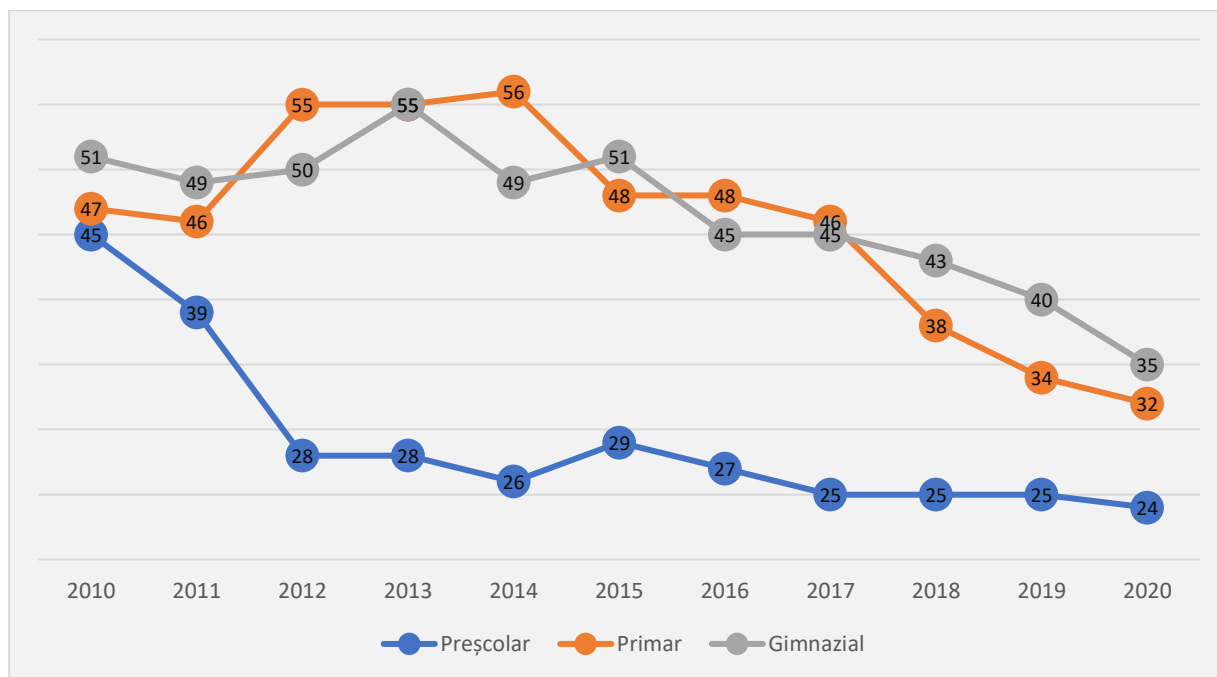

Figura 28 – Populația școlară de la nivelul comunei Aluniș, în perioada 2010-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Numărul cadrelor didactice care au activat în anul 2020 la Școala Gimnazială Aluniș (inclusiv structurile subordonate acesteia) a fost de 15, dintre care 2 educatori, 3 învățători și 10 profesori de gimnaziu. Față de anul 2010, numărul a crescut cu 2 cadre. Personalul didactic de la unitățile de învățământ din comună este unul corespunzător calificat, cei mai mulți dintre dintre profesori făcând naveta din centrele urbane.

Din perspectiva infrastructurii, școala din Aluniș (incluzând aici grădinița) dispune de 7 săli de clasă și de 1 laborator, în timp ce școala din Ghirolt dispune de 2 săli (unde funcționează și grădinița). Clădirile în care își desfășoară activitatea cele două școli sunt dotate corespunzător în ceea ce privește energia termică, curentul electric și apa curentă, condițiile fiind similare cu cele din mediul urban.

În comună există un teren de sport la școala din Aluniș, pentru a cărui reabilitare s-au alocat fonduri pe anul 2022 (alături de cele pentru reparația capitală a magaziei de lemne), respectiv un teren de sport la școala din Ghirolt (unde, de asemenea, au fost alocate fonduri pentru realizarea împrejuririi). Școala Generală Aluniș dispune de 21 de calculatoare pentru ciclurile primar și gimnazial, și de 2 calculatoare pentru grădinițe, utilizate în scopuri didactice și

educaționale. În schimb, aceasta nu oferă un atelier școlar, o sală de sport modernă, un cabinet medical, un cabinet de asistență psihopedagogică, iar fondul de carte suplimentară din biblioteca școlară este insuficient (3.000 de volume) și neactualizat.

SĂNĂTATEA

În anul 2020, în comuna Aluniș funcționau 1 cabinet de medicină de familie și 1 cabinet stomatologic, ambele aflate în proprietate privată. În cadrul acestora activau 1 medic de familie, 1 stomatolog și 2 cadre sanitare medii. Spre comparație, în 1990 existau 3 medici și 3 cadre sanitare medii. Astfel, accesul locuitorilor la servicii medicale de bază s-a redus simțitor; simultan, pentru achiziția unor medicamente, servicii medicale de specialitate, analize de laborator sau urgențe, locuitorii sunt obligați să se deplaseze la unitățile sanitare din orașele județului. Cabinetul medicului de familie funcționează în clădirea dispensarului din satul-reședință, deținută de către administrația locală, careia i s-au alocat în 2022 fonduri pentru reabilitare de la bugetul local.

Cu toate că populația este una îmbătrânită și cu venituri modeste, în comuna Aluniș nu există un mediator sanitar sau un asistent medical comunitar. Totuși, populația are nevoie de o persoană care să faciliteze accesul la servicii medicale adecvate, care să deruleze campanii de conștientizare, de informare medicală, de igienă, de planificare familială și de vaccinare a copiilor. Date fiind condițiile, estimăm că speranța de viață a locuitorilor comunei va continua să se mențină sub valorile din mediul urban.

INCLUZIUNEA SOCIALĂ

Conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate, elaborat de Banca Mondială în anul 2016, satele componente ale comunei Aluniș nu intră în categoria zonelor rurale marginalizate, nefiind confruntate cu probleme complexe de excluziune socială. La nivel local există însă cazuri de familii sau persoane expuse riscului de sărăcie, care se confruntă constant cu probleme în ceea ce privește accesul la educație, muncă, sănătate, locuire etc. și care necesită implicit măsuri de sprijin din partea organelor de autoritate.

În cadrul Primăriei Aluniș, funcționează Autoritatea Tutelară de Asistență Socială, ce include 1 angajat apt să desfășoare și să susțină servicii sociale de bază (realizare anchete sociale, întocmire, evidență și plată dosare pentru diferite forme de prestații sociale).

La nivelul anului 2020, conform datelor transmise de Primăria Aluniș, beneficiau de prestații sociale următoarele categorii de beneficiari:

- Număr de asistenți sociali pentru persoane cu handicap: 9
- Număr de beneficiari indemnizație însoțitor persoane cu handicap: 12

În comună nu există un centru social, public sau privat, însă locuitorii pot accesa serviciile sociale disponibile în centrele urbane din județ, fie în proprietate publică (DGASPC Cluj, direcțiile/serviciile de asistență socială din cadrul primăriilor), fie în cea privată.

PROTECȚIA MEDIULUI ȘI MANAGEMENTUL RISCURILOR

Deși comuna Aluniș are parte de un cadru natural atrăgător, pe teritoriul său nu există zone naturale protejate. Cu toate acestea, asupra biodiversității și factorilor naturali din zonă se manifestă o serie de presiuni antropice, legate mai ales de deversarea apelor uzate neepurate, de depozitarea necontrolată a deșeurilor, de supra-pășunat, de despăduririle datorate tăierilor ilegale de lemn, de proximitatea față de două centre industriale sau de valorile în creștere ale traficului motorizat.

La fel ca celelalte UAT-uri din județ, comuna Aluniș a aderat la ADI Eco-Metropolitan Cluj, către care a delegat serviciul de colectare și transport al deșeurilor menajere, în contextul implementării Sistemului Integrat de Management al Deșeurilor Cluj. ADI Eco-Metropolitan a încheiat în anul 2021 un contract cu un operator de salubritate (S.C. Supercom S.A.) pentru lotul 4 din județul Cluj (zona Gherla), care colectează selectiv deșeurile și le transportă la stația de transfer Gherla. Deșeurile vor fi apoi transferate la rampa de la Cluj. În acest context, cetățenii comunei vor plăti Primăriei o taxă specială de salubritate, evitându-se astfel situația în care aceștia refuză să încheie contracte direct cu operatorul.

În organigrama Primăriei Aluniș există un Compartiment administrativ și de gospodărie comunală, cu 2 muncitori și un șofer, astfel încât problemele de salubritate locală, unele operațiuni de igienă, deratizare sau dezinfecție, de eliminare a depozitelor neconforme, dar și curățenia stradală, toaletarea vegetației din zonele publice și decolmatarea cursurilor de apă sunt gestionate cu resurse proprii. În acest scop, administrația locală a achiziționat unele echipamente pentru lucrări de gospodărie comunală și a amenajat spații de colectare a deșeurilor stradale.

În comuna Aluniș, nu există unități economice relevante, care să producă un nivel ridicat de emisii; totuși, apropierea de municipiile Gherla și Dej o expune într-o oarecare măsură la poluanți, în special degajați prin ardere de combustibil și la emisiile produse de traficul de pe E576 Cluj-Napoca – Dej. În plus în zonă nu există o stație automată de monitorizare a calității aerului, cea mai apropiată fiind în Dej.

Sistemul de canalizare din comuna Aluniș este limitat la localitatea de reședință. Din acest motiv, teritoriul comunei se confruntă în mare parte cu poluarea apelor de suprafață. În contextul în care unii dintre locuitori continuă să se alimenteze cu apă din puțuri proprii, iar multe dintre case dispun de fose vidanjabile / latrine uscate, riscul contaminării este constant și crescut, afectând bunăstarea medicală a populației. În plus, deversarea apelor menajere uzate direct în sol și depozitarea gunoierului de grajd sau a altor tipuri de reziduuri în curțile din spate reprezintă la rândul lor acțiuni ce duc la poluarea, în timp, a apelor subterane.

Degradarea solurilor din comună este un fenomen continuu, determinat atât de factori naturali (structura subsolului, vânt, precipitații), cât și antropici, precum despășuririle sau supra-pășunatul, ce agravează eroziunea terenurilor și le scade acestora productivitatea. Alte riscuri asociate solurilor sunt procesele de surpare, prăbușire și rostogolire (A, 5.3 pe harta riscurilor) ce afectează zona delimitată de satele Aluniș, Ghirolt și Corneni, și zona aflată la S-V de satul Aluniș, procesele complexe (A, 5.5) localizate între satele Pruneni și Vale, și procesele de salinizare a terenurilor (a, 5.6) din nordul comunei, între satele Vale și Corneni.

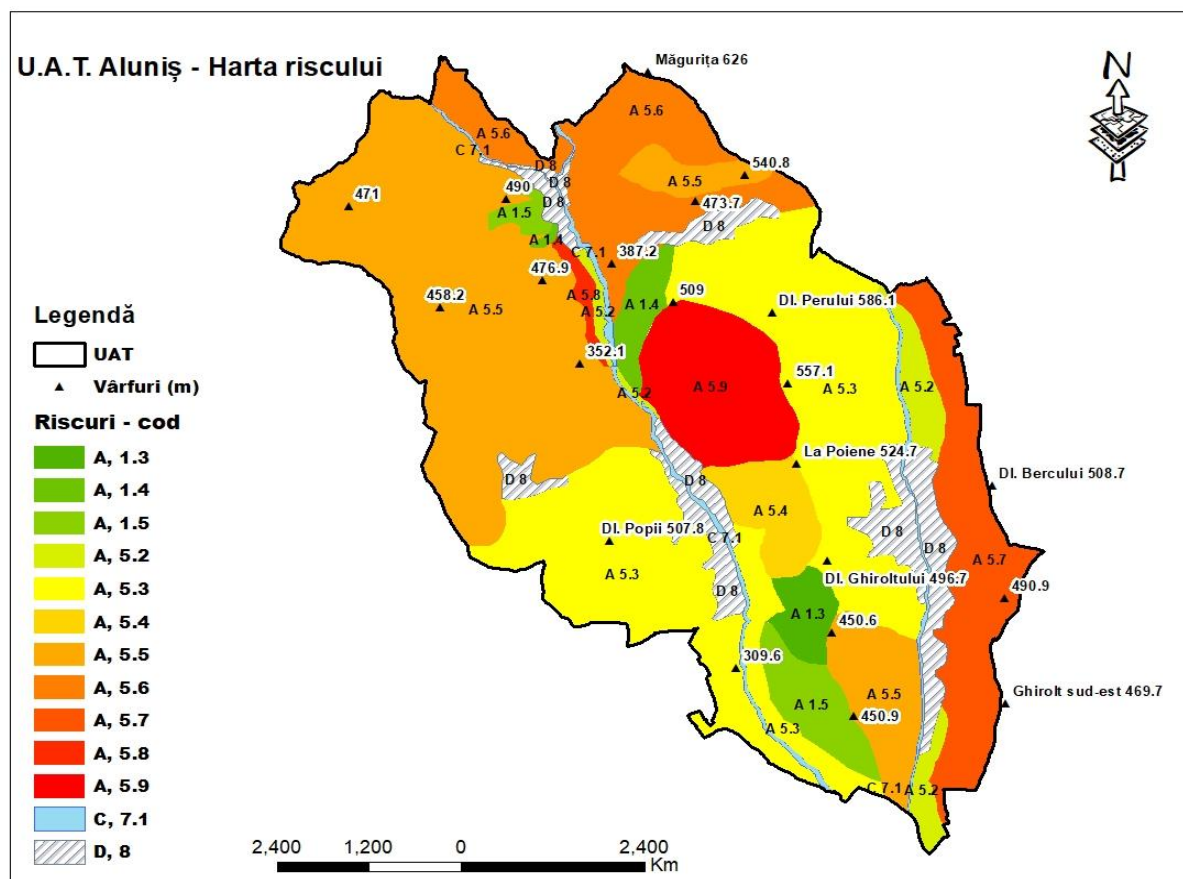

Figura 29 – Harta riscurilor în comuna Aluniș

Comuna Aluniș se află într-o zonă cu intensitate seismică redusă (zona 6 pe scara MSK, cu o perioadă de revenire la circa 50 de ani), nefiind înregistrate de-a lungul timpului pagube majore asociate cutremurelor.

În comuna Aluniș funcționează un serviciu voluntar pentru situații de urgență, coordonat de un angajat din cadrul Primăriei și care dispune de 14 voluntari. S.V.S.U. Aluniș dispune de dotări modeste pentru prevenirea incendiilor (2 pichete PSI, 2 pompe de apă, 3 furtunuri hidrant, 11 stingătoare, 1 sirenă alarmare populație etc.), dar nu și de o autospecială pentru stins incendiile. În aceste condiții, pentru stingerea incendiilor se apela la Detașamentul de Pompieri din municipiul Dej. În 2022, s-a deschis în municipiul Gherla un punct de lucru al aceleiași detașament, ce poate deservi comuna. Comuna dispune de un Plan de Analiză și Acoperire a Riscurilor.

PATRIMONIUL, CULTURA ȘI SPORTUL

Conform Listei Monumentelor Istorice actualizate în anul 2015, la nivelul comunei Aluniș există următoarele obiective de patrimoniu construit:

- Biserica reformată din Aluniș – monument istoric de interes local, clădirea este construită în stil gotic, datează din sec. XVII, când a fost ridicată peste sanctuarul Bisericii Sfânta Margareta (sec. XV).
- Conacul Schilling din Corneni – monument istoric de interes local, construit inițial în sec. XVIII în stil baroc, a fost reamenajat în forma actuală la sfârșitul secolului XIX.
- Biserica reformată din Ghirolt – monument istoric de interes local, ce datează din sec. XVI. A fost reconstruită, păstrând elementele originale din stilul gotic, la sfârșitul secolului XIX.
- Biserica de lemn „Înălțarea Sf. Cruci” din Pruneni – monument istoric de interes local, sec. XVIII. Biserica păstrează încă, deși șterse, scene inițiale pictate pe zidurile interioare, în pronaos și pe iconostas.

Comuna Aluniș dispune de cămine culturale în toate satele, iar în satele Vale, Pruneni și Corneni s-au alocat recent fonduri de la bugetul local pentru reparațiile clădirilor respective, amenajări și dotări aferente, în timp ce căminul din Aluniș a fost dotat cu fonduri europene. Căminele funcționează ca locații pentru diverse evenimente culturale, sociale sau comunitare (nunți, botezuri, evenimente speciale).

Înființată încă din anul 1960, Biblioteca comunală din Aluniș oferă spre împrumut la domiciliu sau consultare la raft peste 8300 de u.b.-uri. Documentele / cărțile pot fi consultate și în sala de lectură, ce dispune de 7 locuri. De asemenea, biblioteca are în dotare 4 calculatoare conectate la internet, imprimantă, scanner și proiector. Numărul de cititori activi în anul 2020 a fost de 103 (9% din populația stabilă a comunei la acea dată), un procent semnificativ dintre aceștia fiind elevi la școala gimnazială din satul reședință. Pentru a crește aceste procente, Biblioteca Comunală trebuie să dezvolte strategii noi de a-și mări atractivitatea și de a deveni un centru cultural relevant pentru populația locală.

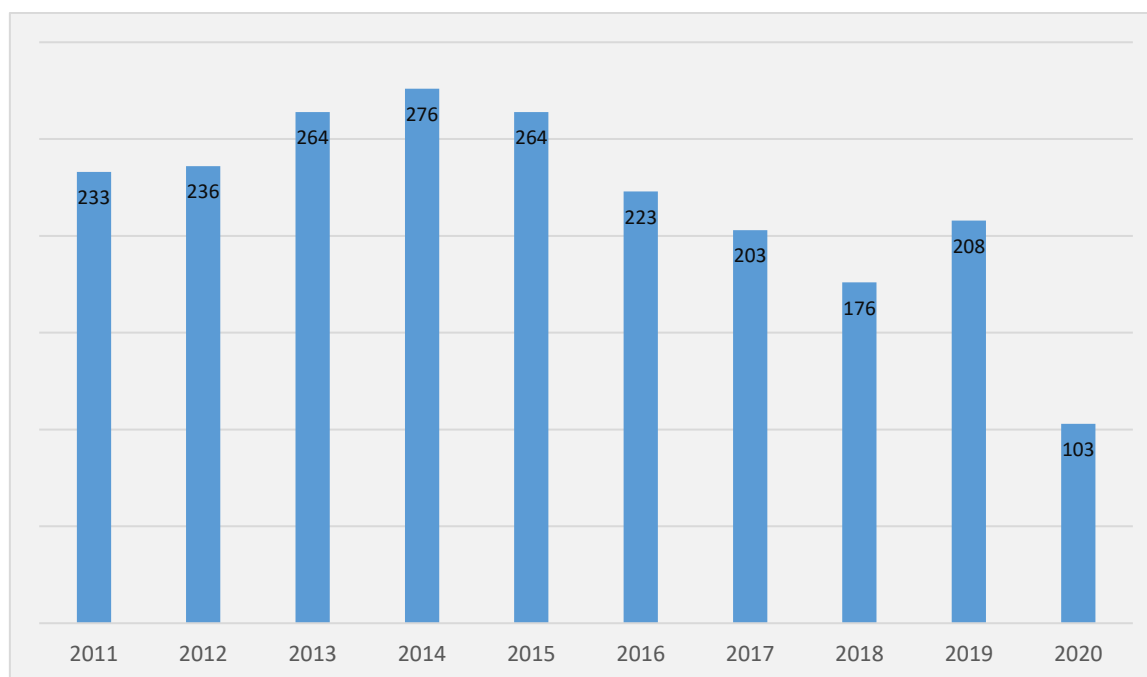

Figura 30 – Numărul de cititori activi de la nivelul bibliotecilor din comuna Aluniș, în perioada 2011-2020

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Viața culturală a comunei este săracă. În localitățile aferente nu se organizează evenimente culturale majore și nu există ansambluri folclorice cu activitate permanentă. Rămâne în seama personalului Primăriei și a Școlii Generale de a genera pe viitor un context mai potrivit pentru astfel de evenimente.

În comuna Aluniș funcționează parohii ortodoxe (Aluniș, Corneni, Ghirolt, Pruneni și Vale), reformate (Aluniș, Ghirolt), baptiste (Aluniș, Vale), pentecostale și greco-catolice (Ghirolt). În anul 2022 s-au alocat fonduri de la bugetul local pentru construirea unei capele mortuare în satul Aluniș, dar și fonduri pentru nevoile diferitelor culte religioase existente la nivel local.

TURISMUL ȘI ACTIVITĂȚILE RECREATIVE

Conform PATJ, comuna Aluniș a fost încadrată ca unitate administrativ teritorială cu o concentrare mică a resurselor turistice naturale și antropice (doar 4 puncte din 50 posibile), dar și cu o infrastructură specific turistică foarte slab dezvoltată.

Resursele turistice naturale sunt ele însele reduse. Dintre acestea, pot fi amintite:

- **Peisajele naturale specifice și fondul forestier** – biodiversitatea (floră și faună) locală este valoroasă, acoperind peste 1000 ha de pădure și 1800 ha de pășuni și fânețe.
- **Fondul cinegetic** – cu elemente de faună locale: specii de cerbi, căpriori, mistreți, vulpi, iepuri etc.
- **Fondul piscicol** – ihtiofauna de pe râul Valea Mărului.

Resursele turistice antropice sunt reprezentate de către cele patru monumente istorice atestate și de către fondul imaterial al localităților comunei.

- **Monumentele istorice** – cele trei biserici din Aluniș, Ghirolt și Pruneni și conacul Schilling, toate monumente de interes local;
- **Obiceiurile locale** – colindatul sau obiceiuri legate de oierit;
- **Gastronomia locală.**

Astfel, comuna Aluniș prezintă potențial pentru dezvoltarea următoarelor forme de turism:

- **Agroturismul** – prin punerea în valoare a elementelor stilului de viață tradițional, a obiceiurilor locale și a gastronomiei, corelate cu peisajul natural specific zonei;
- **Turism sportiv și de agrement** – vânătoare și pescuitul, camparea, excursiile și drumețiile în special în pădurile comunei;
- **Turism cultural-religios** – prin vizitarea monumentelor locale și descoperirea specificului arhitectural și istoric al edificiilor asociate lor.

În anul 2021, în comuna Aluniș funcționa o singură structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare, inaugurată în 2020, cu 6 locuri de cazare (ce reprezintă potențialul total de cazare agroturistică de la nivelul comunei). În această unitate nu s-au înregistrat însă turiști cazați în perioada 2020-2022.

Oportunitățile pentru petrecerea timpului liber pentru localnici sunt reduse. Nu există parcuri întreținute, facilități sportive sau locuri de joacă bine dotate pentru copii, altele decât cele existente în curțile unităților de învățământ.

CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ

Administrarea comunei este asigurată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală, de către Consiliul Local (ca for decizional) și Primăria (organism executiv al Consiliului). Consiliul Local este format din 9 consilieri, aleși pe o durată de 4 ani. Din 2020, componența Consiliului Local este următoarea: 6 mandate pentru PNL, 1 pentru PSD, 1 pentru Pro România și 1 pentru PMP. Primăria este condusă de un primar ales o dată la 4 ani de către localnici (actualul primar este din partea PNL) și de un viceprimar ales de către consilieri (tot din partea PNL).

Aparatul de specialitate al Primarului cuprinde, pe lângă posturile de primar, viceprimar și secretar, următoarele servicii și compartimente, cu un număr de 14 posturi, ocupate în proporție de 100%:

- Compartimentul registru agricol, fond funciar, cadastru (2 posturi)
- Compartimentul asistență socială și autoritate tutelară (1 post)
- Compartimentul cultură (1 post)
- Compartimentul contabil, impozite și taxe (2 posturi)

- Compartimentul achiziții publice, dezvoltare locală și implementare proiecte (1 post)
- Serviciul situații de urgență, protecție civilă (1 post)
- Compartimentul administrativ și gospodărie comunală (4 posturi)
- Compartimentul informare turistică (2 posturi)

La aceștia se adaugă 10 posturi de asistenți personali pentru persoanele cu dizabilități.

Comuna Aluniș face parte din **GAL „Someș Transilvan”** împreună cu comunele Apahida, Bobâlna, Bonțida, Borșa, Cornești, Dăbâca, Iclod, Jucu De Sus, Mintiu Gherlii, Sic și Vultureni, toate din județul Cluj. Teritoriul GAL are o suprafață de 894 km² și o populație de circa 39000 de locuitori. GAL dispune, în ciclul financiar 2014-2020 de un buget total de peste 2,3 mil. euro, alocați mai ales pentru dezvoltarea durabilă a satelor, valorificarea patrimoniului local și consolidarea identității locale, dezvoltarea infrastructurii sociale, înființarea activităților neagricole, dezvoltarea activităților neagricole, instalarea tinerilor fermieri, investiții în active fixe, sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de structuri asociative. 1 firmă locală din domeniul activităților non-agricole a beneficiat de finanțare nerambursabilă alocată prin GAL pentru dezvoltarea afacerilor.

Alte structuri asociative din care face parte comuna Aluniș sunt:

- **ADI Bazinul Hidrografic Someș-Tisa** – care gestionează alimentarea cu apă și canalizarea pe aria sa de competență;
- **ADI Eco-Metropolitan Cluj** – ce implementează și gestionează managementul integrat al deșeurilor în județul Cluj;

Patrimoniul și dotarea logistică a Primăriei sunt modeste. Astfel, în proprietatea comunei se află clădirile de interes public (Primărie, dispensar, cămine culturale, unități de învățământ, centru de informare turistică etc.) și curțile acestora, rețeaua de alimentare cu apă și canalizare, drumurile de interes local etc. De asemenea, administrația locală a achiziționat în ultimii ani mai multe echipamente hardware și programe informatice, respectiv utilaje pentru lucrări de interes gospodăresc și salubritate (buldoexcavator, remorcă etc.), construind și un garaj pentru acestea.

Cu privire la execuția bugetului local, în anul 2021 s-au înregistrat venituri de 4.909.864 de lei și cheltuieli de 4.283.186, rezultând un excedent de 626.678 de lei. Quantumul veniturilor a fost similar cu cel înregistrat în alte comune mici din județ, precum Buza, Cătina, Câțcău, Fizeșu Gherlii, Măguri-Răcățău, Recea-Cristur, Țaga sau Unguraș.

Volumul încasărilor la bugetul a fost relativ constant în perioada 2016-2019, după care a înregistrat o creștere semnificativă în anul 2020, pe fondul subvențiilor primite de la bugetul de stat pentru proiecte de investiții, mai exact prin PNDL. În anul 2021 s-a înregistrat o ușoară scădere a veniturilor, în contextul în care aceste subvenții s-au redus la jumătate față de anul 2020. Pe componente, veniturile proprii au avut o dinamică oscilantă, marcată mai ales de

scăderea din anul 2020, pe fondul pandemiei, urmată de o revenire în anul 2021, care însă nu le-a adus la nivelul record din anul 2019 (2,73 mil. lei). Cotele defalcate din TVA au variat semnificativ de-a lungul intervalului analizat, mai ales pe fondul unor modificări legislative (de ex. în anul 2018 s-a renunțat la tranzitarea prin bugetele locale a transferurilor de la bugetul central dedicate plății cadrelor didactice). Un alt aspect care se evidențiază este volumul foarte scăzut al încasărilor din fonduri europene (sub 150.000 de lei în ultimii 6 ani).

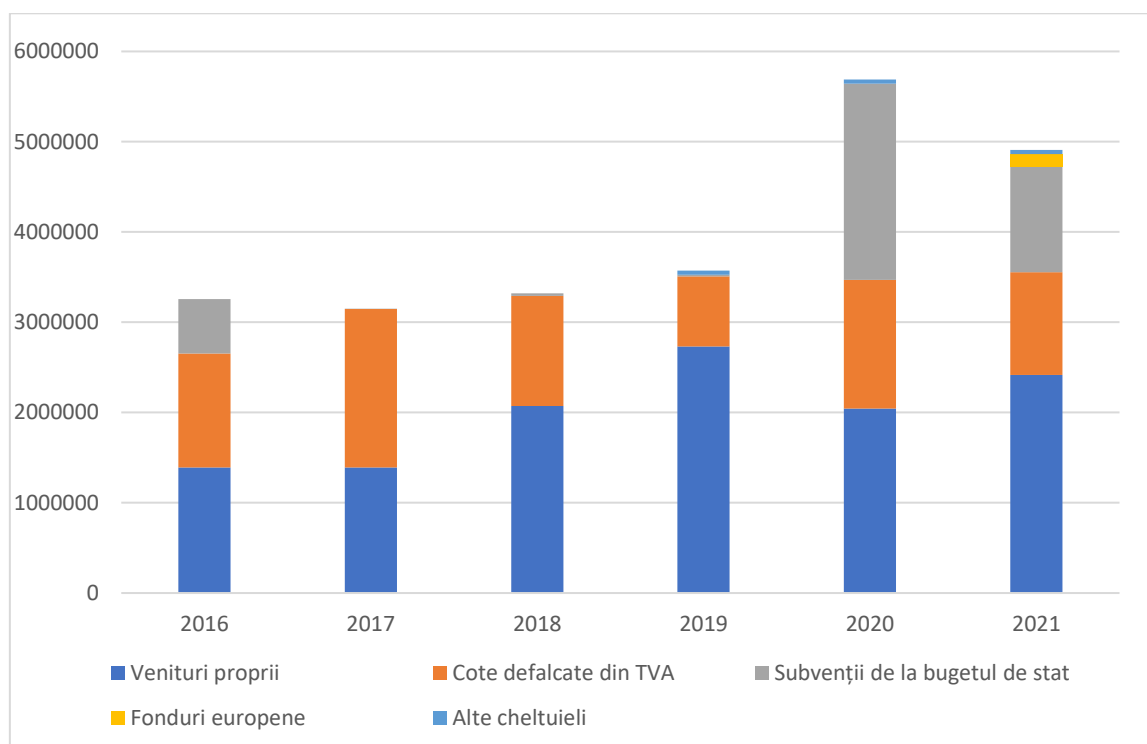

Figura 31 – Dinamica încasărilor la bugetul local al comunei Aluniș, pe surse de venit, în perioada 2016-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește cheltuielile, se observă preponderența celor curente (salarii, utilități, reparații etc.), exceptând anul 2020, când s-au realizat investiții importante cu ajutorul fondurilor PNDL. În pofida renunțării la plata remunerației cadrelor didactice din comună din bugetul local începând cu anul 2018, cheltuielile de personal au crescut cu 50% în următorii 3 ani, principalul motiv fiind creșterea salariilor din întregul sector public. În schimb, cheltuielile cu bunuri și servicii au fost ținute sub control, fiind mai reduse în perioada 2019-2021 decât în perioada 2016-2018.

În ceea ce privește volumul investițiilor, acesta s-a cifrat, la nivelul întregului interval de timp analizat, la 6,6 mil. lei, dintre care jumătate au fost raportate în anul 2020. Dintre acestea, circa 3,9 mil. lei au fost finanțate din subvenții de la bugetul de stat (PNDL), circa 0,1 mil. de lei din fonduri europene, iar 2,6 mil. lei din bugetul local. În acest context, este evident faptul că veniturile proprii ale administrației locale sunt insuficiente pentru a acoperi nevoile de

investiții de bază, singura alternativă posibilă în acest sens fiind atragerea de fonduri europene și guvernamentale.

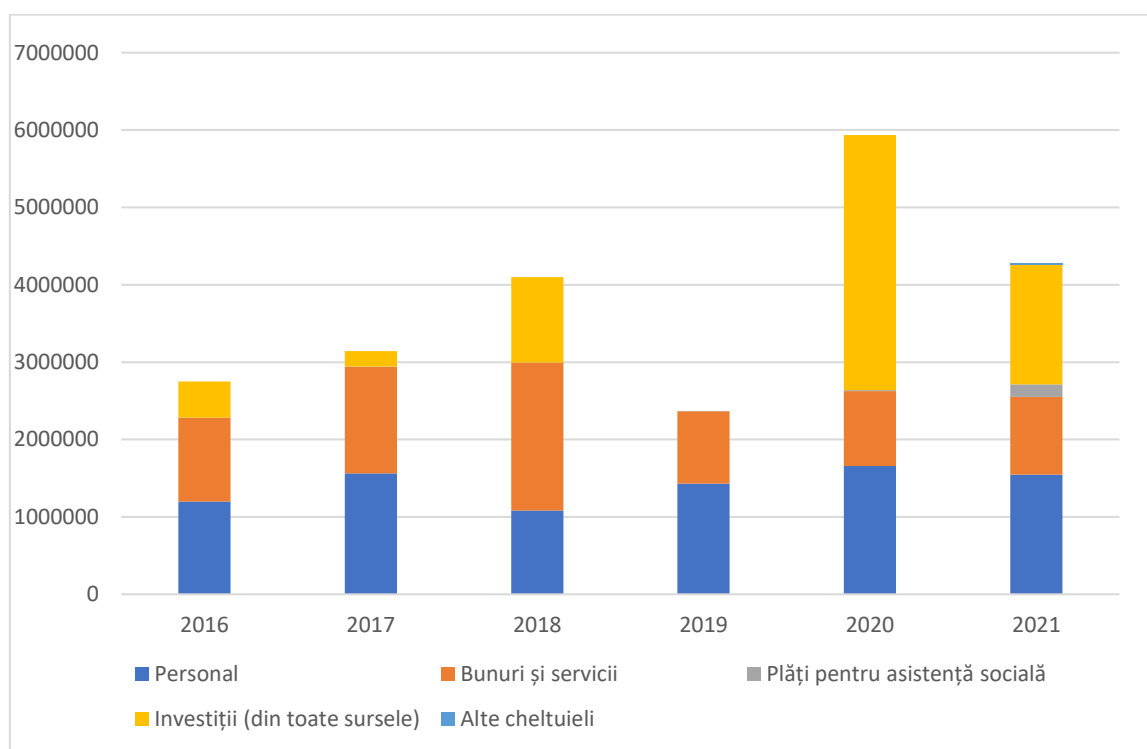

Figura 32 – Dinamica cheltuielilor efectuate de la bugetul local al comunei Aluniș, pe tipuri de cheltuieli, în perioada 2016-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În intervalul 2016-2021, aproape 39% din bugetul comunei a mers către cheltuielile aparatului administrativ local, fie că vorbim despre salariile angajaților din Primăriei, investiții în sediul administrativ și anexele acestuia, în dotări, consumabile, studii și documentații tehnice etc. Un procent de circa 33% a fost alocat domeniului transporturilor, atât sub forma reabilitării și modernizărilor drumurilor de interes local, cât și a întreținerii periodice a acestora, o contribuție importantă în acest sens având-o fondurile guvernamentale alocate prin PNDR. Domeniul protecției sociale a primit circa 10% din fonduri, constând în principal din salariile plătite însoțitorilor pentru persoane cu dizabilități, respectiv din diferitele tipuri de prestații sociale (de ex. indemnizații pentru persoane cu dizabilități care nu au optat pentru însoțitor, ajutor social etc.) plătite beneficiarilor. Celelalte domenii (educație, cultură, religie, ordine publică) au primit alocări relativ reduse, fie pentru că aceste domenii sunt finanțate din alte surse principale (de ex. bugetul de stat pentru salariile cadrelor didactice), fie pentru că nu au fost vizate de investiții importante în ultimii ani.

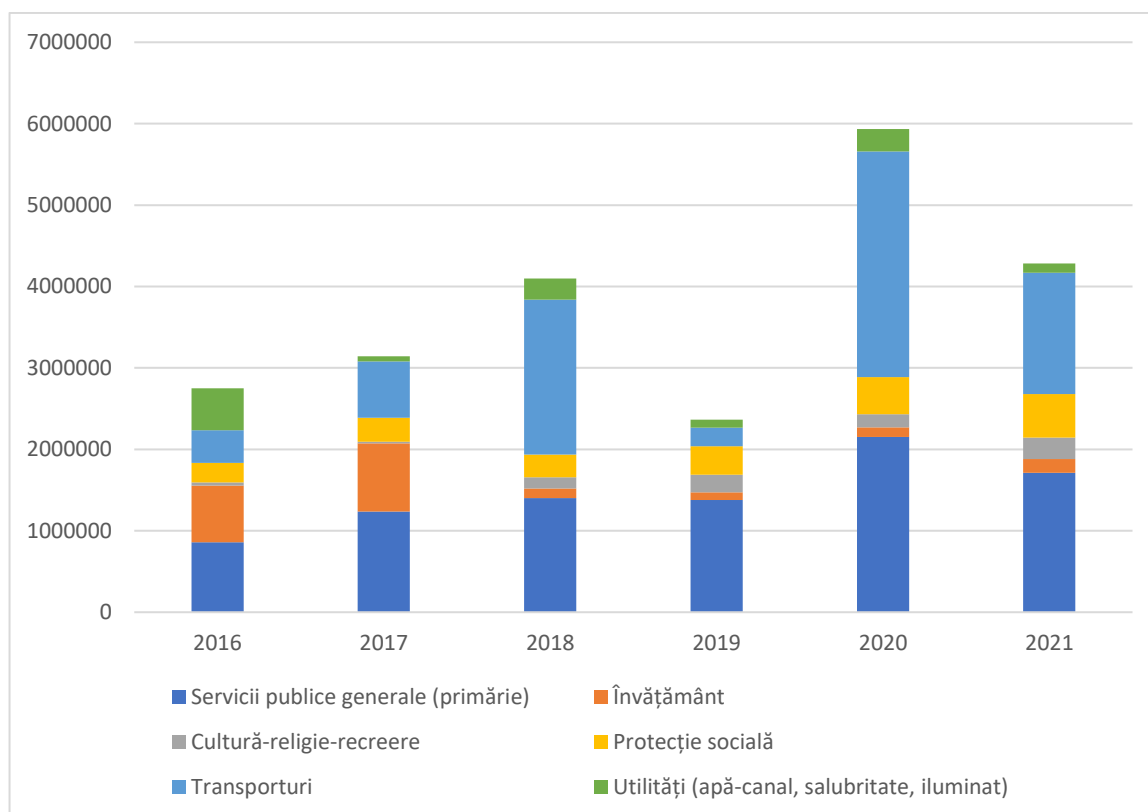

Figura 33 – Dinamica cheltuielilor efectuate de la bugetul local al comunei Aluniș, pe tipuri de cheltuieli, în perioada 2016-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Pentru anul 2022, Consiliul Local al Comunei Aluniș a aprobat un buget inițial care prevede realizarea unor încasări totale de 8,746 mil. lei, dintre care 2,489 mil. lei din venituri proprii (1,984 mil. sume defalcate din impozitul pe venit; 0,252 mil. impozite și taxe pe clădiri și terenuri; 0,048 mil. impozite pe mijloace de transport și taxe pentru licențe și autorizații; 0,135 mil. din concesiuni și închirieri; 0,061 mil. din amenzi și taxe speciale; 0,01 mil. alte taxe), 5.563 mil. lei din subvenții de la bugetul de stat (PNDL) și 0,694 mil. din sume defalcate din TVA.

În ceea ce privește cheltuielile, în bugetul aprobat pentru anul 2022 se prevede un cuantum total de 10,1 mil. lei, dintre care: 2,068 mil. lei pentru servicii publice generale (administrația locală); 0,661 mil. lei pentru învățământ; 0,134 mil. lei pentru sănătate; 0,591 mil. pentru cultură-religie-recreere; 0,63 mil, lei pentru protecție socială; 0,183 mil. lei pentru utilități (iluminat public); 5,833 mil. pentru transporturi (drumuri).

ANALIZA SWOT

Punct tare	Justificare
Fondul pastoral extins	Circa 73% din suprafața agricolă a comunei (aproape 1.800 ha) este reprezentată de pășuni și fânețe, ceea ce reprezintă o resursă importantă pentru zootehnie.
Numărul mic de șomeri	În evidențele AJOFM Cluj existau în anul 2022 doar 2 șomeri cu domiciliul în comună.
Grad ridicat de conectare a gospodăriilor la rețeaua publică de alimentare cu apă potabilă.	La nivelul anului 2022, un procent de 76% dintre locuințe erau conectate la sistemul public de alimentare cu apă potabilă de calitate bună.
Durabilitatea fondului construit	Circa 90% dintre locuințele din comună au pereții din cărămidă și beton/prefabricate din beton, ceea ce le face mai puțin vulnerabile la hazarduri naturale.
Disponibilitatea transportului școlar gratuit pentru elevi	Elevii din comună beneficiază de transport gratuit la școala din satul-reședință.
Infrastructura școlară corespunzătoare	Unitățile de învățământ din comună oferă condiții corespunzătoare
Numărul mic de beneficiari de prestații sociale	La nivel local nu există beneficiari de venit minim garantat, ci doar 21 de persoane cu dizabilități, din care 9 beneficiază de asistenți personali, iar 12 de indemnizații
Furnizarea de servicii de utilități publice de către operatori specializați	În baza apartenenței la ADI-uri, comuna beneficiază de serviciile operatorului regional de apă-canal, respectiv a unui

	operator zonal care colectează și transportă deșeurile menajere
Lipsa unor surse de emisii industriale	Pe teritoriul comunei nu există surse importante de poluare a aerului
Existența a 4 monumente istorice	Pe teritoriul comunei există 3 biserici și un conac care au statut de monument, acesta din urmă (Conacul Schilling din Corneni) fiind restaurat și deschis pentru vizitare de către proprietarul către care a fost retrocedat.
Infrastructura culturală bine dezvoltată	Pe teritoriul comunei există 4 cămine culturale funcționale, care au beneficiat de reparații și dotări, respectiv o bibliotecă culturală care dispune de dotări IT și un bibliotecar.
Existența unui centru local de informare și promovare turistică	Cu sprijinul fondurilor europene, în comună a fost construit un centru de informare și promovare turistică cu personal propriu
Ocuparea tuturor posturilor din organigrama Primăriei	Toate posturile din organigrama instituției erau ocupate la nivel anulului 2022.

Punct slab	Justificare
Scăderea accentuată a populației și depopularea treptată a satelor	<p>În perioada 1990-2022, populația cu domiciliul în comună s-a redus la jumătate (comparat cu o ușoară creștere a populației județului), în timp ce satul Pruneni a ajuns să numere doar câteva zeci de locuitori stabili.</p>
Îmbătrânirea accentuată a populației	<p>La nivelul anului 2022, la fiecare copil cu vârsta de sub 15 ani din comună existau 2,64 persoane vârstnice, raport dublu față de media județeană și națională.</p>
Sporul natural negativ	<p>În perioada 2010-2020, numărul deceselor înregistrate în comună a fost cu circa 190 mai mare decât cel al nașterilor.</p>
Fragmentarea proprietății agricole și lipsa unor structuri asociative care să exploateze suprafețe mari	<p>La ultimul recensământ agricol, circa 39% dintre terenurile agricole din comună erau administrate de exploatații mai mici de 5 ha, iar 95% dintre terenurile arabile erau lucrate direct de către proprietari, ceea ce denotă existența unei agriculturi tradiționale, realizate cu mijloace rudimentare și fără personal calificat, orientate către autoconsum sau mic comerț pentru completarea veniturilor.</p>
Scăderea efectivelor de animale și lipsa unor ferme de tip industrial	<p>În perioada 2010-2022, efectivele de bovine din gospodăriile populației s-au redus cu 39%, cele de ovine cu 13%, iar cele de porcine cu 82%, o principală cauză fiind scăderea și îmbătrânirea populației.</p>
Numărul foarte redus de agenți economici și de locuri de muncă din sectorul privat	<p>În comună funcționează doar câțiva agenți economici mici, care generează puțin peste 10 de locuri de muncă, context în care principalii angajatori sunt Primăria și Școala Gimnazială.</p>

<p>Pondere redusă a populației ocupate în populația totală, corelată cu gradul ridicat de ocupare informală</p>	<p>La ultimul recensământ doar 30% dintre locuitori erau ocupați într-o activitate economică. Dintre aceștia, 36% erau lucrători neremunerați în propria gospodărie, fără un venit constant și adeseori monetizabil.</p>
<p>Gradul foarte redus de instruire și calificare a forței de muncă locale</p>	<p>La ultimul recensământ circa 74% dintre locuitori absolviseră maxim 8 clase, iar peste jumătate erau ocupați în sectorul agricol, fără a fi însă calificați ca fermieri.</p>
<p>Gradul redus de modernizare al drumurilor de interes local</p>	<p>În prezent, doar satele Aluniș, Ghirolt și Corneni beneficiază de acces pe un drum asfaltat, în timp ce în satele Pruneni și Vale se ajunge pe drumuri nemodernizate. De asemenea, rețeaua stradală din interiorul satelor este doar parțial modernizată sau în curs de modernizare cu fonduri PNDL. Drumurile agricole sunt neasfaltate, făcând adesea dificil accesul utilajelor agricole și proprietarilor de terenuri.</p>
<p>Lipsa facilităților corespunzătoare pentru pietoni și bicicliști</p>	<p>În comună nu există trotuare / alei pietonale amenajate (exceptând un foarte scurt tronson din zona bisericii, centrului de informare turistică și căminului cultural din satul-reședință), iar piste pentru bicicliști lipsesc.</p>
<p>Frecvența redusă a curselor de transport public</p>	<p>Comuna dispune de 2 curse/zi către municipiul Gherla, distanța fiind parcursă în circa 50 de minute.</p>
<p>Lipsa infrastructurii de apă și apă uzată în satele componente ale comunei</p>	<p>Satele Pruneni, Vale și Corneni nu dispun de rețea publică de alimentare de apă și canalizare, iar în satul Ghirolt lipsește rețeaua de canalizare. La sistemul de canalizare din comună sunt conectate doar 43% de gospodării, toate din satul Aluniș.</p>

<p>Eficiența energetică redusă a rețelei de iluminat public stradal</p>	<p>Comuna nu dispune de o rețea eficientă energetic de iluminat public, context în care costurile cu asigurarea necesarului de energie sunt ridicate.</p>
<p>Lipsa unei rețele de alimentare cu gaze naturale</p>	<p>Locuințele din comună se încălzesc cu sobe sau centrale pe bază de combustibil solid, preponderent lemn, ceea ce generează emisii ridicate.</p>
<p>Fond construit învechit, cu suprafață și eficiență energetică redusă, cu multe locuințe neocupate</p>	<p>Circa $\frac{3}{4}$ dintre locuințele din comună sunt mai vechi de 50 de ani și au maxim 2 camere de locuit. De asemenea, la ultimul recensământ, doar 5% fuseseră reabilitate termic și doar 14% dispuneau de tâmplărie termoizolantă, ceea ce conduce la costuri ridicate cu încălzirea. Pe fondul scăderii populației, peste 30% dintre locuințe nu sunt permanent ocupate.</p>
<p>Scăderea accentuată a populației școlare, care a condus la necesitatea predării simultane</p>	<p>Numărul de copii și elevi înscriși la unitățile de învățământ din comună a scăzut la sub 100, obligând la predarea în grupe mixte / clase simultane și la subutilizarea infrastructurii educaționale existente.</p>
<p>Lipsa unor centre/servicii sociale specializate</p>	<p>În pofida existenței unor grupuri vulnerabile la nivel local, mai ales persoane vârstnice singure și cu probleme de sănătate, la nivel local nu există servicii specializate pentru aceștia. La nivelul Primăriei există un singur asistent social.</p>
<p>Existența unor factori locali care pot conduce la poluarea apelor și a solurilor, concomitent cu fenomenele naturale și antropice de degradare a acestora</p>	<p>Lipsa rețelei de canalizare în 4 dintre satele componente, depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere și din construcții, gestionarea necorespunzătoare a celor de grajd, arderile necontrolate ale resturilor vegetale sau tăierile ilegale de copaci din fondul forestier conduc la degradarea factorilor de mediu locali. De asemenea, terenurile din comună sunt expuse unor fenomene naturale și antropice de degradare</p>

	(eroziune, gleizare etc.), care le reduc productivitatea agricolă.
Dotarea precară pentru gestionarea situațiilor de urgență	Deși administrația locală dispune de un Serviciu Voluntar de Situații de Urgență cu unele dotări minimale (găleți, lopeți, stingătoare, pompe de apă etc.), la nivelul comunei nu există o autospecială pentru stingerea incendiilor, pentru acestea fiind necesară deplasarea pompierilor din Gherla.
Oportunitățile foarte limitate de petrecere a timpului liber pentru cetățenii comunei	Viața culturală a comunei este aproape inexistentă, din perspectiva evenimentelor organizate. De asemenea, nu există facilități de agrement, mai ales pentru populația tânără, iar cele sportive/de joacă amenajate se rezumă la curțile școlilor.
Veniturile proprii reduse încasate la bugetul local	Veniturile proprii ale bugetului comunei sunt foarte reduse (circa 2,5 mil. lei/an), ceea ce acoperă doar o parte din cheltuielile curente ale administrației locale.
Volumul redus al investițiilor publice, mai ales al celor realizate cu fonduri europene	În perioada 2016-2021, volumul mediu al investițiilor a fost de 1,1 mil. lei/an, dintre care jumătate au fost realizate din fonduri PNDR. Comuna a absorbit mai puțin de 200.000 lei din fonduri europene (prin PNDR).

Oportunități	Justificare
<p>Posibilitatea de practicare a navetei la angajatorii din localitățile învecinate</p>	<p>În zona metropolitană a municipiului Cluj-Napoca (de ex. Jucu, Bonțida), precum și în localitățile învecinate (Iclod, Gherla, Dej) există o tendință de creștere a numărului de locuri de muncă, ceea ce permite practicarea navetei de către forța de muncă locală, limitându-se astfel migrația definitivă a populației tinere.</p>
<p>Atragerea de fonduri europene și guvernamentale pentru investiții</p>	<p>În perioada de programare 2021-2027, România va beneficia de fonduri europene de circa 80 md. Euro, dintre care o parte sunt accesibile și pentru zonele rurale. De asemenea, prin programe guvernamentale (de ex. PNI "Anghel Saligny", AFM sau ANCPI) vor fi disponibile fonduri pentru investiții publice.</p>
<p>Apartenența la ADI-uri și GAL</p>	<p>Apartenența comunei la ADI-urile din domeniul utilităților publice și la o structură de tip GAL poate asigura accesul la fonduri pentru investiții și resurse pentru furnizarea unor servicii publice de calitate</p>
<p>Valorificarea interesului ridicat al investitorilor pentru domenii precum agricultura ecologică, agroturismul și producția de energie din surse regenerabile</p>	<p>Domenii precum energia regenerabilă, agricultura ecologică sau agroturismul au beneficiat în ultimii ani de un interes crescut din partea investitorilor și antreprenorilor. Comuna dispune de resurse ce pot fi puse la dispoziția acestora.</p>
<p>Tendința populației de migrare către locuințe individuale, situate în zone mai puțin expuse poluării și riscurilor sociale</p>	<p>Pandemia din anul 2020 a marcat începutul unui fenomen de migrare a cetățenilor din zonele urbane către cele rurale, în căutarea unor locuințe individuale mai spațioase și mai puțin expuse riscurilor. În condițiile în care comuna Aluniș dispune de un fond</p>

	important de locuințe neocupate, aceasta ar putea deveni o zonă atractivă pentru astfel de persoane.
--	--

Amenințări	Justificare
Continuarea fenomenului de migrație internă și externă a populației tinere	În comună există încă un număr important de tineri cu vârsta de sub 25 de ani care nu au opțiuni de găsim a unui loc de muncă sau de petrecere a timpului liber la nivel local, context în care există un risc mare ca aceștia să continue să migreze către Cluj-Napoca, orașele mai mici din proximitate sau chiar către alte țări.
Depopularea completă a unor sate componente	La recensământul din 2011, satul Pruneni mai numără doar 39 de locuitori, existând astfel riscul ca acesta să se depopuleze complet în următoarele 1-2 decenii. De asemenea, satele Vale și Corneni vor ajunge la mai puțin de 100 de locuitori.
Accentuarea tendinței de izolare a comunei față de coridoarele de dezvoltare din județ	La nivelul județului este tot mai evidentă tendința de concentrare a populației și a activităților economice de-a lungul principalelor coridoare de transport, în detrimentul zonelor rurale greu accesibile. Comuna Aluniș poate fi accesată în prezent doar din comuna Iclod, situată în coridorul Someșului, în timp ce legătura rutieră cu municipiul Dej este îngreunată de lipsa unui drum asfaltat. Acest lucru poate conduce la continuarea declinului socio-demografic al comunei.

<p>Manifestarea tot mai accentuată a fenomenelor extreme asociate schimbărilor climatice la nivel local</p>	<p>La nivelul întregului teritoriu național, precum și a celui județean există o tendință tot mai evidentă de creștere a temperaturii, asociată cu fenomene extreme, precum precipitații abundente căzute într-un interval scurt, vijelii, chiar și secetă. Toate acestea pot conduce la hazarduri naturale care să afecteze și comuna Aluniș (de ex. inundații, secarea cursurilor de apă și a puțurilor, vijelii care să producă distrugereri, scăderea producției agricole etc.).</p>
<p>Creșterea accentuată a prețurilor, mai ales la energie</p>	<p>Creșterea foarte accentuată a prețurilor din anul 2022 poate conduce la o presiune majoră asupra bugetului local, mai ales din perspectiva costurilor cu încălzirea clădirilor publice, asigurarea iluminatului public, combustibilul utilizat pentru mijloacele de transport deținute etc. Acestea obligă la găsirea unor soluții de eficientizare energetică.</p>

CAPITOLUL II. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI ALUNIȘ PENTRU PERIOADA 2022-2027

II.1. CONTEXTUL STRATEGIC

Documente strategice relevante de la nivel european:

Politica de coeziune a UE 2021-2027

Pentru perioada de programare 2021-2027, la nivelul Uniunii Europene se propun cinci obiective de politică:

- *Europă mai inteligentă – o transformare economică inovatoare și inteligentă;*
- *Europă mai ecologică – cu emisii scăzute de carbon;*
- *Europă mai conectată – mobilitate și conectivitate TIC regională;*
- *Europă mai socială – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;*
- *Europă mai aproape de cetățeni – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale.*

De asemenea, se au în vedere și două aspecte orizontale: Consolidarea capacității administrative și Cooperarea în afara zonei de program.

În anul 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027. Acesta cuprinde:

- **Regulamentul privind prevederile comune (CPR)** – COM (2018) 375 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize;
- **Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)** – COM (2018) 372 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune;
- **Regulamentul privind cooperarea teritorială** – COM (2018) 374 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă;

- **Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră** – COM (2018) 373 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind un mecanism de soluționare a obstacolelor juridice și administrative în context transfrontalier;
- **Regulamentul privind Corpul european de solidaritate** – COM (2018) 440 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a programului "Corpul european de solidaritate" și de abrogare a Regulamentului privind Corpul european de solidaritate și a Regulamentului (UE) nr. 375/2014;
- **Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+)** – COM (2018) 382 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul social european Plus (FSE+);
- **Regulamentul privind planurile strategice PAC** – COM (2018) 392 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în carul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013;
- **Regulamentul privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești (FEAM)** – COM (2018) 390 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 508/2014;
- **Regulamentul privind Fondul european de ajustare și globalizare (FEG)** – COM (2018) 380 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de ajustare la globalizare (FEG);
- **Regulament privind sprijinul pentru reforme** – COM (2018) 391 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a Programului de sprijin pentru reforme.

Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027

Conform regulamentelor propuse în 2018, politica agricolă comună și de dezvoltare rurală vizează îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale, prin intermediul celor două fonduri Fondul European pentru

Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Acestea contribuie la îndeplinirea următoarelor obiective generale:

- *promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care garantează securitatea alimentară;*
- *stimularea îngrijirii mediului și a combaterii schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii legate de mediu și climă;*
- *consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.*

Obiectivele generale sunt completate de obiectivul transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri.

În regulamentul sunt propuse, de asemenea, următoarele obiective specifice:

- *sprijinirea veniturilor fiabile ale fermelor și a rezilienței în întreaga Uniune, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;*
- *îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;*
- *îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;*
- *contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;*
- *promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;*
- *contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;*
- *atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;*
- *promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;*
- *îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și sustenabile, la deșeurile alimentare și la bunăstarea animalelor.*

Documente strategice relevante de la nivel național:

Propuneri arhitectură Programe Operaționale 2021-2027

Pentru perioada 2021-2027 la nivelul României se propune următoarea arhitectură a programelor operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național (<http://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>):

1. Programul Operațional **Dezvoltare Durabilă (PODD)**
2. Programul Operațional **Transport (POT)**
3. Programul Operațional **Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrument Financiare (POCIDIF)**
4. Programul Național de **Sănătate (PNS)**
5. Programul Operațional **Educație și Ocupare (POEO)**
6. Programul Operațional **Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)**
7. Programul Operațional **Tranziție Justă (POTJ)**
8. Programele Operaționale **Regionale** – implementate la nivel de regiune (**8 POR**)
9. Programul Operațional **Asistență Tehnică (multifond) (POAT)**

De asemenea, au fost realizate matrici cu logica intervenție, care prezintă legătura dintre propunerile naționale și cele cinci obiective de politică ale Politicii de coeziune stabilite la nivelul UE pentru perioada 2021-2027:

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
OP 1 – O Europă mai inteligentă		
Cercetare și inovare	Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	<i>Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiu de Cercetare European (European Research Area)</i>
		<i>Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)</i>
		<i>Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora</i>
		<i>Consolidarea CDI în domeniul sănătății</i>
Digitalizare	Fructificarea avantajelor digitalizării, beneficiul cetățenilor, companiilor și al guvernelor	<i>Creșterea gradului de digitizare a serviciilor publice pentru societatea românească</i>
		<i>Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate și transport</i>
		<i>Soluții IT și digitizare în sănătate</i>

Competitivitate	Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	<i>Facilitarea accesului la finanțare pt IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat</i>
		<i>Consolidarea competitivității economiei românești</i>
		<i>10. Sprijinirea creării de noi companii și creșterea ratei de supraviețuire a acestora</i>
Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	<i>Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere</i>
		<i>Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială</i>
OP 2 – O Europă mai verde		
Energie	Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	<i>Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice</i>
		<i>Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică</i>
		<i>Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive</i>
		<i>Măsuri de sprijin pentru ESCOs</i>
		<i>Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată</i>
	Promovarea energiei din surse regenerabile	<i>Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților</i>
		<i>Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor</i>
		<i>Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă</i>
	Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E	<i>Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice</i>
		<i>Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie</i>
<i>Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță – integrare stații în SCADA</i>		

		<i>Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier</i>
Schimbări climatice, riscuri, apă	Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	<i>Managementul inundațiilor</i>
		<i>Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.</i>
		<i>Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.</i>
		<i>Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere.</i>
	Promovarea gestionării sustenabile a apei	<i>Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea a operatorilor regionali.</i>
		<i>Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare</i>
		<i>Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile.</i>
Economia circulară	Promovarea tranziției către o economie circulară	<i>Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri</i>
		<i>Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșuri.</i>
		<i>Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/ măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.</i>
Biodiversitate	Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în	<i>Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate,</i>

	<p>special în mediul urban și reducerea poluării</p>	<p><i>precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice</i></p> <p><i>Masuri pentru implementarea infrastructurii verzi</i></p> <p><i>Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate</i></p>
<p>Aer</p>	<p>Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</p>	<p><i>Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE.</i></p> <p><i>Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;</i> • <i>finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.</i>
<p>Situri contaminate</p>	<p>Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</p>	<p><i>Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor</i></p> <p><i>Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.</i></p>

Mobilitate urbană	Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	<p><i>Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.</i></p> <p><i>Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipii și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă</i></p>
OP 3 – O Europă mai conectată		
Conectivitate	Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală	<p><i>Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport rutier</i></p> <p><i>Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport pe calea ferată</i></p> <p><i>Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă</i></p> <p><i>Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea impactului asupra mediului</i></p> <p><i>Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situate pe rețeaua TEN-T central și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere</i></p> <p><i>Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente</i></p> <p><i>Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T central și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a timpilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.</i></p> <p><i>Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de</i></p>

		<i>Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor</i>
	Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	<i>Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport</i>
		<i>Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport</i>
Broadband	îmbunătățirea conectivității digitale	<i>Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband – Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor “Planului național sau regional privind banda largă” (condiție favorizantă)</i>
OP 4 – O Europă mai socială		
Ocupare	Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de munca, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale	<i>Dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistență socială și sănătate prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare</i>
		<i>Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor</i>
		<i>Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs)</i>
		<i>Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite</i>
		<i>Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale</i>
		<i>Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate</i>

	<p>Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă.</p>	<p><i>Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii</i></p>
	<p>Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată</p>	<p><i>Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii</i></p>
	<p>Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății</p>	<p><i>Crearea unui mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)</i></p>
Educație	<p>Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței</p>	<p><i>Adaptarea programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale</i></p>

<p>sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale</p>	<p><i>Creșterea calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație (la toate nivelurile)</i></p>
	<p><i>Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere</i></p>
	<p><i>Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ</i></p>
<p>Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar</p>	<p><i>Creșterea accesului la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.</i></p>
	<p><i>Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice pentru o educație incluzivă</i></p>
	<p><i>Proiectarea și furnizarea unor servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii</i></p>
	<p><i>Creșterea accesului la educație (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru persoanele cu dizabilități</i></p>
<p>Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale</p>	<p><i>Creșterea participării la formare profesională continuă (sistem de educație)</i></p>
	<p><i>Sprijinirea tranzițiilor în educație și pe piața muncii, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții.</i></p>
	<p><i>Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii</i></p>

Incluziune socială	Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii	<i>Promovarea integrării socio-economice a 700 comunităților marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor măsuri integrate</i>
		<i>Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice</i>
		<i>Integrarea socio-economică a migranților</i>
	Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială;	<i>Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal</i>
	îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată	<i>Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost</i>
		<i>Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale</i>
		<i>Dezvoltarea serviciilor integrate destinate copiilor și adolescenților cu tulburări din spectrul autist</i>
	Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor	<i>Îmbunătățirea accesului tuturor copiilor la servicii de calitate</i>
		<i>Integrarea socială a unor grupuri specifice aflate în risc de excluziune</i>
		<i>Încurajarea incluziunii active a persoanelor în vârstă prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active</i>
	<i>Sprijinirea dezinstituționalizării</i>	
Reducerea deprivării materiale prin	<i>Abordarea deprivării materiale</i>	

	<p>furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.</p>	
<p>Sănătate</p>	<p>Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată</p>	<p><i>Continuarea investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale (lista scurtă MS în baza unor criterii de priorizare– Reabilitarea/ Construcția spitalelor județene și spitale prioritare naționale și dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire și perfecționare resursă umană</i></p> <p><i>Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul bolilor netransmisibile</i></p> <p><i>Sprijinirea programelor dedicate de sănătate, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare</i></p> <p><i>Creșterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunității/ Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate</i></p> <p><i>Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de pregătire pentru personalul cu atribuții în domeniul asistenței medicale de urgență . Acordarea de prim ajutor calificat și asistență medicală de urgență</i></p> <p><i>Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă</i></p> <p><i>Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control</i></p>

OP 5 – O Europă mai aproape de cetățenii săi		
Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană	Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	<i>Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național</i>
		<i>Investiții în infrastructura din domeniul cultural</i>
		<i>Investiții în patrimoniul cultural</i>
		<i>Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice</i>
Dezvoltare teritorială integrată	Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	<i>Sprijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale</i>
		<i>Sprijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare</i>
		<i>Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare</i>

În ceea ce privește **Planul Național Strategic 2021-2027 (continuatorul PNDR)**, varianta aflată în consultare publică publicată în data de 28 februarie 2022 indică faptul că acesta își propune să finanțeze următoarele tipuri de intervenții:

Plăți directe decuplate:

- PD-01 - Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)
- PD-02 - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)
- PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri
- PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil
- PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)
- PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști
- PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte
- PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat

- PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia
- PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă
- PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi
- PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă
- PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez
- PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof
- PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei
- PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr
- PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)
- PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)
- PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit- Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersice)
- PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere
- PD-21 - Sprijin cuplat pentru venit - vaci de lapte
- PD-22 - Sprijin cuplat pentru venit- carne vită
- PD-23 - Sprijin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte
- PD-24 - Sprijin cuplat pentru venit – ovine- caprine
- PD-25 - Sprijin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase

Intervenții în sectorul fructe și legume:

- IS-LF-01 - Îmbunătățirea infrastructurii utilizate pentru planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special în ceea ce privește calitatea și cantitatea, optimizarea costurilor
- IS-LF-02 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Îmbunătățirea sau menținerea calității produselor, indiferent dacă acestea sunt proaspete sau procesate
- IS-LF-03 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor - Măsuri care vizează îmbunătățirea comercializării.
- IS-LF-04 - Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor
- IS-LF-05 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor - Măsuri de mediu și de adaptare a schimbărilor climatice
- IS-LF-06 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Măsuri de formare profesională, (altele decât cele aferente prevenirii și gestionării crizelor) și de promovare produselor proaspete sau procesate)
- IS-LF-07 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Cercetare și dezvoltare
- IS-LF-08 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Îmbunătățirea competitivității pe termen mediu și lung în special prin modernizare.

Intervenții în sectorul vin:

- IS-V-23 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole
- IS-V-24 - Investiții în active corporale și necorporale
- IS-V-25 - Asigurarea recoltelor
- IS-V-26 - Acțiuni de informare
- IS-V-27 - Promovarea enoturismului
- IS-V-28 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe
- IS-V-29 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin

Intervenții în domeniul dezvoltării rurale:

- DR-01 - Agro-mediu și climă - Pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)
- DR-02 - Agro-mediu și climă - Culturi verzi
- DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abando
- DR-04 - Agricultură ecologică – conversie
- DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării
- DR-06 - Bunăstarea animalelor
- DR-07 - Silvo-mediu și climă
- DR-08 - Împădurire - întreținere și îngrijire suprafețelor împădurite
- DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană
- DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative
- DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice
- DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați
- DR-13 - Investiții în exploatațiile pomicole
- DR-14 - Investiții în producția primară în sectorul legume și/sau cartofi
- DR-15 - Investiții în producția primară în sectoarele hamei, flori și struguri de masă
- DR-16 - Investiții în producția primară în sectorul zootehnic
- DR-17 - Investiții în condiționarea, procesarea și marketingul – produselor agricole și pomicole în afara exploatației
- DR-18 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene
- DR-19 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere
- DR-20 - Modernizarea infrastructurii de irigații
- DR-21 - Înființarea sistemelor de irigații

- DR-22 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă
- DR-23 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural
- DR-24 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole
- DR-25 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
- DR-26 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare
- DR-27 - Instrumentul national de sprijin al fermierilor afectati de pierderi ale productiei agricole
- DR-28 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol
- DR-29 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI
- DR-30 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității
- DR-31 - Transfer de cunoștințe
- DR-32 - Consiliere în afaceri agricole

Intervenții în sectorul produse apicole:

- IS-A-09 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Consultanță în apicultură
- IS-A-10 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Promovarea apiculturii și a produselor apicole
- IS-A-11 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură
- IS-A-12 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali
- IS-A-13 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Achiziția de către formele asociative apicole de echipament pentru ambalarea mierii
- IS-A-14 - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei
- IS-A-15 - Măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol din Uniune - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultura
- IS-A-16 - Măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol din Uniune - Achiziționarea de produse proteice solide pentru familii de albine de către stupinele de elită și multiplicare
- IS-A-17 - Măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol din Uniune - Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare
- IS-A-18 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de cutii noi în vederea înlocuirii cutiilor uzate în urma deplasării în pastoral
- IS-A-19 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de accesorii apicole
- IS-A-20 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție

- IS-A-21 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de mijloace de transport apicol fără autopropulsie - remorcă apicolă/pavilion apicol și mijloace fără autopropulsie de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral
- IS-A-22 - Îmbunătățirea calității produselor în vederea unei mai bune valorificări a produselor pe piață

Tipurile de proiecte finanțabile care vor avea ca potențiali beneficiari UAT din mediul rural și GAL-urile sunt:

- Crearea/modernizarea infrastructurii de bază din spațiul rural - infrastructura rutieră (drumuri)
- Crearea/modernizarea infrastructurii de bază din spațiul rural - infrastructura de apă și apă uzată (aglomerări între 2.000 și 10.000 l.e., cuprinse în Master Planurile aprobate)
- Împădurirea terenurilor agricole
- DLRC (GAL-uri): conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului natural și cultural, material și imaterial; reducerea sărăciei, promovarea incluziunii sociale și a nediscriminării; asigurarea infrastructurii de bază, accesului la TIC și servicii adecvate pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale;

Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Uniunea Europeană a decis să înființeze un instrument financiar temporar – #NextGenerationEU, în valoare de 750 de miliarde euro, separat de bugetul pe termen lung al UE, Cadrul Financiar Multianual (CFM), pentru perioada 2021 -2027. Scopul principal al acestuia este să ofere sprijin statelor membre pentru a face față provocărilor generate de Criza Covid19 și consecințele sale economice. Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este pilonul principal al #NextGenerationEU și are alocat un buget total de 672,5 miliarde euro, cu poate fi utilizat doar în perioada 2021-2026. Pentru utilizarea instrumentului de finanțare MRR fiecare stat membru al UE trebuie să elaboreze propriul Plan de Relansare și Reziliență (PNRR) prin care își stabilește domeniile prioritare de investiții în scopul ieșirii din criză, relansării economice și creșterii capacității de reziliență. România se află în această etapă.

Pentru administrațiile locale din mediul rural, varianta de lucru a PNRR (transmisă de Guvernul României către Comisia Europeană la sfârșitul lunii mai 2021), prevede următoarele categorii de intervenții ce pot fi finanțate (în mod direct) în intervalul 2021-2026:

- construcția de locuințe nZEB pentru specialiștii din educație și sănătate
- reabilitarea, modernizarea, extinderea și construcția de clădiri publice nZEB
- achiziționarea de microbuze curate pentru nevoi comunitare
- realizarea de stații de încărcare electrică a vehiculelor
- realizarea de piste pentru biciclete
- elaborarea de planuri urbanistice

Alte intervenții eligibile de interes pentru localitățile rurale, chiar dacă majoritatea vor fi implementate prin administrația centrală sau prin entități de drept privat, vizează:

- construcția de platforme pentru deșeurile de grajd, inclusiv instalații de biogaz, compostare, ambalare și peletizare
- realizarea de împăduriri
- completarea sistemelor integrate de management al deșeurilor (de ex. insule ecologice de colectare selectivă, infrastructură de colectare separată, transport și transfer, instalații de tratare, reciclare a deșeurilor colectate selectiv, centre de pregătire pentru reutilizare, centre de colectare prin aport voluntar etc.)
- reabilitarea termică a blocurilor de locuințe și a clădirilor publice, inclusiv consolidare, restaurare, amenajare terase verzi, acces pentru persoane cu dizabilități, echipamente digitale etc.
- dezvoltarea programelor de tip "Casa Verde"
- asigurarea accesului la internet în bandă largă în zonele "albe"
- sprijinirea financiară a IMM-urilor și întreprinderilor mari, inclusiv fermieri și societăți agricole (garanții de portofoliu și pentru acțiuni climatice, fonduri de capital de risc, de digitalizare, de eficientizare energetică, sprijin pentru listarea la bursă, inovare, tehnologii apliccate în producție etc.)
- marcarea, semnalizare, digitalizare, marketing trasee turistice și obiective turistice (de ex. arhitectură tradițională din zona Apuseni)
- înființarea de centre comunitare pentru asistență socio-medicală în zonele rurale defavorizate
- renovarea și dotarea cabinetelor de medicină de familie (aparatură de laborator, investigații, mobilier, instrumentar etc.)
- organizarea de caravane medicale pentru screening
- înființarea, inclusiv în PPP, de locuințe protejate centre de zi și de recuperare în sistem ambulatoriu pentru persoanele cu dizabilități
- înființarea, inclusiv în PPP, de centre de zi pentru prevenirea separării copilului de familie
- acordarea de granturi pentru înființarea și dezvoltarea unităților de economie socială
- dezvoltarea de servicii complementare pentru copii din satele fără creșe (ludoteci, creșe și grădinițe de mame, grupe de activități ludice, vizite la domiciliu, caravane etc.)
- formarea cadrelor didactice pentru digitalizare, noi tehnici de predare și învățare, educație incluzivă etc.
- implementarea mecanismului de avertizare timpurie în educație în școlile cu risc ridicat de abandon, granturi și activități de sprijin și formare pentru acestea
- dezvoltarea învățământului profesional, liceal și universitar în sistem dual, inclusiv prin consorții regionale, campusuri profesionale integrate
- dotarea unităților de învățământ cu Smart Labs (ecrane inteligente, laptopuri, tablete pentru elevi și profesori, programe informatice, echipamente periferice), modernizarea

laboratoarelor de informatică și transformarea lor în hub-uri tehnologice școlare, implementarea soluțiilor tehnice pentru învățământul online

- achiziționarea de microbuze școlare verzi pentru transportul elevilor
- asigurarea dotării sălilor de clasă, laboratoarelor și cabinetelor școlare (mobilier, echipamente de laborator fizică, chimie, biologie, a cabinetelor școlare etc.)
- implementarea conceptului de consorții școlare rurale, inclusiv prin amenajarea de campusuri școlare care să deservească mai multe comune (cu componente de săli de clasă, laboratoare, ateliere, cabinete, spații de cazare pentru elevi și profesori, pentru activități non-formale, cantină, echipamente IT etc.), inclusiv cu sprijinul GAL-urilor
- consolidarea curriculei oferite de fiecare școală și îmbunătățirea managementului școlar

Programul Național de Investiții "Anghel Saligny"

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una din următoarele categorii de investiții:

- a) alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b) sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- c) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d) poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- e) sisteme de distribuție a gazelor naturale și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social – derulat prin Compania Națională de Investiții (CNI), urmărește realizarea de investiții menite să asigure dezvoltarea economică și socială a țării prin crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea economiei pe plan local și îmbunătățirea condițiilor de viață a cetățenilor.

Principalele domenii în care CNI S.A. implementează investiții sunt:

- Sport de masă sau de performanță (subprogramele săli de sport, bazine de înot și complexuri sportive, patinoare)
- Cultură și învățământ (subprogramele așezăminte culturale, instituții de învățământ superior de stat, săli de cinema)
- Social (subprogramele unități sanitare în mediul urban, lucrări în primă urgență)
- Justiție (obiectivele realizate în baza celor două memorandumuri încheiate între Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Public și Ministerul Justiției, respectiv Serviciul Român de Informații)

Documente strategice relevante de la nivel regional:

Programul Operațional Regional pentru Regiunea Nord-Vest 2021-2027

Priorități regionale:

- Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- Prioritatea 2 – O regiune cu orașe Smart
- Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- Prioritatea 4 – O regiune accesibilă
- Prioritatea 5 – O regiune educată
- Prioritatea 6 – O regiune atractivă

Obiective specifice:

- Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
- Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
- Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile
- Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și inter-modale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontalier
- Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
- Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane
- Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

Strategia de Specializare Inteligentă pentru Regiunea Nord-Vest (RIS 3)

Viziunea: ***Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest va intra până în 2034 în topul celor mai inovative regiuni din Europa Centrală și de Est, valorificând activitatea de cercetare-dezvoltare- inovare în scopul creșterii veniturilor, a numărului locurilor de muncă și a standardului de viață.***

Obiective strategice:

- Alinierea la tendințele europene și globale prin adoptarea/crearea și diseminarea de noi tehnologii în scopul transformării activităților economice și schimbarea structurală a economiei regionale

- Sprijinirea dezvoltării prin inoare în domeniile economice cu tradiție din regiune
- Reducerea ecartului de dezvoltare față de regiunile mai dezvoltate, prin adaptarea rapidă la a 4-a revoluție industrială (digitalizare socială și economică)
- Utilizarea rațională și eficientă a resurselor conform principiilor economiei circulare
- Gestionarea inovativă a provocărilor societale

Domeniile prioritare cu impact asupra economiei regionale sunt:

- Agroalimentar
- Cosmetice și suplimente nutritive
- Sănătate
- Materiale noi
- Tehnologii de producție avansate
- TIC

Documente strategice relevante de la nivel județean:

Strategia de dezvoltare a județului Cluj pentru perioada 2014-2020

Viziune: Județul Cluj va fi în 2050 cea de-a doua regiune din România, după București-Ilfov, din perspectiva dezvoltării, și cel mai important pol economic, medical și educațional în teritoriul delimitat de principalele capitale central și est-europene: București și Budapesta. Cu o economie modernă și competitivă, bazată pe oportunitățile culturale și științifice, Clujul va oferi locuitorilor săi un standard de viață înalt, în armonie cu mediul înconjurător și încurajând spiritul civic.

Direcții strategice:

- I. Centru economic modern și competitiv (IT&C, tehnologii de vârf, industrii creative, energii regenerabile, agricultură ecologică și produse tradiționale)
- II. Pol științific și educațional
- III. Pol medical
- IV. Centru turistic și cultural
- V. Centru al Transilvaniei, ușor accesibil și cu o infrastructură modernă
- VI. Cluj-Napoca: metropolă europeană
- VII. Județ verde
- VIII. Județul cu serviciile publice de cea mai bună calitate

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Cluj

Viziunea pe termen lung: *Județul Cluj va fi în anul 2050 regiunea din România cu cel mai ridicat nivel al calității vieții, precum și cea mai atractivă destinație pentru talente, antreprenori și investitori din teritoriul delimitat de principalele capitale central și sud-est-europene: Budapesta, Belgrad, Sofia, București și Kiev. Cu o economie inteligentă, bazată pe un ecosistem*

care excelează prin învățare, colaborare și deschidere, spiritul său cosmopolit și grija pentru bunăstarea fiecărui clujean, județul va crește în armonie cu mediul înconjurător și încurajând spiritul civic.

Obiective specifice:

1. Asigurarea unei creșteri economice inteligente, bazate pe talente, inovare, creativitate, antreprenoriat, cooperare și deschiderea către piețele globale, în vederea atingerii unui PIB/locuitor în termeni comparabili ai puterii de cumpărare egal cu media U.E. -27 în anul 2030
2. Reducerea poluării, a emisiilor de carbon și a impactului la nivel județean al schimbărilor climatice, astfel încât în anul 2030 să nu se înregistreze nicio depășire a pragurilor maxime admise ale poluanților
3. Asigurarea conectării județului la coridoarele majore de transport și piețele globale, concomitent cu promovarea mobilității durabile în interiorul acestuia, în vederea asigurării accesului direct în maxim 3 ore la orice Stat Membru U.E. până în anul 2030
4. Asigurarea accesului populației, inclusiv a celei provenite din comunități dezavantajate, la infrastructură, servicii și oportunități educaționale, medicale, sociale, cultural-sportive, recreaționale și de locuire la standarde similare cu cele din U.E.-27, astfel încât ponderea populației care trăiește în zone urbane și rurale marginalizate să scadă la maxim 1% din total
5. Susținerea consolidării rolului de oraș-magnet al municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane, respectiv de conurbații cu rol de echilibru teritorial și de deservire microregională a celorlalte municipii și orașe din județ (inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora), în vederea atingerii unui grad de urbanizare de 80% în anul 2030
6. Creșterea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice ușor accesibile, eficiente și de încredere, de a planifica și gestiona în mod participativ și transparent dezvoltarea comunităților locale, astfel încât aceasta să atragă finanțări europene de minim 3 miliarde de Euro în perioada 2021-2030

Documente strategice relevante de la nivel microregional:

Strategia de Dezvoltare a GAL "Someș Transilvan" are ca obiectiv general "Dezvoltarea economică și socio-culturală sustenabilă și durabilă, bazată pe întărirea coeziunii socio-economice și a identității teritoriale"

Obiective și priorități de dezvoltare rurală:

- I. Favorizarea competitivității agriculturii, cu următoarele priorități și domenii de intervenție:
 - P.1. *Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și în zonele rurale*
 - D.I.1C. *Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier*

P.2. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură:

D.I.2A. Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării acestora;

D.I.2B. Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și în special a reînnoirii generațiilor;

P.3. Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură:

D.I. 3A. Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul alimentar;

II. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă, cu prioritățile:

P.6. Promovarea incluziunii, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale:

D.I. 6A. Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă;

D.I. 6B. Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale;

Documente strategice relevante de la nivel local:

Planul Urbanistic General al Comunei Aluniș (în curs de avizare) prevede următoarele propuneri de dezvoltare:

- Extindere rețele de apă și de canalizare
- Reglementarea protecției și a activităților din ariile naturale protejate
- Lucrări de intervenție la monumentele istorice (consolidare, restaurare, modernizare, punere în valoare / introducere în circuit public)
- Promovarea conceptului de energie regenerabilă pe baza unor studii de specialitate
- Amenajarea de parcuri, locuri de joacă, terenuri de sport
- Amenajarea de spații verzi de protecție a versanților, malurilor și traseelor pietonale, precum și de perdele de protecție de-a lungul drumurilor
- Parcelare terenuri și construcție de locuințe sociale
- Decolmatarea albiilor, salubritatea malurilor și interzicerea / sancționarea depozitării ilegale de deșeuri în zonele cursurilor de apă
- Împădurirea terenurilor în pantă și a celor degradate
- Rezervarea de terenuri pentru activități agro-industriale și de depozitare
- Amenajarea de taluzuri, ziduri de sprijin, podețe, mobilier urban, trotuare, accese auto
- Regularizarea și adâncirea cursurilor de apă, redimensionarea unor poduri și podețe
- Realizarea canalizării pluviale, drenuri, lucrări pedoameliorative
- Amenajarea de parcări publice

- Extinderea și reorganizarea transportului în comun, inclusiv amenajarea stațiilor
- Modernizarea spațiilor publice (pavare, iluminare, dotare cu mobilier urban etc.)
- Modernizarea carosabilului, trotuarelor, marcajelor, semnalizărilor, după realizarea / modernizarea rețelelor subterane
- Implementarea prevederilor Sistemului Integrat de Management al Deșeurilor
- Mărirea posturilor de transformare, funcție de solicitări;
- Înlocuire stâlpilor de lemn și extinderea rețelei electrice la gospodăriile neelectrificate din toate localitățile, reabilitarea iluminatului public stradal;
- Promovarea și dezvoltarea activităților de agrement în cooperare cu cele de turism rural și industrie casnică artizanală;
- Promovarea și dezvoltarea activităților din sectoarele secundar și terțiar;
- Creșterea competitivității sectorului agro-alimentar;
- Aplicarea de politici de atragere de capital, activități economice, sociale, culturale etc.;
- Creșterea nivelului de educație și pregătire profesională a populației;
- Dezvoltarea comunei în strânsă legătură cu UAT învecinate;

II.2. VIZIUNEA PE TERMEN LUNG (2030) ȘI OBIECTIVUL GENERAL PENTRU ORIZONTUL ANULUI 2027

La orizontul anului 2030, comuna Aluniș va fi o comunitate rurală stabilă din punct vedere demografic și socio-economic, bine conectată la Zona Metropolitană Cluj-Napoca și integrată funcțională cu zona urbană funcțională Dej-Gherla, ceea ce va atrage noi locuitori, investitori și turiști. Comuna va fi un spațiu rural durabil judicios planificat și administrat, în jurul unei veritabile simbioze între un cadru natural sigur și sănătos, un patrimoniu cultural bine conservat, respectiv infrastructura și serviciile publice moderne, de aceeași calitate ca în zonele urbane.

Obiectivul general al Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Aluniș pentru perioada 2021-2027: stoparea declinului socio-demografic al comunei, prin creșterea accesibilității, a calității locuirii, a infrastructurii și a serviciilor publice, respectiv prin crearea de noi oportunități de ocupare și de sporire a veniturilor cetățenilor.

II.3. OBIECTIVE SPECIFICE, PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE ȘI ACȚIUNI PROPUSE

Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei

Țintă asumată: În anul 2027, toate satele componente ale comunei Aluniș vor beneficia de drumuri și străzi asfaltate, rețele de alimentare cu apă potabilă din surse sigure și de calitate, rețele de canalizare conectate la stații de epurare conforme cu standardele actuale, de un sistem de iluminat public modern și eficient energetic, respectiv de un sistem extins de supraveghere și monitorizare video care să prevină infracționalitatea în spații publice. Prin intermediul investițiilor realizate de operatorii de profil, cetățenii comunei vor beneficia de acoperire minim 4G pentru serviciile de telecomunicații, respectiv de servicii de alimentare cu energie electrică cu un număr minimal de întreruperi ale furnizării. Administrația locală va sprijini CJ Cluj în demersurile de reabilitare și modernizare a DJ 161C, pentru a asigura un acces facil către Iclod și Dej, precum și în cele de asigurare a unui număr suficient de curse pe trasee de transport public județean. În acest sens, administrația locală va moderniza și stațiile de autobuz de pe raza comunei.

Fermierii din comună vor beneficia de drumuri de exploatație agricolă (hotar) moderne, ceea ce va încuraja investițiile în acest domeniu. De asemenea, cetățenii vor beneficia de condiții adecvate de deplasare în siguranță, prin amenajarea de trotuare și piste pentru biciclete. Posesorii de vehicule electrice vor beneficia de o stație de încărcare a acestora.

Cele două unități de învățământ din comună vor dispune de facilități educaționale moderne, similare cu cele din mediul urban, inclusiv de spații de joacă, terenuri și săli de sport corespunzător dotate, laboratoare de științe și informatică, infrastructură digitală care să permită desfășurarea cursurilor în format online/hibrid. Transportul școlar se va asigura cu mijloace de transport sigure și confortabile, iar prin pachetul de burse acordate de administrația locală se va descuraja abandonul școlar și se va încuraja performanța. Autoritățile locale vor colabora cu alte instituții și organizații non-profit pentru implementarea de măsuri suplimentare pentru îmbunătățirea performanței școlare și prevenirea abandonului, de ex. prin dezvoltarea serviciilor de tip "Școală după Școală", a celor de educație remedială, educație parentală, consolidare a relației dintre elevi, profesori, părinți și comunitate etc.

Cetățenii comunei vor avea acces la servicii medicale îmbunătățite și diversificate, prin reabilitarea și dotarea cu mobilier, aparatură și instrumentar a dispensarului comunal, sprijinirea activității cabinetelor medicale și a punctelor farmaceutice private (inclusiv prin punerea la dispoziție de spații), precum și derularea unor programe / acțiuni din domeniul sănătății publice. De asemenea, se vor amenaja capele mortuare în vederea conformării la prevederile legislative în vigoare. În sfera serviciilor sociale, pe lângă continuarea activităților

de bază derulate și în prezent de compartimentul de specialitate din cadrul Primăriei (de ex. întocmire anchete sociale, plată ajutoare de încălzire și de urgență etc.), se vor încheia parteneriate cu ONG-uri private pentru derularea de acțiuni suplimentare pentru sprijinirea persoanelor vârstnice, a copiilor în risc de separare de familie, a persoanelor cu dizabilități și a altor categorii vulnerabile cu venituri mici.

La orizontul anului 2027 cetățenii comunei vor avea acces la mai multe facilități de relaxare și petrecere a timpului liber. Astfel, aceștia vor avea la dispoziție mici spații verzi, locuri de joacă pentru copii cu dotări moderne, terenuri de sport. Cele 5 cămine culturale vor beneficia, în continuare, de lucrări de modernizare, întreținere și dotare astfel încât să poată găzdui în condiții optime acțiuni culturale și de interes comunitar. La nivel local se vor organiza, inclusiv în parteneriat cu alte instituții publice, asociații / fundații și sponsori, evenimente culturale și sportive regulate. De asemenea, administrația locală va continua să sprijine financiar cultele religioase din comună, cu precădere pentru lucrări de reparații și restaurare la locașurile de cult existente.

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab / amenințarea din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național ¹
1.1. Creșterea accesibilității rutiere a comunei la coridorul de dezvoltare al Someșului Mic și la polii de dezvoltare din județ	1.1.1. Modernizarea DJ 161C Cornești-Pintic	Accesibilitate rutieră limitată la coridoarele majore de transport și la centrele urbane din județ Lipsa unei conexiuni feroviare	O.P.2. "O Europă mai ecologică, fără emisii de carbon" O.P.3. "O Europă mai conectată"	PNDR 2014-2020 PNS 2021-2027 Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny" etc.) Bugetul local

¹ Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

<p>1.2. Creșterea mobilității în interiorul comunei, creșterea siguranței în trafic și reducerea poluării prin modernizarea drumurilor de interes local</p>	<p>1.2.1. Modernizarea și întreținerea drumurilor comunale și a străzilor, inclusiv poduri, podețe și amenajarea de rigole / șanțuri pentru apele pluviale, marcaje, indicatoare,</p> <p>1.2.2. Modernizarea drumurilor de exploatare agricole (de hotar)</p>	<p>Ponderea ridicată a drumurilor de interes local neasfaltate</p> <p>Starea proastă a drumurilor de hotar</p>	<p>O.P.2. "O Europă mai ecologică, fără emisii de carbon"</p> <p>O.P.3. "O Europă mai conectată"</p>	<p>PNRR</p> <p>PNS 2021-2027</p> <p>Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny" etc.)</p> <p>Bugetul local</p>
<p>1.3. Încurajarea transportului în comun și a celui nemotorizat, în vederea reducerii emisiilor de CO2</p>	<p>1.3.1. Amenajarea și modernizarea trotuarelor și a aleilor pietonale.</p> <p>1.3.2. Amenajarea de piste pentru bicicliști</p> <p>1.3.3. Modernizarea stațiilor de transport public și școlar</p>	<p>Lipsa trotuarelor și a pistelor pentru biciclete</p> <p>Degradarea stațiilor de transport în comun</p>	<p>O.P.3. "O Europă mai conectată"</p>	<p>Fondurile proprii ale operatorilor</p> <p>Bugetul local</p>
<p>1.4. Extinderea infrastructurii</p>	<p>1.4.1. Extinderea rețelei de alimentare cu apă</p>	<p>Lipsa rețelei de alimentare cu apă în două sate</p>	<p>O.P.2. "O Europă mai ecologică,</p>	<p>PODD 2021-2027</p> <p>PNRR</p>

<p>de apă și apă uzată</p>	<p>potabilă în toate satele componente</p> <p>1.4.2. Extinderea rețelei de canalizare în satele nedeservite</p>	<p>componente, respectiv a celei de canalizare în 4 dintre sate</p>	<p>fără emisii de carbon</p>	<p>Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny", AFM etc.)</p> <p>Bugetul local</p> <p>Fonduri proprii ale operatorului regional</p>
<p>1.5. Asigurarea necesarului de energie și a iluminatului public în condiții de eficiență</p>	<p>1.5.1. Modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice (linii, stâlpi, posturi de transformare, branșamente etc.), inclusiv extinderi în zonele vizate de dezvoltări urbanistice</p> <p>1.5.2. Extinderea rețelei de iluminat public în zonele neacoperite de rețea și înlocuirea corpurilor de iluminat existente cu unele eficiente energetic, de tip LED</p> <p>1.5.3. Înființarea rețelei de</p>	<p>Lipsa rețelei de distribuție a gazelor naturale</p> <p>Uzura și eficiența energetică redusă a sistemului de iluminat public</p>	<p>O.P.3. "O Europă mai conectată"</p> <p>O.P.2. "O Europă mai ecologică, fără emisii de carbon"</p>	<p>Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny", AFM)</p> <p>Fonduri proprii ale operatorului de distribuție a energiei electrice și gaze</p> <p>Fonduri private (energie regenerabilă)</p> <p>Bugetul local</p>

	distribuție a gazelor naturale			
1.6. Asigurarea conectivității digitale a comunei, inclusiv în vederea creșterii siguranței spațiilor publice	<p>1.6.1. Implementarea unui sistem de monitorizare și supraveghere video</p> <p>1.6.2. Extinderea rețelei de telecomunicații (stații, fibră optică), în vederea asigurării accesului la broadband pe întreg teritoriul comunei, inclusiv îngroparea cablurilor în canalizație subterană, unde va fi posibil.</p>	Lipsa unui sistem extins și modern de supraveghere video	O.P. 1 "O Europă mai inteligentă "	Bugetul local Fonduri private ale operatorilor
1.7. Îmbunătățirea accesului la educație și formare inițială, precum și la învățare pe tot parcursul vieții, cu precădere pentru copii și tinerii proveniți din	1.7.1. Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ, inclusiv a spațiilor cu destinație educațională și conexă (de ex. săli și terenuri de sport școlar, spații de depozitare, curți etc.)	<p>Scăderea accentuată a populației școlare</p> <p>Ponderea redusă a populației cu studii medii și superioare</p>	O.P.4. "O Europă mai socială"	<p>POEO 2021-2027</p> <p>PNRR</p> <p>Bugetul de stat (MEN, CNI)</p> <p>Bugetul local</p>

<p>medii vulnerabile</p>	<p>1.7.2. Achiziționarea unui microbuz școlar modern, electric</p> <p>1.7.3. Acordarea de burse pentru elevi și sprijinirea altor măsuri derulate în parteneriat, menite să prevină abandonul școlar și să îmbunătățească performanțele elevilor</p> <p>1.7.4. Implementarea unor programe de tip "After-School" și de educație remedială pentru tinerii aflați în risc de abandon</p> <p>1.7.5. Implementarea de inițiative, în parteneriat cu alte instituții publice și/sau organizații private, pentru formarea inițială / continuă a cetățenilor proveniți din</p>			
---------------------------------	---	--	--	--

	grupuri vulnerabile (de ex. persoane casnice, lucrători neremunerați în agricultură, persoane cu dizabilități etc.)			
1.8. Creșterea accesului cetățenilor la servicii medicale de bază de calitate	<p>1.8.1. Modernizarea și dotarea dispensarului uman și înființarea de puncte sanitare în satele componente</p> <p>1.8.2. Construcția de capele mortuare</p>	<p>Starea necorespunzătoare și nivelul precar de dotare a dispensarului comunal</p> <p>Lipsa capelor mortuare</p>	O.P.4. "O Europă mai socială"	<p>POS 2021-2027</p> <p>POIDS 2021-2027</p> <p>PNRR</p> <p>Bugetul de stat (MS etc.)</p> <p>Bugetul local</p>
1.9. Asigurarea incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a persoanelor expuse riscului de sărăcie și de marginalizare	<p>1.9.1. Înființarea de noi servicii sociale publice la nivel local (centre integrate medico-sociale, centre de zi pentru vârstnici)</p> <p>1.9.2. Sprijinirea inițiativelor private de înființare a unor centre / servicii sociale (de ex. aziluri pentru bătrâni)</p>	Lipsa unor servicii sociale publice și private pentru categoriile vulnerabile	O.P.4. "O Europă mai socială"	<p>PNS 2021-2027 (GAL)</p> <p>POIDS 2021-2027</p> <p>Bugetul de stat</p> <p>Bugetul local</p> <p>Fonduri private</p>

<p>1.10. Diversificarea oportunităților de recreere pentru cetățeni</p>	<p>1.10.3. Întreținerea și dotarea căminelor culturale și a bibliotecii comunale</p> <p>1.3.2. Sprijinirea financiară și logistică a organizațiilor (ansambluri, grupuri, cluburi sportive) și evenimentelor culturale și sportive de la nivel local</p> <p>1.3.3. Sprijinirea financiară a cultelor religioase din comună</p> <p>1.3.4. Modernizarea și întreținerea locuri de joacă pentru copii din curțile unităților de învățământ și din spațiile publice</p> <p>1.3.5. Amenajarea de spații de agrement (de ex. locuri de picnic, scuaruri, mici spații verzi etc.)</p>	<p>Oferta culturală aproape inexistentă</p> <p>Lipsa unor facilități atractive de petrecere a timpului liber și de practicare a sportului</p>	<p>O.P.5. "O Europă mai apropiată de cetățeni"</p>	<p>PNS 2021-2027</p> <p>Bugetul de stat (CNI etc.)</p> <p>Bugetul local</p> <p>Fondurile private</p> <p>Donații / sponsorizări</p>
--	--	---	--	--

	<p>1.3.6. Amenajarea de terenuri de sport și/sau asigurarea accesului la cele din curțile școlilor după cursuri</p>		
--	---	--	--

Obiectivul specific nr. 2: Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a sectorului privat din sfera agricolă și non-agricolă, în vederea creșterii ocupării și a veniturilor cetățenilor

Țintă asumată: La orizontul anului 2027, comuna Aluniș va fi mai atractivă pentru înființarea și dezvoltarea unei afaceri, ceea ce va atrage după sine o dublare a numărului de locuri de muncă din sectorul privat și o creștere a veniturilor pentru cetățeni.

Prin prisma resursei extensive de terenuri arabile, pășuni, fânețe și livezi, agricultura va rămâne un sector vital pentru economia locală, însă practicile tradiționale de subzistență ale fermierilor locali vor fi înlocuite treptat cu unele moderne, adaptate la dinamica pieței globale. Astfel, în anul 2027 vor exista mai multe exploatații medii și mari, dotate cu utilaje performante și personal de specialitate, orientate către piață, în timp ce numărul persoanelor ocupate informal în sectorul agricol se va reduce semnificativ. În altă ordine de idei, va crește numărul de asocieri în cadrul unor cooperative, mai ales pentru produse de nișă, precum și de inițiative antreprenoriale în ramuri agricole cu valoare adăugată ridicată, precum agricultura ecologică, pomicultura, legumicultura, creșterea animalelor etc., a căror producție va fi comercializată inclusiv online și prin lanțuri scurte de furnizare. Atragerea de fonduri europene destinate sectorului agriculturii va fi principalul vector al acestor transformări.

În sfera activităților non-agricole, vom asista la apariția și dezvoltarea de mici afaceri locale în domenii precum procesarea materiilor prime din zonă (mai ales, industria alimentară sau a prelucrării lemnului), construcțiile, transporturile, comerțul și diferitele prestări de servicii (de ex. reparații diverse, frizerie-coafor etc.).

În domeniul turismului, vor apărea diferite inițiative private destinate mai ales serviciilor de cazare, alimentație publică, recreere pentru turiști români și străini din zone urbane, care sunt interesați de agroturism (mici pensiuni amplasate în zone liniște, cu arhitectură tradițională dar și confort ridicat, unde pot consuma produse locale etc.) și ecoturism (de ex. călărie, drumeții, mersul cu bicicleta), la care se va adăuga și o componentă culturală legată de vizitarea monumentelor istorice (bisericele, conacul) și organizarea unor evenimente locale.

Administrația locală va sprijini toate inițiativele private din comună prin diferite instrumente: punerea la dispoziția fermierilor, prin închiriere, a pășunilor publice; concesionarea / vânzarea

de terenuri către investitorii interesați; promovarea turistică a zonei, prin intermediul Centrului de Informare Turistică realizat cu fonduri europene;

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național ²
---------------------------	-----------------	--	---	--

² Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

<p>2.1. Sprijinirea inițiativelor private generatoare de locuri de muncă și de venituri suplimentare pentru locuitorii comunei</p>	<p>2.1.1. Identificarea și reglementarea urbanistică a terenurilor publice și private pretabile pentru activități economice (agricultură, industrie, comerț și servicii).</p> <p>2.1.2. Asigurarea infrastructurii publice de acces și tehnico-edilitare în zonele vizate de proiecte de investiții private.</p> <p>2.1.3. Informarea constantă, inclusiv în parteneriat cu instituțiile abilitate, a fermierilor și a agenților economici din comună cu privire la opțiunile de accesare de fonduri europene sau guvernamentale pentru înființarea și dezvoltarea fermelor /</p>	<p>Numărul mare de exploatații agricole foarte mici, de subzistență și necompetitive pe piață</p> <p>Vârsta medie ridicată a fermierilor și interesul scăzut al tinerilor pentru agricultură</p> <p>Slaba dezvoltare a structurilor asociative în agricultură</p> <p>Scăderea efectivelor de animale din gospodăriile populației</p> <p>Numărul mic de agenți economici și de locuri de muncă în sectorul privat</p> <p>Lipsa unor spații amenajate pentru comercializarea produselor locale</p>	<p>O.P.1. "O Europă mai inteligentă "</p>	<p>PNS 2021-2027</p> <p>POR 2021-2027</p> <p>POIDS 2021-2027</p> <p>Bugetul de stat (AIPPIMM etc.)</p> <p>Bugetul local</p> <p>Fonduri private</p>
---	---	--	---	--

	<p>afacerilor (de ex. PNS, GAL etc.).</p> <p>2.1.4. Sprijinirea proiectelor private de investiții (reglementări PUG; concesionare / vânzare / închiriere de terenuri; extindere /modernizare căi de acces, rețele edilitare; reducere birocrăție legată de autorizări, avize, acorduri; medierea contactului cu alte autorități, cu furnizori de utilități, cu persoanele apte de muncă din localitate; acordarea unor facilități fiscale temporare pentru plata taxelor și impozitelor locale etc.).</p> <p>2.1.5. Organizarea unor spații temporare de expunere și vânzare a</p>			
--	--	--	--	--

	<p> produselor artizanale locale (de ex. amenajarea de piețe volante, participarea cu stand local la târguri, inclusiv cu sprijinul Asociației "Produs de Cluj) și promovarea/vânz area in mediul online a acestora (de ex. înrolarea producătorilor locali în magazinul virtual "Produs de Cluj") </p>			
--	--	--	--	--

<p>2.1. Afirmarea comunei ca destinație turistică</p>	<p>2.1.1. Sprijinirea financiară a cultelor religioase în vederea restaurării bisericilor-monument și a introducerii lor în pachete turistice.</p> <p>2.1.2. Instalarea de panouri de informare și indicatoare la obiectivele turistice din comună.</p> <p>2.1.3. Sprijinirea funcționării Centrului de Informare Turistică, inclusiv a promovării online a comunei ca destinație turistică pentru români și străini.</p>	<p>Starea precară de conservare a monumentelor istorice și lipsa integrării lor în produse turistice</p> <p>Lipsa unei infrastructuri turistice</p>	<p>O.P.5. "O Europă mai aproape de cetățeni"</p>	<p>POR 2021-2027</p> <p>PNS 2021-2027</p> <p>Fonduri private</p> <p>Bugetul local</p>
--	---	---	--	---

Obiectivul specific nr. 3: Asigurarea unei dezvoltări durabile a comunei, prin reducerea poluării, a consumului de energie din surse convenționale și a expunerii la riscuri naturale și antropice

Țintă asumată: La momentul 2027, comuna Aluniș va fi aliniată la prevederile tuturor directivelor europene cu privire la protecția mediului. Astfel, în ceea ce privește managementul deșeurilor, gradul de colectare selectivă și de reciclare a deșeurilor menajere și asimilate va crește, prin investiții în infrastructura de colectare (amenajare de spații de depozitare dotate cu containere pentru colectare selectivă) și asigurarea unor servicii de salubritate corespunzătoare de către operatorul privat selectat de către ADI Eco-

Metropolitan. Administrația locală va dota satele cu coșuri de gunoi și va asigura salubritatea spațiilor publice cu ajutorul personalului propriu și a echipamentelor achiziționate în acest scop. De asemenea, cetățenii vor fi încurajați să reducă volumul de deșeurii generat, atât prin colectarea selectivă a deșeurilor reciclabile, cât și prin compostarea în propria gospodărire a deșeurilor biodegradabile. De asemenea, fermierii locali, funcție de numărul de animale deținut, vor amenaja platforme de depozitare a deșeurilor de grajd.

Infrastructura publică de alimentare cu apă și canalizare va fi extinsă în toate satele componente, inclusiv cu realizarea branșamentelor/racordurilor până la locuințe, ceea ce va reduce semnificativ riscul de poluare a apelor. De asemenea, administrația locală va întreprinde măsuri de prevenire a depozitării ilegale de deșeurii (de ex. instalarea de camere de supraveghere video în zonele vulnerabile, precum malurile și albiile cursurilor de apă) și le va elimina cu personalul și echipamentele proprii.

În ceea ce privește conservarea patrimoniului natural, va fi elaborat și adoptat amenajamentul pastoral. De asemenea, Ocolul Silvic Gherla va actualiza și implementa amenajamentul silvic pentru fondul de pădure de la nivelul local. Cele două instituții (la care s-ar putea adăuga și eventuale asociații/fundații) vor colabora pentru identificarea de terenuri degradate care să fie împădurite. De asemenea, proprietarii privați de terenuri agricole subutilizate vor fi încurajați să acceseze fonduri europene pentru împădurirea acestora.

În domeniul adaptării la schimbările climatice, se vor respecta cu strictețe reglementările din noul PUG cu privire la autorizarea construcțiilor în zonele expuse riscurilor geomorfologice, plantarea cu vegetație absorbantă a malurilor râurilor, igienizarea și decolmatarea acestora, întreținerea și extinderea lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor, plantarea de perdele forestiere etc. O atenție deosebită se va acorda colaborării cu instituțiile abilitate (ABA Someș-Tisa și ANIF) pentru amenajarea și întreținerea lucrărilor de amenajare a cursurilor de apă, de desecare, de prevenire a alunecărilor de teren și a eroziunii.

Intervențiile de reabilitare și modernizare a clădirilor publice din comună vor avea o componentă de creștere a performanței energetice (izolare termică, tâmplărie termoizolantă, modernizarea instalațiilor de încălzire, înlocuirea corpurilor de iluminat cu unele eficiente energetic, ventilație etc.), dar și de producere a energiei din surse regenerabile (panouri fotovoltaice, pompe de căldură). Clădirile publice noi vor fi construite doar în conformitate cu standardele nZEB. Întreg sistemul de iluminat din comună va fi prevăzut cu lămpi de tip LED și funcție de telegestiune. Cetățenii vor fi încurajați să acceseze programele guvernamentale pentru dotarea gospodăriilor cu panouri fotovoltaice, iar investițiile private din acest domeniu vor fi sprijinite de administrația publică locală, în limitele prevăzute de legislația existentă.

De asemenea, vor fi continuate investițiile pentru dotarea conform standardelor actuale a Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență cu echipamente moderne de intervenție, modernizarea sistemului avertizare a populației în caz de situații de urgență, extinderea și întreținerea hidranților, precum și pentru formarea voluntarilor.

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național ³
3.1. Conservarea patrimoniului natural al comunei și reducerea presiunii antropice asupra factorilor de mediu	3.1.1. Sprijinirea operatorului desemnat pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere și asimilate (de ex. colectarea taxei de salubritate, dotarea cetățenilor cu recipiente pentru colectare selectivă etc.) 3.1.2. Prevenirea și eliminarea depozitelor ilegale de deșeuri (de ex. de pe malurile sau din albiile cursurilor de apă) și igienizarea spațiilor publice	Existența unor surse locale de poluare, legate mai ales de practici agricole și casnice învechite și de lipsa unor dotări edilitare	O.P.2. "O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon"	PODD 2021-2027 PNS 2021-2027 Bugetul de stat (AFM etc.) Bugetul local

³ Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

3.1.3.
Amenajarea unei
platforme de
colectare și
gestionare a
deșeurilor de
grajd

3.1.4. Montarea
de coșuri de
gunoi pe străzi și
în diferite spații
publice

3.1.5. Extinderea
și modernizarea
rețelei de puncte
de colectare
selectivă prin
aport voluntar a
deșeurilor
menajere, din
construcții /
demolări etc.

3.1.6.
Deszăpezirea
drumurilor
publice în sezonul
de iarnă

3.1.7.
Întreținerea
peisagistică a
spațiilor verzi, a
cimitirelor
existente și
toaletarea
arborilor de pe
spațiul public.

	<p>3.1.8. Împădurirea terenurilor neproductive de pe teritoriul comunei.</p> <p>3.1.7. Elaborarea și implementarea amenajamentului pastoral</p> <p>3.1.8. Amenajarea de noi zone verzi în intravilanul satelor</p>			
<p>3.2. Reducerea consumului de energie al clădirilor și promovarea utilizării resurselor regenerabile</p>	<p>3.2.1. Construcția, consolidarea și reabilitarea termică a clădirilor publice exclusiv în conformitate cu standardele nZEB</p> <p>3.2.2. Instalarea de panouri fotovoltaice pe clădirile publice, în vederea reducerii cheltuielilor cu energia convențională.</p> <p>3.2.3. Sprijinirea proiectelor private de valorificare a</p>	<p>Gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor de grajd</p>	<p>O.P.2. "O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon"</p>	<p>PODD 2021-2027</p> <p>PNRR</p> <p>Bugetul de stat (AFM)</p> <p>Bugetul local</p> <p>Fondurile proprii ale operatorilor</p>

	<p>resurselor de energie regenerabilă</p> <p>3.2.4. Sprijinirea inițiativelor private de creștere a eficienței energetice a clădirilor de locuit (de ex. informarea proprietarilor cu privire la oportunitățile de finanțare disponibile în acest scop)</p>			
<p>3.3. Reducerea gradului de expunere al comunei la hazarduri naturale și antropice, respectiv consolidarea capacității de gestionare a situațiilor de urgență la nivel local</p>	<p>3.3.1. Amenajarea cursurilor de apă cu risc de inundații, inclusiv în parteneriat cu alte instituții</p> <p>3.3.2. Executarea de lucrări de întreținere și igienizare a cursurilor de apă; amenajarea și întreținerea șanțurilor / rigolelor de scurgere a apelor pluviale.</p>	<p>Expunerea comunei la o serie de hazarduri naturale și antropice</p> <p>Dotarea precară a SVSU</p>	<p>O.P.2. "O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon"</p>	<p>PNS 2021-2027 (GAL)</p> <p>PODD 2021-2027</p> <p>PNRR</p> <p>Bugetul de stat (ANIF, Apele Române)</p> <p>Bugetul local</p>

	<p>3.3.3. Dotarea SVSU cu echipamente de intervenție pentru situații de urgență și formarea voluntarilor.</p> <p>3.3.4. Instalarea de hidranți pentru stingerea incendiilor în satele nedesevite în prezent de rețea de alimentare cu apă</p> <p>3.3.5. Achiziționarea și instalarea de mijloace moderne de avertizare a populației în caz de situații de urgență</p> <p>3.3.6. Plantarea versanților expuși riscului de activare geomorfologică și/sau montarea de ziduri de sprijin</p>			
--	---	--	--	--

Obiectivul specific nr. 4: Întărirea capacității de planificare și implementare a administrației publice locale, cu accent pe digitalizare, profesionalism, atragere de resurse externe pentru dezvoltare, cooperare și transparență

Țintă asumată: La orizontul anului 2027, comuna Aluniș va beneficia de o administrație locală consolidată, atât în ceea ce privește planificarea / reglementarea dezvoltării, cât și implementarea proiectelor de investiții publice și furnizarea de servicii publice pentru cetățeni și mediul de afaceri.

Astfel, în sfera planificării, dezvoltarea comunei se va baza pe noul PUG și pe Strategia de Dezvoltare Locală, care au fost elaborate simultan, asigurând astfel o coerență a viziunii pentru intervalul de timp vizat. La acestea se vor adăuga acte documente de reglementare subsecvente (PUZ-uri și PUD-uri, respectiv diferite planuri sectoriale, de ex. în ceea ce privește managementul riscurilor, serviciile sociale etc.). De asemenea, toate imobilele din comună vor fi înregistrate gratuit în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară.

În ceea ce privește capacitatea de implementare a proiectelor de investiții publice și de furnizare a serviciilor publice de calitate către cetățeni și mediul de afaceri, se vor realiza investiții pentru reabilitarea, modernizarea și dotarea spațiilor administrative, achiziționarea de echipamente hardware și programe informatice, formarea continuă a personalului propriu și achiziționarea de servicii externe specializate pentru sarcinile care nu pot realizate de către aparatul de specialitate al Primăriei (de ex. proiectare, atragere de fonduri europene și management de proiect, supervizare de lucrări, întocmire de studii de specialitate, publicitate etc.). Transformarea digitală a activității Primăriei va implica și dezvoltarea de noi servicii electronice pentru utilizatori, precum plata taxelor și impozitelor locale, descărcarea și încărcarea de documente, emitere de avize și acorduri etc. De asemenea, se va implementa arhivarea electronică a documentelor instituției.

Bugetul comunei va înregistra creșteri semnificative față de nivelul din prezent, în principal prin accesarea de fonduri europene, guvernamentale și creșterea bazei de impozitare locale, odată cu atragerea de investiții private. Cheltuielile curente vor fi reduse ca pondere în buget, în principal prin internalizarea unor lucrări de interes public (salubritate stradală, toaletare vegetație, decolmatare cursuri de apă, întreținere drumuri etc.), reducerea costurilor cu întreținerea periodică a drumurilor (prin asfaltarea acestora), externalizarea serviciilor publice de apă și canalizare către operatorul regional, dar mai ales prin reducerea costurilor cu energia (prin reabilitarea termică a clădirilor și dotarea lor cu panouri solare, înlocuirea corpurilor de iluminat cu unele de tip LED, achiziția de autovehicule electrice etc.).

Transparentizarea activității administrative va fi îmbunătățită prin consultări periodice cu cetățenii din fiecare sat component, actualizarea site-ului WEB cu o interfață mai prietenoasă și cu date recente, transmiterea live a ședințelor de Consiliu Local pe paginile de Social Media, utilizarea site-ului și a conturilor de Social Media pentru realizarea de sondaje online pe diverse teme, editarea periodică și transmiterea în format electronic și tipărit a unei gazete

locale cu informații de interes public pentru cetățeni (investiții în derulare sau în pregătire, oportunități de finanțare etc.).

Componenta de cooperare internă și externă va fi consolidată, prin sprijinirea financiară și participarea activă la funcționarea structurilor de tip ADI și GAL, creșterea numărului de acțiuni implementate în parteneriat cu alte instituții (CJ Cluj, Instituția Prefectului, UAT-uri etc.) și organizații non-profit / private (ONG-uri, companii private) în diferite domenii, de la protecția mediului, până la cultură sau sport, precum și prin dezvoltarea relațiilor externe, de exemplu prin încheierea de acorduri de înfrățire cu localități din străinătate.

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoile locale la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național ⁴
4.1. Asigurarea unei baze solide de planificare strategică și control al dezvoltării comunei	4.1.1. Finalizarea procesului de înregistrare sistematică gratuită (întâbulare) a imobilelor în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară 4.1.2. Implementarea reglementărilor stabilite prin noul PUG / RLU, elaborarea de PUZ-uri publice	Numărul mare de imobile neînregistrate în sistemul de cadastru	O.P.5. "O Europă mai aproape de cetățeni"	POR 2014-2020 Bugetul de stat (ANCPI etc.) Bugetul local

⁴ Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

pentru noile zone de extindere / reconversie și colaborarea cu instituția Arhitectului Șef de la nivel județean

4.1.3. Implementarea, monitorizarea și evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală, precum și a altor planuri locale (de ex. amenajament pastoral, PAAR etc.)

4.1.4. Sprijinirea și implicarea activă în procesul de pregătire a unor documente de planificare de la nivel microregional sau județean (de ex. programul județean de transport, strategia GAL, planurile elaborate de ADI-uri etc.)

<p>4.2. Dezvoltarea capacității administrației locale de a implementa planurile strategice de dezvoltare a comunei și de a furniza servicii publice care să satisfacă nevoile cetățenilor</p>	<p>4.2.1. Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea spațiilor administrative</p> <p>4.2.2. Dotarea Primăriei și a serviciilor din subordinea sa/a CL cu utilaje și echipamente pentru lucrări de interes comunitar (de ex. salubritate, dezăpezire, lucrări edilitare etc.)</p> <p>4.2.3. Digitalizarea administrației locale și a serviciilor publice (dotarea cu hardware și programe informatice; refacerea și actualizarea site-ului WEB al Primăriei; implementarea de servicii online pentru cetățeni – plăți, descărcare / încărcare documente, sesizări, audiențe</p>	<p>Nivelul încă redus de digitalizare al Primăriei și lipsa serviciilor publice online</p> <p>Existența unor clădiri administrative care necesită reabilitare, modernizare și dotare</p> <p>Încasările reduse la bugetul local din surse proprii și din fonduri europene</p>	<p>O.P.5. "O Europă mai aproape de cetățeni"</p>	<p>PNS 2021-2027 (GAL)</p> <p>PNRR</p> <p>Alte Programe Operaționale aferente perioadei de programare 2021-2027</p> <p>Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny), CNI etc.)</p> <p>Fonduri private, inclusiv PPP</p> <p>Bugetul local</p>
--	---	--	--	---

	<p>etc; implementarea de soluții de semnătură electronică și de management a documentelor / arhivare electronică etc.)</p> <p>4.2.4. Formarea continuă a personalului propriu, în baza unor planuri anuale, în vederea întăririi cunoștințelor și competențelor deficitare</p> <p>4.2.5. Organizarea de vizite de studiu și schimburi de bune practici cu alte administrații locale din țară cu performanțe în diferite domenii</p> <p>4.2.6. Încheierea și operaționalizarea (schimburi de bune practici, delegații, donații, activități cultural-sportive etc.) de acorduri de înfrățire și de</p>			
--	--	--	--	--

	<p>colaborare cu localități din alte țări</p> <p>4.2.7. Contribuția financiară și implicarea activă în toate activitățile structurilor asociative din care face parte UAT-ul (GAL, ADI-uri, Asociația Comunelor etc.)</p> <p>4.2.8. Încheierea și operaționalizarea de parteneriate cu organizații non-profit, instituții publice locale și centrale, companii private etc. pentru realizarea unor activități și investiții în interesul comunității (de ex. servicii sociale, protecția mediului, dezvoltare și promovare turistică, activități cultural-sportive, atragerea de investitori etc.)</p>			
--	--	--	--	--

	<p>4.2.9. Asigurarea unei implicări reale și transparente a cetățenilor în procesul decizional și chiar în implementarea unor măsuri din strategia locală (de ex. organizarea de consultări și dezbateri publice periodice în satele componente, inclusiv prin structuri de tipul "Sfatul bătrânilor"; realizarea de sondaje online pe site-ul Primăriei și conturi de Social Media; înregistrarea și transmiterea live a ședințelor de Consiliu Local; publicarea dispozițiilor și a hotărârilor Primarului, respectiv CL pe site-ul WEB; derularea de campanii de voluntariat – de ex. pentru</p>			
--	---	--	--	--

	<p>igienizarea unor spații publice, sprijinirea unor cazuri sociale etc.)</p> <p>4.2.10. Contractarea de expertiză externă pentru pregătirea și managementul proiectelor cu finanțare externă, inclusiv comunicarea permanentă cu autoritățile care gestionează programele de finanțare</p>			
--	---	--	--	--

CAPITOLUL III. PLANUL DE ACȚIUNE ȘI MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ALUNIȘ

III.1. PORTOFOLIUL (FIȘELE) DE PROIECTE PRIORITARE ALE COMUNEI PENTRU PERIOADA 2022-2027:

Atingerea obiectivelor asumate prin Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Aluniș pentru perioada 2021-2027 implică implementarea următoarelor proiecte prioritare de investiții:

Proiectul Prioritar nr. 1

Titlul proiectului	Modernizare drumuri de interes local în comuna Aluniș – Etapa II
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.2. Creșterea mobilității în interiorul comunei, creșterea siguranței în trafic și reducerea poluării prin modernizarea drumurilor de interes local
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede modernizarea drumurilor comunale care asigură accesul în satele Pruneni și Vale, precum și a străzilor pietruite / de pământ care nu au făcut obiectul proiectelor de asfaltare derulate anterior de administrația locală, inclusiv șanțuri/rigole de scurgere a apelor pluviale, poduri, podețe, accese la locuințe, marcare, semnalizare etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	3.000.000 Euro

Sursele potențiale de finanțare	Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny", alte programe) Bugetul local
--	--

Proiectul Prioritar nr. 2

Titlul proiectului	Modernizare drumuri de exploatare agricolă în comuna Aluniș
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.2. Creșterea mobilității în interiorul comunei, creșterea siguranței în trafic și reducerea poluării prin modernizarea drumurilor de interes local
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede modernizarea a circa 10 km de drumuri de exploatare agricolă / forestieră, inclusiv șanțuri de scurgere a apelor pluviale, poduri, podețe, semnalizare, marcare etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	1.000.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNS 2021-2027 Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 3

Titlul proiectului	Amenajare trotuare și alei pietonale în comuna Aluniș
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.3. Încurajarea transportului în comun și a celui nemotorizat, în vederea reducerii emisiilor de CO2
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede amenajarea de trotuare și alei pietonale pe o lungime de circa 10 km de-a lungul drumurilor / străzilor principale din satele componente, inclusiv pasaje / punți pietonale
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	500.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNS 2021-2027 (inclusiv GAL) Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny", alte programe) Bugetul CJ Cluj (pentru trotuarele de-a lungul DJ) Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 4

Titlul proiectului	Amenajare piste și parcări pentru biciclete în comuna Aluniș
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.3. Încurajarea transportului în comun și a celui nemotorizat, în vederea reducerii emisiilor de CO2
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș/Compania de Apă Someș S.A.
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede amenajarea de piste pentru biciclete care să asigure legătura între satele componente și satul-reședință, dar și conexiunea cu UAT-urile învecinate
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	500.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNRR Bugetul de stat Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 5

Titlul proiectului	Extindere rețea apă potabilă în localitățile Pruneni, Corneni și Vale, comuna Aluniș, județul Cluj
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.4. Extinderea infrastructurii de apă și apă uzată
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș / Compania de Apă Someș S.A.
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede extinderea rețelei publice de alimentare cu apă în satele Corneni (4,7 km), Vale (4,1 km) și Pruneni (2,1 km), inclusiv realizarea unei aducțiuni de 9,8 km, a 3 rezervoare și a 2 stații de pompare.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	PT recepționat
Bugetul estimativ	1.750.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PODD 2021-2027 Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny") Bugetul local Fondurile proprii ale operatorului regional

Proiectul Prioritar nr. 6

Titlul proiectului	Înființare sistem de canalizare și epurare a apelor uzate în satele Ghirolt, Pruneni, Vale și Corneni, comuna Aluniș
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.4. Extinderea infrastructurii de apă și apă uzată
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș / Compania de Apă Someș S.A.
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede extinderea rețelei de canalizare, construirea unei/unor stații noi de epurare, pompe, conducte de refulare, inclusiv racorduri noi pentru consumatorii din satele Ghirolt, Pruneni, Vale și Corneni.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	3.000.000
Sursele potențiale de finanțare	PODD 2021-2027 PNRR Bugetul de stat (PNI "Anghel Saligny", alte programe) Bugetul local Fondurile proprii ale operatorului regional

Proiectul Prioritar nr. 7

Titlul proiectului	Extinderea și modernizarea sistemului de iluminat public stradal din comuna Aluniș
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.5. Asigurarea necesarului de energie și a iluminatului public în condiții de eficiență
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede extinderea sistemului de iluminat public în zonele nedeservite, înlocuirea tuturor punctelor luminoase cu unele de tip LED și implementarea unui sistem de telegestiune
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	250.000
Sursele potențiale de finanțare	Bugetul de stat (AFM) Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 8

Titlul proiectului	Achiziționare microbuz școlar electric, inclusiv stație de încărcare, în comuna Aluniș
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.7. Îmbunătățirea accesului la educație și formare inițială, precum și la învățare pe tot parcursul vieții, cu precădere pentru copii și tinerii proveniți din medii vulnerabile
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș / ISJ Cluj / MLPDA / MEN
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede achiziționarea unui microbuz electric școlar, inclusiv dotarea cu o stație de încărcare electrică a acestuia, care să asigure transportul elevilor, inclusiv în perspectiva unei restructurări suplimentare a rețelei școlare în viitor (de ex. prin închiderea școlii și a grădiniței din Ghirolt).
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	100.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNRR Bugetul de stat

Proiectul Prioritar nr. 9

Titlul proiectului	Înființare centre social pentru persoane vârstnice în comuna Aluniș
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului cetățenilor și a mediului de afaceri local la infrastructura și serviciile publice de bază, în vederea revitalizării socio-economice și demografice a comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.8. Asigurarea incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a persoanelor expuse riscului de sărăcie și de marginalizare
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Aluniș / ONG-uri cu profil social
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede extinderea, reabilitarea (în conformitate cu standardele nZEB), modernizarea și dotarea unei clădiri existente în vederea găzduirii unui centru social de zi, respectiv a unui centru de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice. Aceasta va dispune de spații administrative, de depozitare materiale, spațiu de petrecere a timpului liber, sală de terapii, grupuri sanitare, sală de gimnastică de recuperare, cabinet psihologic, medical, de fizioterapie, sală de mese cu bucătărie etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2022)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	1.000.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	POIDS 2021-2027, PNS 2021-2027, PNRR Bugetul de stat, Bugetul local Contribuții ale ONG-urilor

III.2. PAȘII NECESARI PENTRU IMPLEMENTAREA PROIECTELOR PRIORITARE

În vederea implementării proiectelor prioritare, dar și a altor măsuri cuprinse în Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Aluniș pentru perioada 2021-2027, recomandăm parcurgerea următorilor pași – pe termen scurt, mediu și lung:

Acțiuni de întreprins pe termen scurt (2022)

Acțiuni	Responsabili
Aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală în cadrul Consiliului Local, prin adoptarea de hotărâri în acest sens	Primăria Aluniș Consiliul Local Consultant
Finalizarea, avizarea și aprobarea PUG și a RLU	Primăria Aluniș Consiliul Local Consultant
Formalizarea / operaționalizarea parteneriatelor necesare pentru implementarea proiectelor cuprinse în lista prioritară de proiecte (de ex. în domeniul serviciilor sociale)	Primăria Aluniș GAL ADI-uri ONG-uri partenere
Finalizarea investițiilor în curs sau cu un stadiu avansat de maturitate (de ex. modernizare străzi în satele Aluniș și Ghirolt)	Primăria Aluniș Consultanți Contractori
Elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice (pentru proiectele aflate la stadiu de idee, respectiv actualizarea celor existente - dacă acestea au expirat sau necesită modificări) aferente proiectelor prioritare din Strategie (identificare terenuri/clădiri, pregătire	Primăria Aluniș Consultanți

documente care să ateste regimul juridic al terenurilor, studii de fezabilitate/DALI, studii de impact, planuri de afaceri, documentații urbanistice, etc.)	
Identificarea, analizarea și selectarea surselor de finanțare pentru proiectele prioritare din Strategie. Pregătirea cererilor de finanțare și a altor documente necesare pentru accesarea respectivelor surse de finanțare.	Primăria Aluniș Consultanți
Identificarea și informarea potențialilor beneficiari privați (de ex. fermieri și întreprinzători locali) asupra surselor de finanțare disponibile pentru aceștia	Primăria Aluniș Autorități de Management / Organisme Intermediare (de ex. AFIR, ADR Nord-Vest) Instituția Prefectului Cluj
Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare și stabilirea graficului de derulare/implementare a proiectelor din Strategia de Dezvoltare Locală	Primăria Aluniș Consiliul Local
Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor umane pentru implementarea cu succes a proiectelor prioritare, prin recrutarea de personal suplimentar, formare profesională a personalului existent, achiziție de servicii de consultanță etc.	Primăria Aluniș

Acțiuni de întreprins pe termen mediu (2023-2026)

Acțiuni	Responsabili
Implementarea proiectelor prioritare (realizare achiziții publice, executare lucrări, etc.), cu precădere a celor realizate cu fonduri europene și de la bugetul de stat	Primăria Aluniș Consultanți
Atragerea de investiții private în comună (de ex. concesionarea / închirierea de terenuri, acordarea unor facilități fiscale pentru firmele care creează un număr mare de locuri de muncă, asigurarea accesului la infrastructura de transport și utilități până la limita proprietății etc.)	Primăria Aluniș Consiliul Local
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare	Primăria Aluniș Consultanți

Acțiuni de întreprins pe termen lung (2027)

Acțiuni	Responsabili
Finalizarea implementării proiectelor prioritare	Primăria Aluniș Consultanți
Evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală pentru perioada 2021-2027 și actualizarea acesteia pentru perioada post 2027	Primăria Aluniș Consiliul Local Consultanți

III.3. MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI. COMUNICAREA AFERENTĂ ACESTEIA

Principalele riscuri la adresa implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Aluniș pentru perioada 2021-2027, așa cum au fost acestea definite la momentul elaborării documentului, sunt:

Risc identificat	Probabilitate de apariție	Impact asupra obiectivelor Strategiei	Măsuri de atenuare a riscurilor și de consolidare a capacității administrației locale
Lansarea cu întârziere a programelor cu finanțare europeană / guvernamentală și durata mare a procedurilor de evaluare-contractare a proiectelor	Ridicată	Ridicat	<p>Pregătirea din timp și temeinică a documentațiilor tehnico-economice aferente proiectelor prioritare în vederea maturizării acestora, mai ales în cazul unor competiții de proiecte de tip "primul venit, primul servit"</p> <p>Monitorizarea permanentă a tuturor apelurilor de proiecte din diferite programe, inclusiv cu sprijinul unui consultant privat, al GAL-ului etc.</p> <p>Contractarea de firme de consultanță cu experiență și succes dovedite în atragerea de fonduri.</p>
Decalarea graficului inițial de implementare al proiectelor, în principal din cauza tergiversării procedurilor de achiziție și a nerespectării	Medie	Ridicată	<p>Achiziționarea de servicii specializate de consultanță în domeniul achizițiilor publice pentru pregătirea temelor de proiectare, a caietelor de sarcini, a documentațiilor de atribuire și a modelelor de contracte pentru a preveni</p>

<p>contractelor încheiate de către operatorii selectați</p>			<p>contestațiile și eventualele litigii</p> <p>Schimbul de bune practici cu UAT-uri care au derulat proceduri similare de achiziție</p> <p>Optarea, ori de câte ori este posibil legal, pentru achiziții directe și contracte-cadru.</p>
<p>Capacitatea operațională redusă a aparatului propriu al Primăriei de a pregăti și gestiona un număr mare de proiecte complexe de investiții</p>	<p>Ridicată</p>	<p>Mediu</p>	<p>Recrutarea de personal suplimentar pe posturile vacante (de ex. urbanism, servicii sociale), cu precădere cu experiență în domeniul managementului de proiect, respectiv prin regândirea organigramei și a modului de alocare a sarcinilor pentru personalul existent.</p> <p>Formarea personalului propriu în domeniile-cheie pentru implementarea strategiei (de ex. management de proiect, urbanism, achiziții publice etc.).</p> <p>Achiziționarea de servicii de consultanță nu doar pentru pregătirea proiectelor, ci și pentru managementul implementării acestora.</p> <p>Colaborarea permanentă cu personalul GAL.</p>

<p>Resursele financiare proprii foarte limitate ale administrației locale pentru a realiza investiții publice mari, chiar și pentru a cofinanța și asigura fluxul de numerar pentru implementarea proiectelor cu finanțare externă</p>	<p>Ridicată</p>	<p>Ridicat</p>	<p>Creșterea gradului de colectare a taxelor și impozitelor locale</p> <p>Eficientizarea exploatarei economice a activelor imobiliare de care dispune comuna (vânzare, concesiune, închiriere imobile)</p> <p>Colaborarea permanentă cu CJ Cluj în vederea atragerii de sume suplimentare alocate proiectelor locale</p> <p>Compensarea veniturilor proprii scăzute prin atragerea de fonduri europene și guvernamentale disponibile în diferite programe.</p> <p>Solicitarea și utilizarea prefinanțării / avansurilor de la finanțatori</p> <p>Promovarea comunei ca destinație de investiții și turism pentru creșterea bazei de impozitare locale.</p> <p>Eficientizarea modului de cheltuire a bugetului local (de ex. reducerea costurilor cu energia prin lucrări de eficientizare, realizarea de lucrări edilitare în regie proprie, analiza atentă a modului de acordare a prestațiilor sociale etc.)</p>
---	-----------------	----------------	--

Pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală au fost organizate interviuri (inclusiv telefonice, pe durata pandemiei) cu Primarul și personalul de execuție din cadrul Primăriei Aluniș, care au vizat colectarea de informații/date, precum și propuneri de proiecte, dar și cu alți actori locali interesați de acest demers (în paralel cu procesul de consultare aferent actualizării Planului Urbanistic General). De asemenea, au fost trimise adrese scrise pentru colectarea unor informații similare. Varianta de lucru a strategiei a fost transmisă de către aparatul Primarului către consilierii locali, înaintea supunerii spre aprobare a acesteia și a fost disponibilă în format fizic și electronic la sediul Primăriei pentru toți actorii interesați în vederea consultării, în condițiile legislației în vigoare, astfel încât să fie colectate observații/completări, care au fost ulterior integrate de consultant în varianta finală a documentului.

După aprobare sa în Consiliul Local, recomandăm ca Strategia de Dezvoltare Locală să fie publicată pe site-ul WEB al Primăriei Aluniș și să fie transmisă spre informare GAL "Someș Transilvan", Consiliului Județean și Instituției Prefectului Cluj, respectiv ADI-urilor din care comuna face parte.

III.4. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Pașii propuși în vederea monitorizării atingerii țintelor asumate prin Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Aluniș sunt:

- La începutul fiecărui an calendaristic, o persoană din aparatul executiv al Primăriei (desemnată printr-o dispoziție a Primarului), va pregăti un scurt raport de progres al implementării Strategiei, la care se va anexa valoarea indicatorilor de realizare imediată aferenți anului precedent. Acesta va fi prezentat conducerii Primăriei, precum și Consiliului Local, în vederea întreprinderii măsurilor de remediere a diferitelor obstacole întâmpinate în calea ducerii la îndeplinire a proiectelor prioritare. Primul astfel de raport va fi prezentat la începutul anului 2023, cu indicatorii aferenți anului 2022;
- Raportul de monitorizare prezentat la începutul fiecărui an va avea următoarea structură minimală:
 - *Introducere: informații succinte privitoare la perioada acoperită de raportul de monitorizare, sursele de date utilizate pentru aprecierea progresului în implementarea Strategiei (de ex. date furnizate de Aparatul de Specialitate, de personalul GAL, de CJ, de operatorul de salubritate etc.), dificultăți întâmpinate.*
 - *Descrierea activităților desfășurate în procesul de monitorizare (de ex. colectarea și centralizarea datelor de la actorii sus-menționați, informări primite de la consultanți, proiectanți, executanți, finanțatori etc.);*
 - *Analiza riscurilor aferente implementării Strategiei (plecând de la riscurile deja prezentate în document, la care se pot adăuga altele identificate pe parcursul implementării);*
 - *Prezentarea proiectelor prioritare care au făcut obiectul procesului de monitorizare, plecând de la fișele prezentate în Strategie;*
 - *Recomandări de eficientizare a implementării fiecărui proiect prioritar în parte;*
 - *Concluzii finale - o apreciere generală privind progresul înregistrat în implementarea Strategiei.*

La finalul perioadei de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală, adică la sfârșitul anului 2026 sau începutul anului 2027, se va genera un Raport final de monitorizare a implementării Strategiei, care se va prezenta de asemenea conducerii Primăriei și Consiliului Local, care va include o analiză a:

- *gradului de realizare a indicatorilor de rezultat cuprinși în strategie;*
- *impactului efectiv în termeni de eliminare a punctelor slabe identificate în Analiza SWOT;*
- *sustenabilității rezultatelor obținute (de ex. asigurarea cheltuielilor de operare și mentenanță aferente obiectivelor realizate, asigurarea necesarului de resurse umane pentru funcționarea acestora etc.);*
- *motivelor care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea proiectelor prioritare;*

- *eventualelor riscuri manifestate și neplanificate;*
- *lecțiilor învățate din implementarea actualei strategii pentru planificarea investițiilor în perioada următoare (post 2027).*

În ceea ce privește actualizarea documentului strategic, lista de proiecte prioritare aferentă Strategiei poate fi completată / modificată de către Consiliul Local, prin adoptarea unei HCL, cu condiția ca noile acțiuni / proiecte să fie subscrise viziunii, obiectivului general, obiectivelor specifice, direcțiilor de acțiune strategică și priorităților de investiții definite pentru intervalul de timp 2021-2027. Pentru a asigura totuși o coerență în timp a efortului de planificare a investițiilor și a resurselor locale, recomandăm că astfel de modificări să fie operate doar în situații de excepție, bine fundamentate: catastrofe naturale (de ex. inundații, alunecări de teren) care impun noi investiții; modificarea unor documente de reglementare care impun măsuri locale de aliniere la acestea; apariția de noi oportunități de finanțare guvernamentală sau europeană etc.

În vederea monitorizării stadiului de implementare a strategiei și a evaluării acesteia, propunem utilizarea următorilor indicatori de rezultat – utilizați în scop de monitorizare anuală, la nivel de obiective specific:

Indicatorii de rezultat (la nivel de obiectiv specific):

Obiectivul specific	Indicatorul de rezultat	U.M.	Valoarea țintă pentru anul 2027	Sursa de documentare
Obiectivul specific nr. 1: Promovarea unei accesibilități sportive, inclusiv la infrastructura de comunicații, și promovarea unei mobilități durabile în rândul tuturor categoriilor de participanți la trafic, în scopul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, a reducerii poluării fonice și a numărului de accidente	Lungimea drumurilor de interes local modernizate	Km.	15	Primărie
	Lungimea drumurilor de exploatare agricolă modernizate	Km.	10	Primărie
	Lungimea pistelor pentru bicicliști amenajate	Km.	15	Primărie
	Lungimea trotuarelor amenajate / modernizate	Km.	10	Primărie
Obiectivul specific nr. 2: Asigurarea accesului tuturor cetățenilor la infrastructură și servicii comunitare de utilități publice la standarde urbane, conforme cu directivele europene din domeniul mediului	Lungime rețea de apă potabilă realizată	Km	21	Primărie Operator regional
	Lungime rețea de canalizare realizată	Km	30	Primărie Operator regional
	Corpuri de iluminat public cu LED instalate	Buc	100	Primărie

și schimbărilor climatice				
Obiectivul specific nr. 3: Prevenirea marginalizării și a excluziunii, prin asigurarea accesului egal al cetățenilor la infrastructură și servicii de educație, sănătate, asistență socială, cultură, sport și recreere de calitate	Unități de învățământ modernizate și dotate	Nr.	1	Primărie
	Microbuze școlare achiziționate	Nr.	1	Primărie
	Centre / servicii sociale nou-înființate	Nr.	1	Primărie
Obiectivul specific nr. 4: Atragerea de noi investiții private, respectiv sprijinirea fermierilor și a întreprinzătorilor locali pentru crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor populației și a încasărilor la bugetul local	Locuri de muncă nou-create în comună	Nr.	100	INS. Baza de date TEMPO Online
	Turiști cazați anual	Nr.	200	INS. Baza de date TEMPO Online
Obiectivul specific nr. 5: Protejarea și conservarea	Gospodării afectate de inundații și alunecări de teren	Nr.	0	Primărie ISU

<p>patrimoniului natural al comunei, reducerea vulnerabilității la riscuri asociate schimbărilor climatice, respectiv asigurarea unei calități ridicate a mediului înconjurător pentru cetățeni</p>	<p>Clădiri publice dotate cu panouri solare</p>	<p>Nr.</p>	<p>5</p>	<p>Primărie</p>
<p>Obiectivul specific nr. 6: Tranziția la un model de guvernare locală și la servicii publice transparente, digitalizate și eficiente, care să asigure un grad ridicat de satisfacție al cetățenilor și mediului de afaceri, respectiv să permită atingerea țintelor stabilite prin documentele locale de planificare</p>	<p>Fonduri europene (inclusiv PNRR) absorbite în perioada 2021-2027</p>	<p>Mil. Euro</p>	<p>3.000.000</p>	<p>Primărie</p>
	<p>PUZ-uri elaborate de administrația locală</p>	<p>Nr.</p>	<p>1</p>	<p>Primărie</p>
	<p>Acorduri de parteneriate semnate cu organizații private în vigoare</p>	<p>Nr.</p>	<p>2</p>	<p>Primărie</p>
	<p>Evenimente de consultare a cetățenilor organizate / an</p>	<p>Nr.</p>	<p>5</p>	<p>Primărie</p>
	<p>Site-uri WEB actualizate</p>	<p>Nr.</p>	<p>1</p>	<p>Primărie</p>
	<p>Servicii publice disponibile online</p>	<p>Nr.</p>	<p>3</p>	<p>Primărie</p>

	Echipamente nou achiziționate pentru servicii publice	Nr.	5	Primărie
	Ponderea imobilelor înscrise în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară	%	100	Primărie

INFRASTRUCTURILE TEHNICE ALE
TERITORIULUI
PROBLEME ȘI DISFUNCȚIONALITĂȚI

Legendă

Rețele de căi de comunicații

Trasee sau sectoare rutiere suprasolicitate

- 0 - 750
- 751 - 3500
- 3501 - 8000
- 8001 - 16000
- 16001 - 32000
- 32001 - 60000
- > 60000

Trasee sau sectoare feroviare suprasolicitate

- 10 - 30 km/h
- 31 - 75 km/h

Trasee sau sectoare feroviare în stare necorespunzătoare de viabilitate

- Cale ferată simplă, neelectrificată, neinteroperabilă
- Cale ferată simplă, electricată, neinteroperabilă
- Cale ferată simplă neelectrificată, neinteroperabilă, dezafectată

Puncte critice ale rețelei de transport

- Lipsa arterelor ocolitoare

Starea podurilor

- Stare calitativă medie
- Stare calitativă rea
- Stare calitativă foarte rea
- Sectoare cu pante

Sectoare cu curbe

- Curbă periculoasă
- Curbă deosebit de periculoasă

Trasee intens solicitate deficitare în asigurarea transportului în comun interlocalități

Gări nmodernizate

- Stare medie
- Starea rea
- Stare foarte rea
- Fără clădire

Zona de protecție a spațiului aerian

Limite administrative

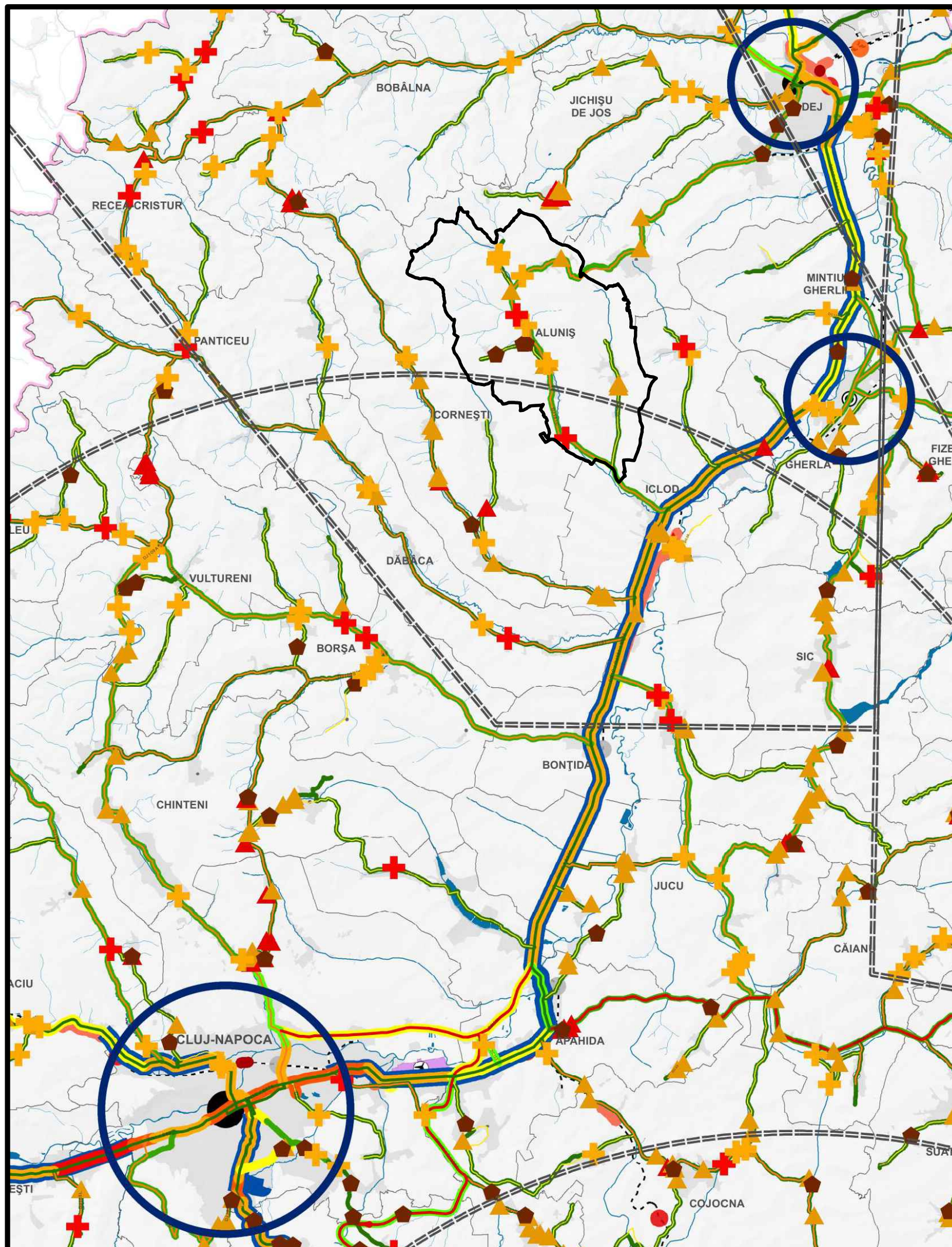
- Limita teritoriului județean
- Limită UATB
- Localități

Hidrografie

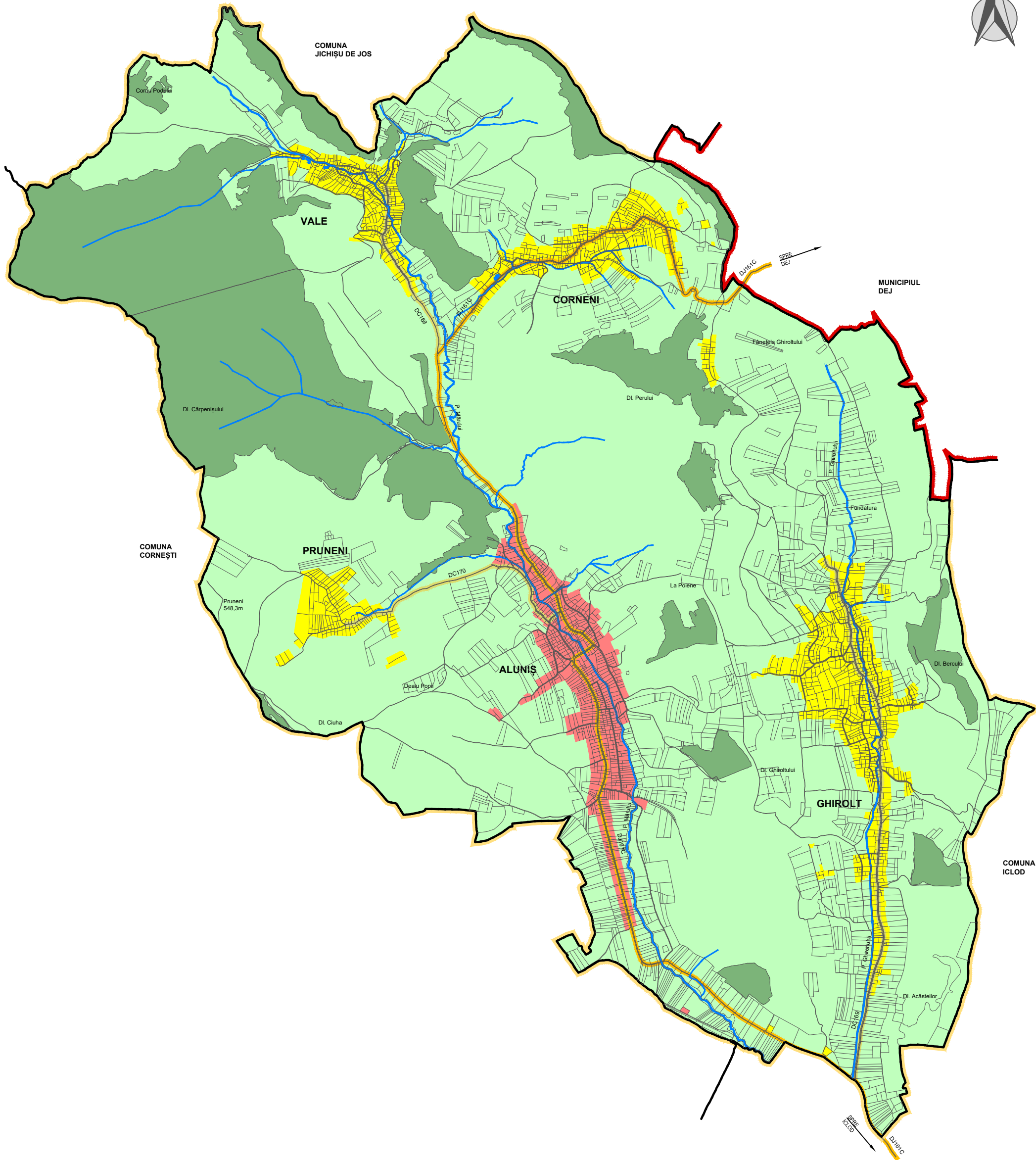
- Cursuri de apă principale
- Cursuri de apă secundare
- Lacuri, iazuri, bălți

Infrastructura de transport

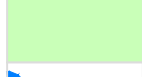

- Autostradă
- Autostrada (în construcție)
- Drum național-european
- Drum național
- Drum județean
- Drum comunal
- Căi feroviare
- Aeroportul Internațional „Avram Iancu”
- Incintă aeroport

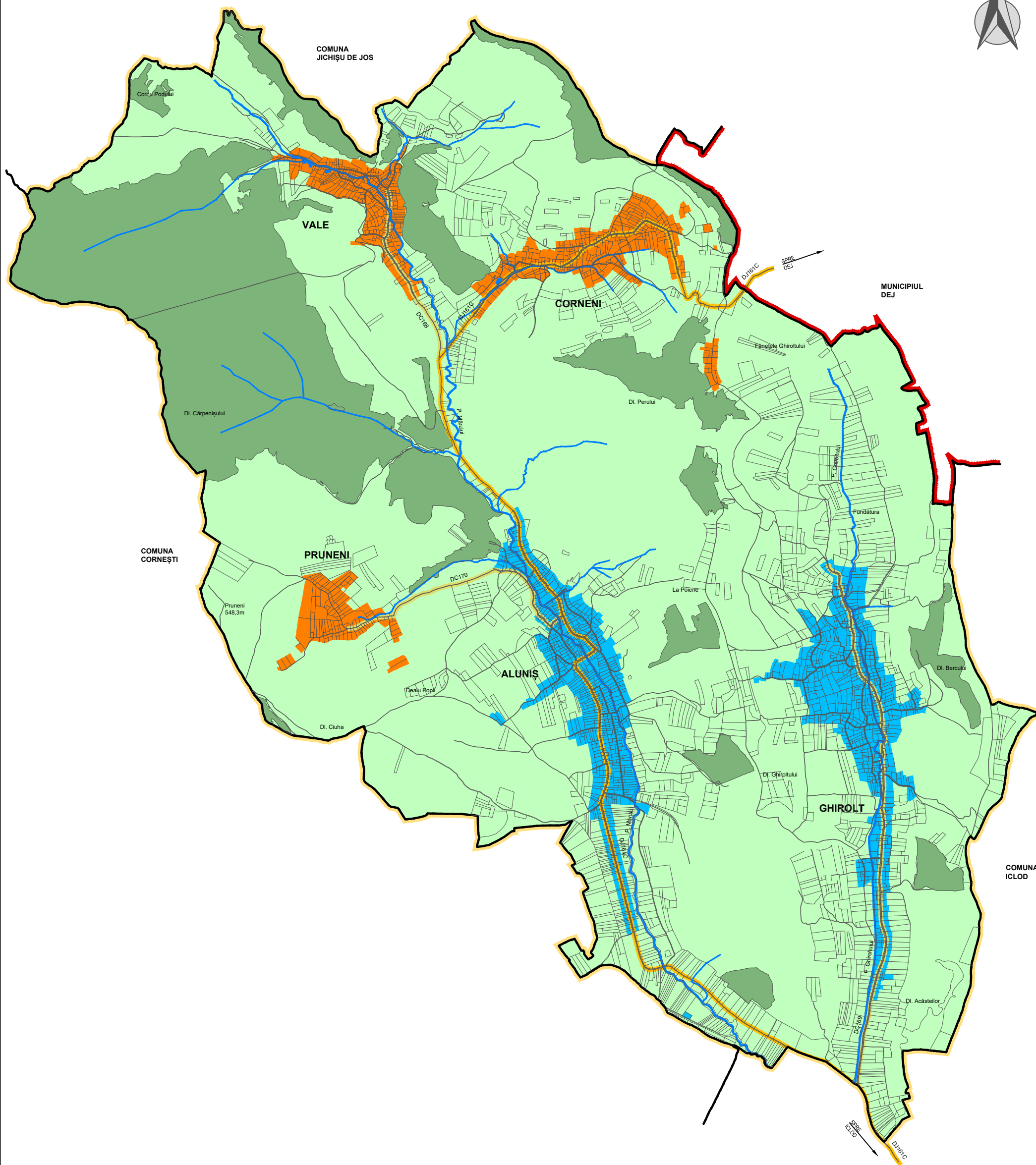
UTILIZAREA TERENURILOR

LEGENDĂ

- SAT REȘEDINȚĂ DE COMUNĂ
- SATE APARTINĂTOARE
- PĂDURI
- TERENURI AGRICOLE PE EXTRAVILAN
- APE

INFRASTRUCTURA EDILITARĂ - ALIMENTAREA CU APĂ

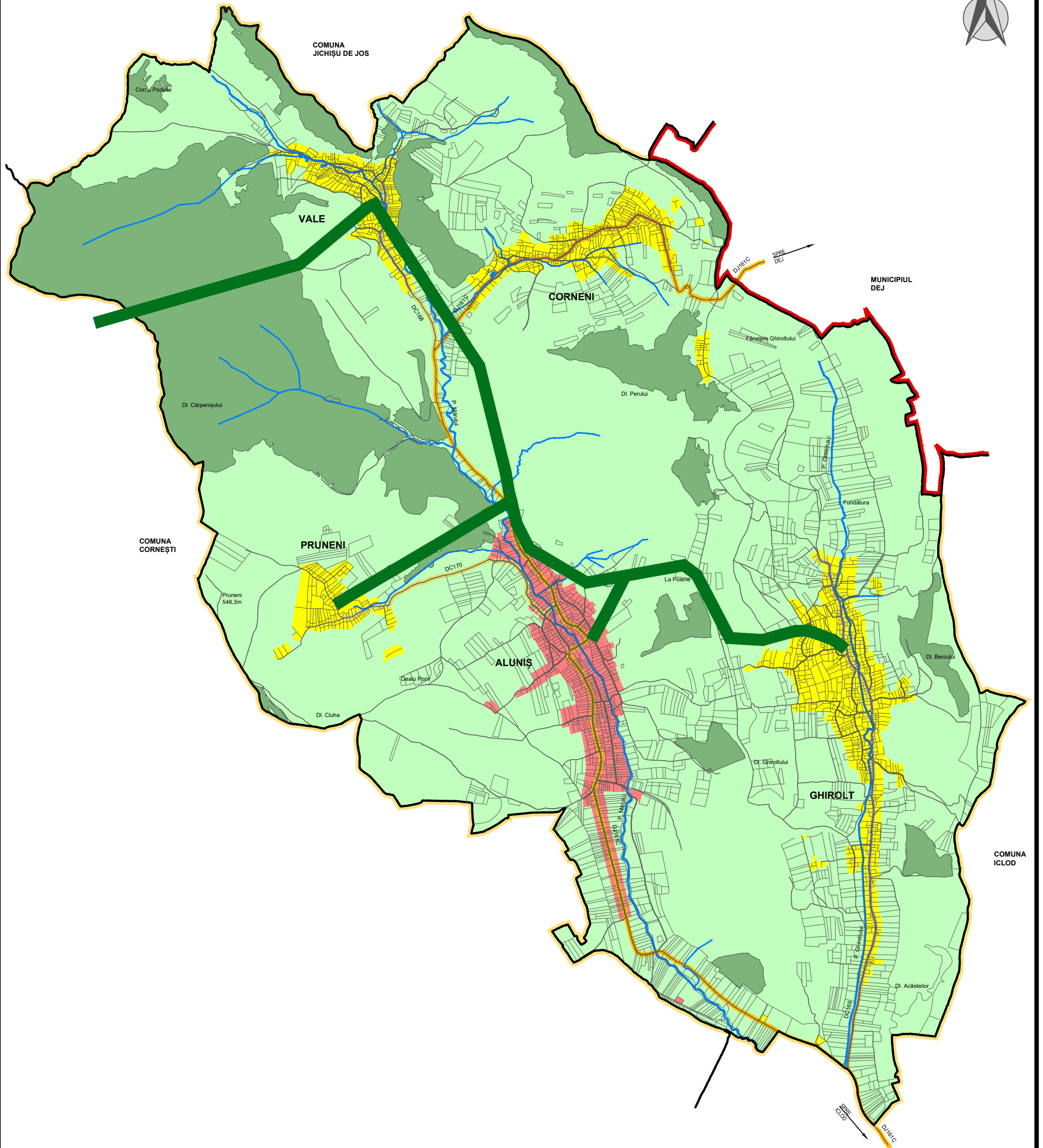
LEGENDĂ

LOCALITĂȚI ALIMENTATE CU APĂ

LOCALITĂȚI FĂRĂ ALIMENTARE CU APĂ

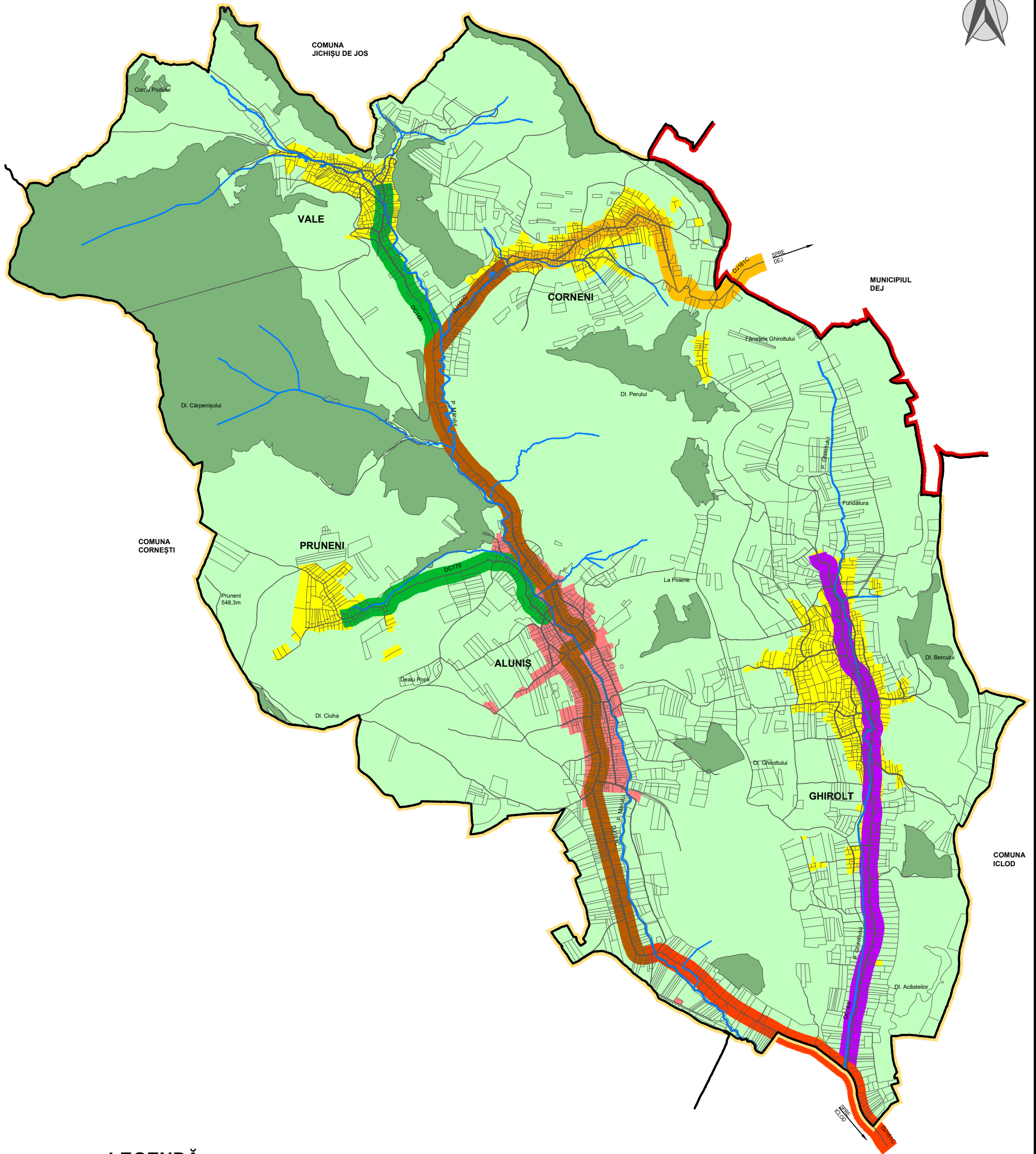
INFRASTRUCTURA EDILITARĂ - ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ

LEGENDĂ

 LEA 20 KV

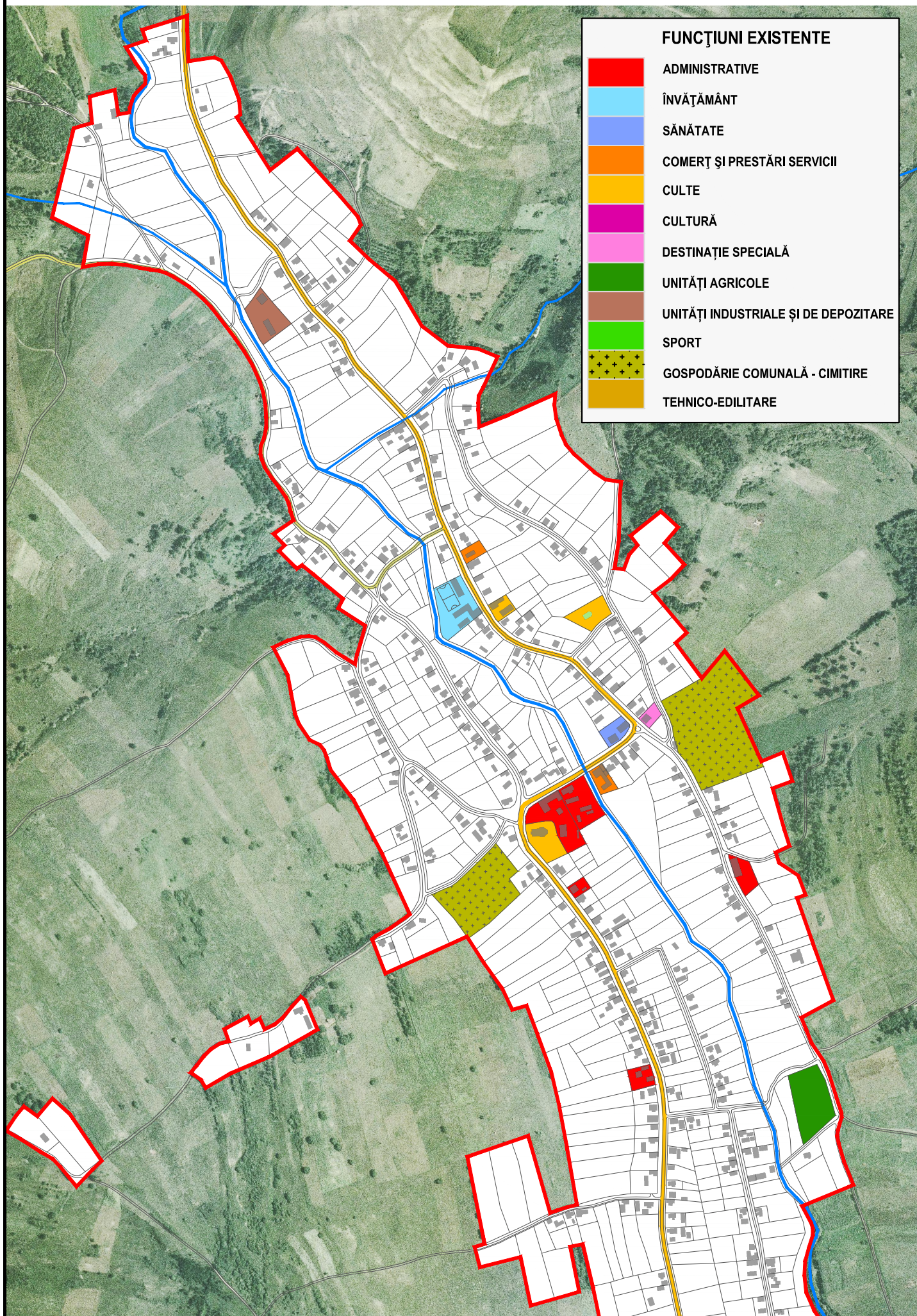
INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

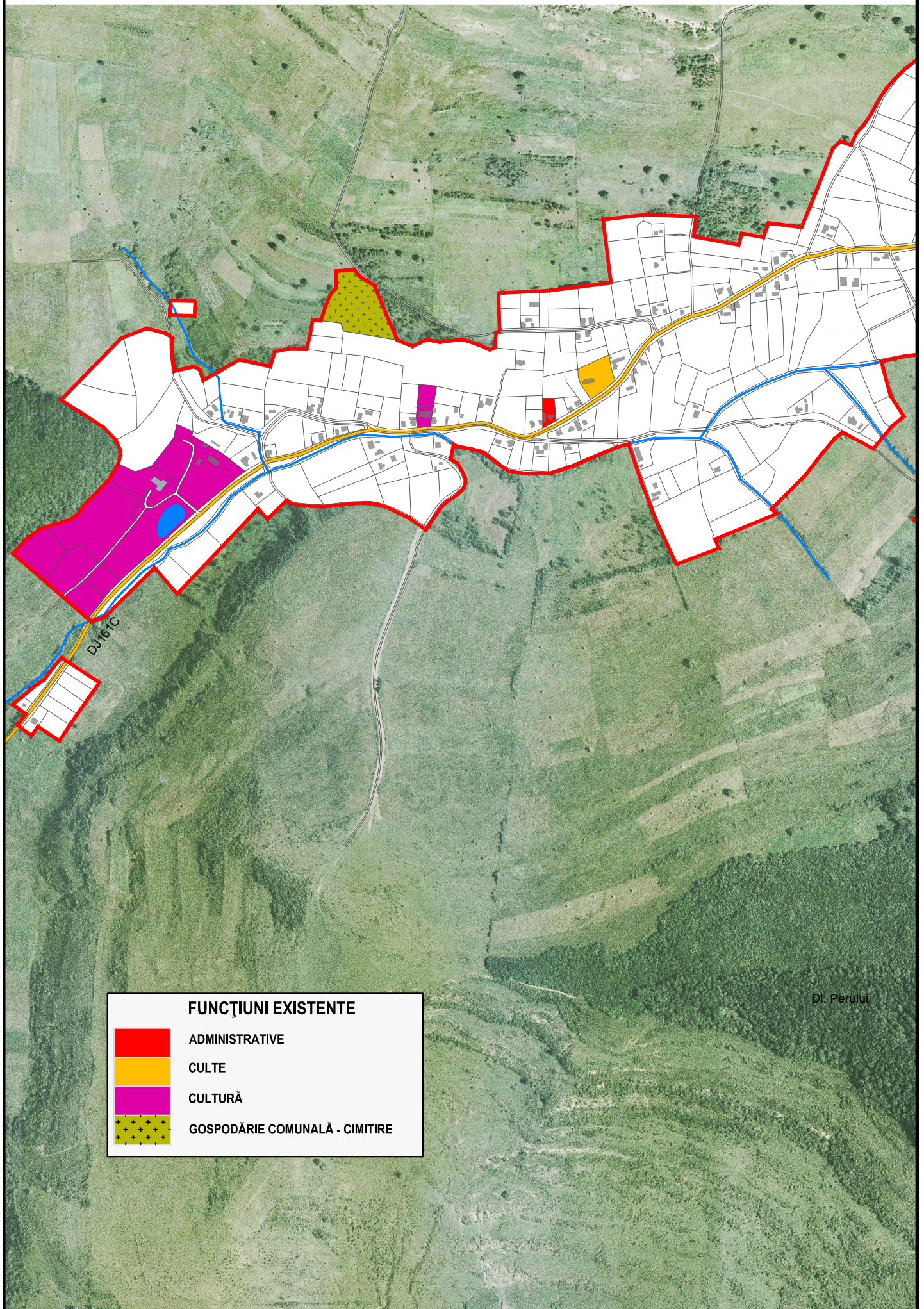
LEGENDĂ

- DRUM JUDEȚEAN ASFALTAT - 1,5 KM
- DRUM JUDEȚEAN ASFALTAT IN STARE AVANSATA DE DEGRADARE - 7,9 KM
- DRUM JUDEȚEAN NEASFALTAT - 3,1 KM
- DRUM COMUNAL ASFALTAT IN STARE AVANSATA DE DEGRADARE - 5,3 KM
- DRUM COMUNAL NEASFALTAT - 4,4 KM

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT ALUNIȘ

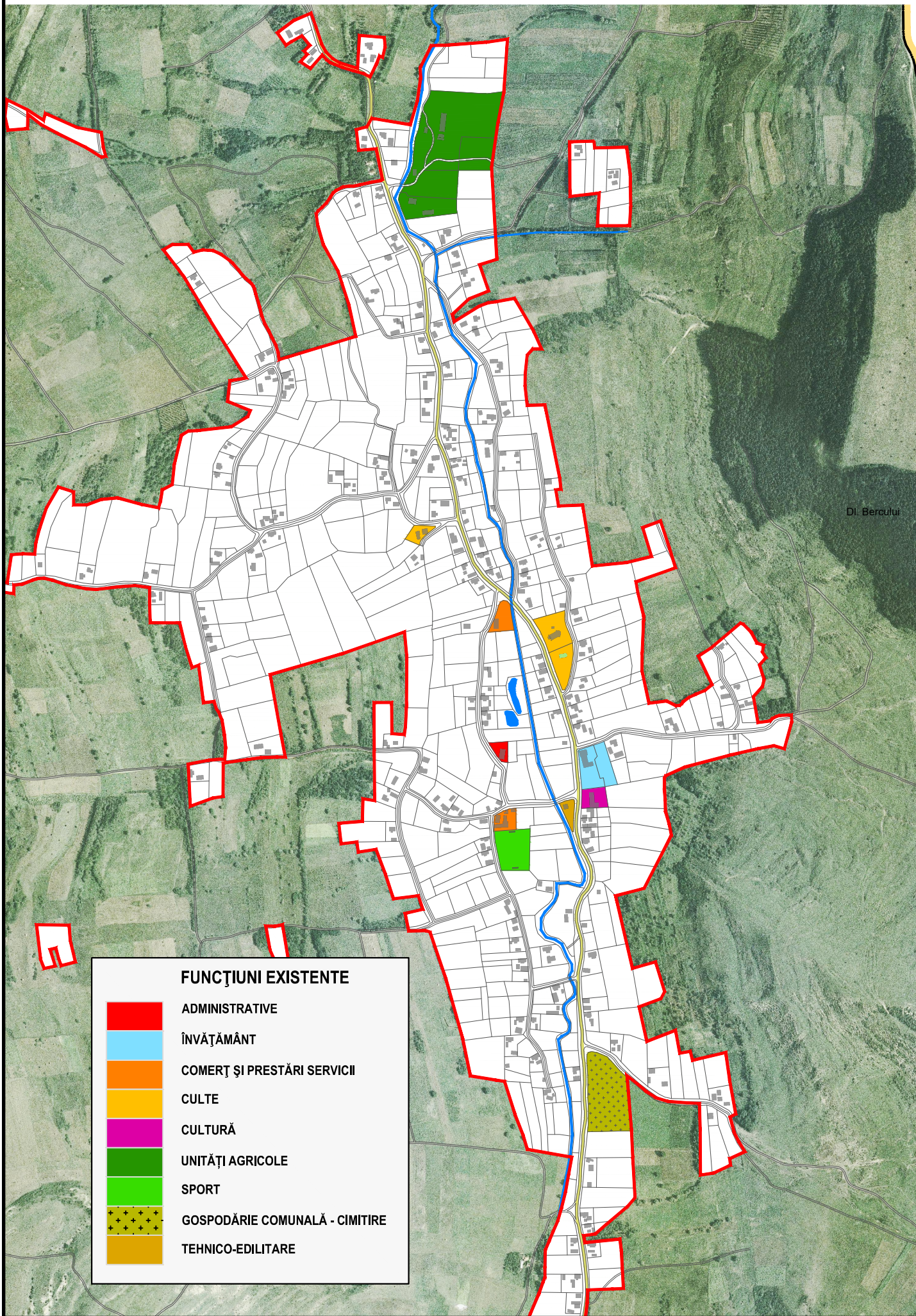

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT CORNENI

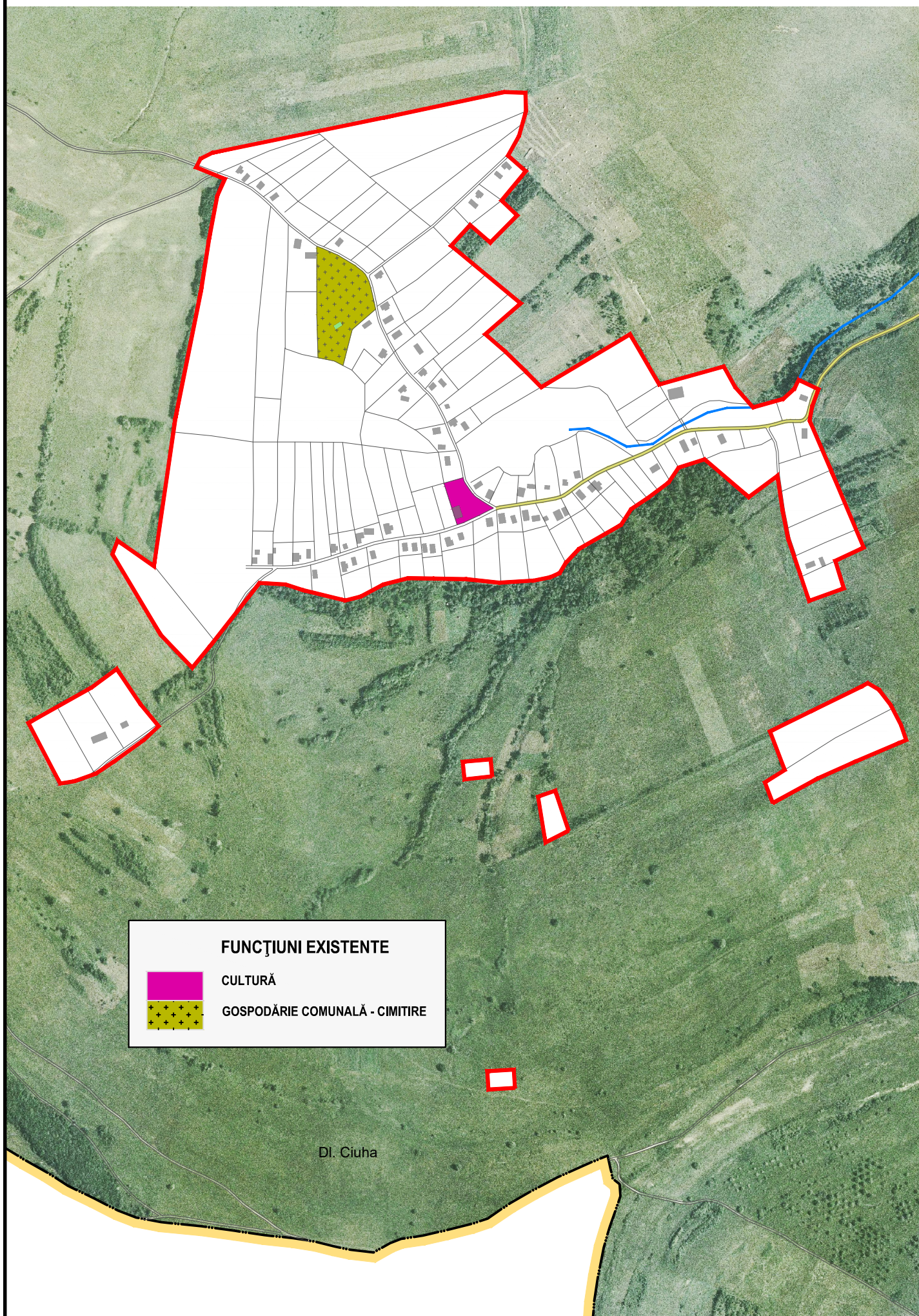

DI: Perului

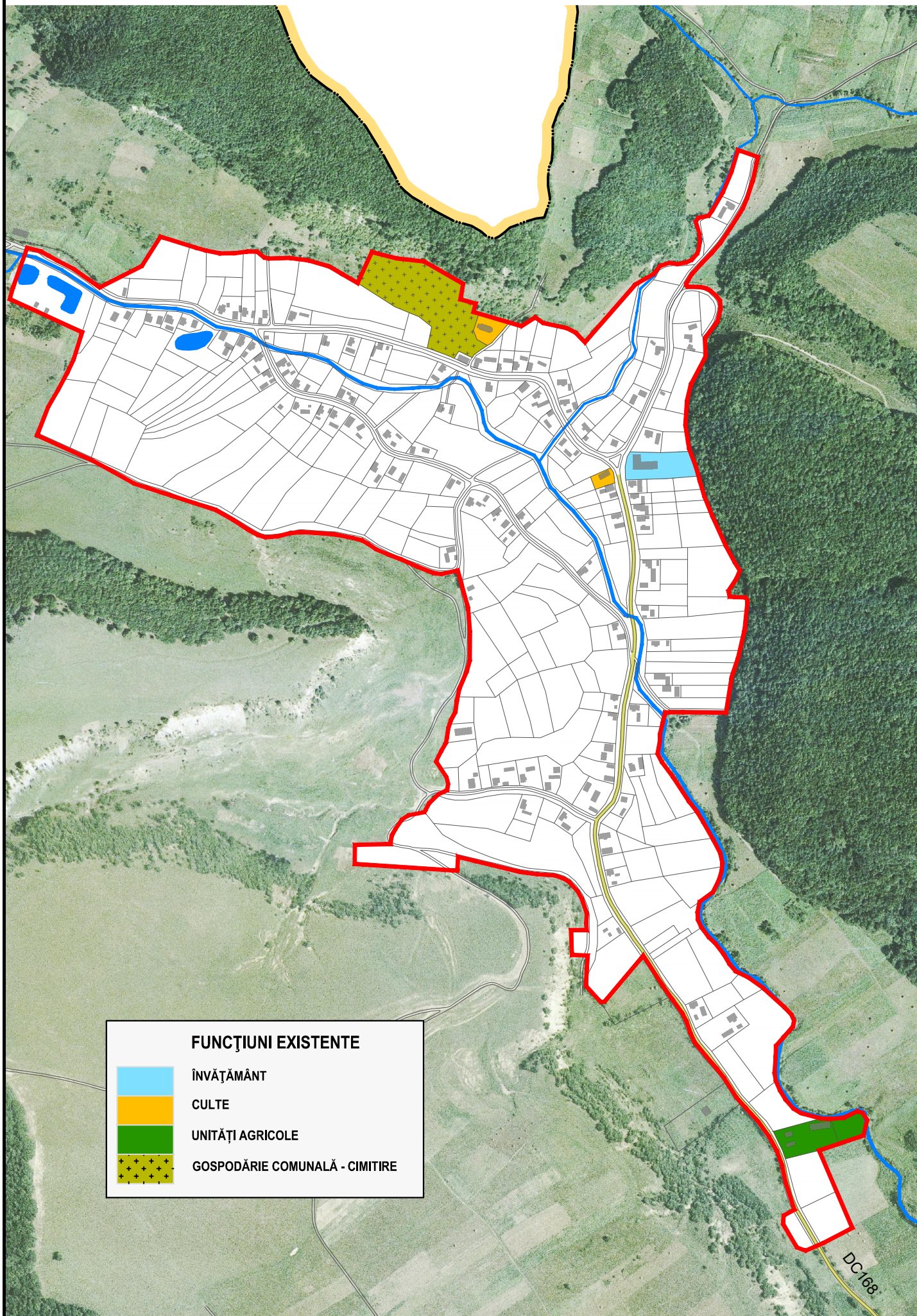
FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT GHIROLT

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT PRUNENI

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT VALE

FUNȚIUNI EXISTENTE

- ÎNVĂȚĂMÂNT
- CULTE
- UNITĂȚI AGRICOLE
- GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE